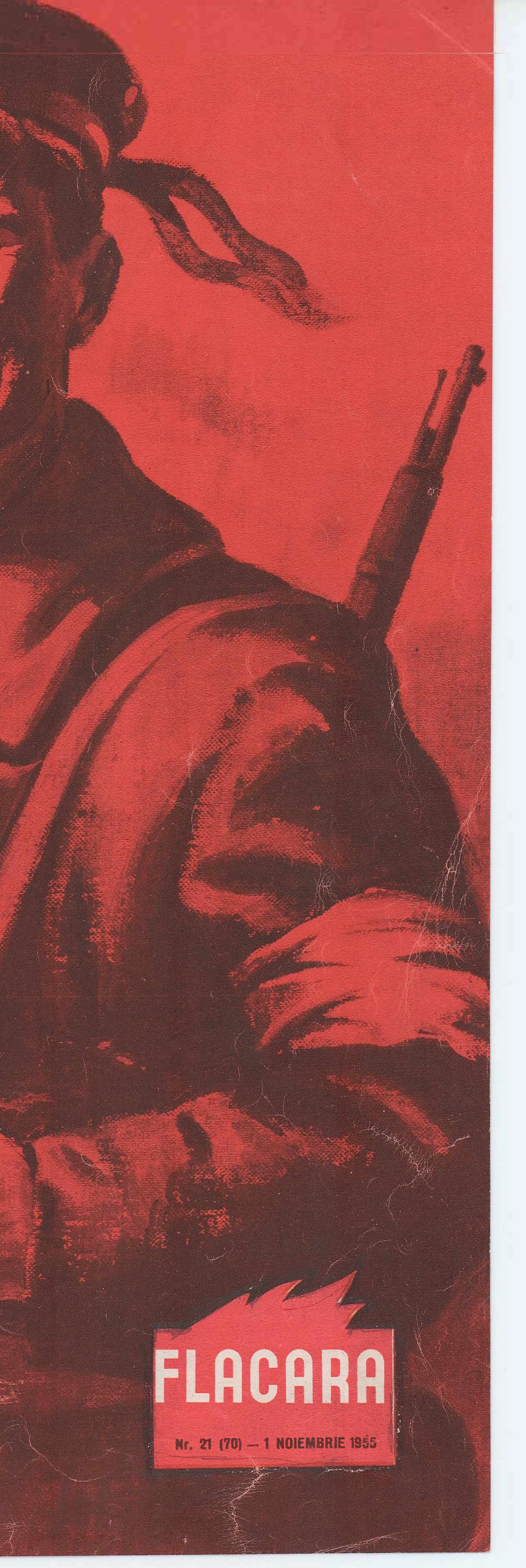

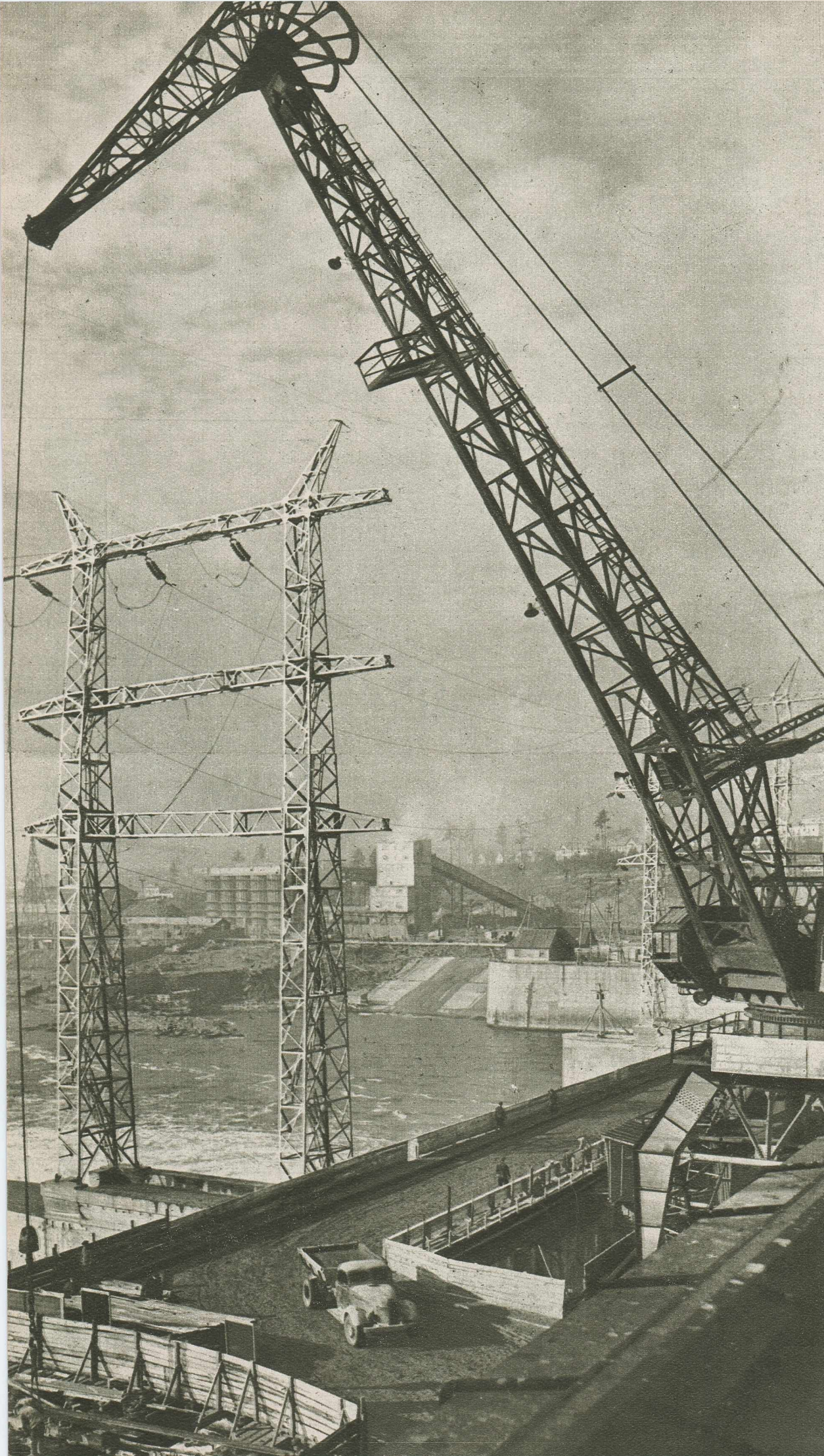
Декретъ
о
Мирѣ

FLACARA

Nr. 21 (70) — 1 NOIEMBRIE 1955

PE RÎUL KAMA

de I. SAFIR

Pe Kama largă, rîu cu toane,
Mă poartă vremea printre oameni.

Mă poartă-n port, mă poartă-n larg
Cu steaguri roșii pe catarg.

Mi-i drag aici — adînc tumult —
Murmurul apei să-î ascult,

Vapoare mari, ce valuri sparg —
Dar omu-mi este mult mai drag

O, cîtu-i omul de bogat
Cînd are visul drept, înalt!

Pe-aici tot omu-i mare faur
Și vorba-i faptă plină, aur.

Aici puterea apei, frîntă,
Cu omul s-a luat la trîntă

Și-acum, în gheare de beton,
Ea plînge jalnic, monoton.

Săltînd în spume greu, străină,
Răsufală-nvinsă prin turbină.

Și sorii izbucnesc din ape;
Străpunsă, noaptea stă să crape,

Că vin lumini, în largi șuvoaie,
Prin taiga drum vînjos își taie,

Intrînd mărej, intrînd stăpîină,
În satele de munte, -n mină.

Și s-or topi, sub focul viu,
Ghejarii nordului pustiu.

... Pe Kama largă, rîu cu toane,
Mă poartă vremea, printre oameni.

Mă poartă-n port, mă poartă-n larg,
Cu steaguri roșii pe catarg.

Orașul Molotov, 1955

Pe șantierul hidrocentralei de pe Kama.

← Fotografia: Press Fotoaghtstivo

COPERȚILE I — IV : 1917 — Decretul
păcii.

Desen de I. COVA,
laureat al Premiului de Stat

Prezidiul celui de al IV-lea Congres A.R.L.U.S.

SUB STEAGUL LUI OCTOMBRIE

Acum 38 de ani tunurile de pe „Aurora” au vestit că s-a născut o lume nouă. S-a născut în focul unei revoluții cum nu s-a mai pomenit pe lume. S-au bucurat atunci oamenii exploatați și asupriți de pretutindeni. Le-a înflorit în inimi speranța — devenită apoi certitudine — că oamenii muncii pot avea parte de fericire chiar pe astă lume, că există dăști și ciocane capabile să sfărme chiar și cele mai îndărătnice lanțuri, că omul se poate scutura de roble și-și poate îndrepta spinarea încovoiată de secole de exploatare. Iar ecoul tunurilor de pe „Aurora” s-a răspândit departe, în toate ungherele pământului.

În aceeași zi, lumea veche, capitalismul, s-a îmbolnăvit de o boală fără leac, a primit o rană de moarte, de care nu-l mai poate scăpa nici aurul din safeuri, nici macarthysmul, nici bomba atomică, nici isteria războinică. Zadarnic a încercat capitalismul să înăbușe în fașă socialismul nou-născut. Zadarnic și-a vîrît el capul în nisip strigînd: „nu există republica sovietică!”

După cum la fel de zadarnic răsună și azi țipetele neputincioase ale unora care refuză să recunoască existența obiectivă a republicii populare a celor 600 milioane de chinezi, ca și apariția celorlalte state libere din Europa și Asia, în urma lecțiilor de istorie pe care Armata Sovietică a servit-o pretențiilor la dominația lumii, în cel de al doilea război mondial și ca urmare a luptei popoarelor împotriva jugului de secole.

Cum s-a văzut prea bine pe harta lumii, în cei 38 de ani socialismul a crescut falnic. A crescut pentru că la leagănul său a vegheat partidul comunistilor, creat de genialul Lenin, călît în lupte glorioase sub conducerea lui Lenin, a continuatorului operei sale nemuritoare, marele Stalin, și a tovarășilor lor de luptă, partidul care se bucură de dragostea fierbinte a tuturor oamenilor cinstiți de pe glob.

Lumea nouă, marele lagăr al păcii și socialismului, trăiește și învinge. Ea numără peste 900 milioane de cetățeni liberi. Dintre aceștia, 200

Vizitind diferite orașe ale țării noastre, membrii delegației sovietice s-au oprit și la Tg. Mureș unde, printre altele, au vizitat și biblioteca documentară „Teleki”.

Primul grup de turiști sovietici au poposit în țara noastră. Vizitind cartierul Ferentari din București, turiștii sovietici au și înnodat legături de prietenie. Și primii prieteni sînt, desigur, cei mici...

Venind în mijlocul pionierilor romîni, la Palatul Pionierilor din Capitală, scriitorul sovietic Lev Kassil a avut cea mai vie dovadă a dragostei pe care i-o poartă micii cititori romîni ai cărților sale.

de milioane sînt oamenii sovietici. Ei au transformat țara lor într-uriază putere socialistă, au înălțat grandioase construcții ale socialismului și comunismului, au îndeplinit și supraîndeplinit mărețele cincinale — pe cel de al cincilea l-au îndeplinit în patru ani și patru luni — au dezvoltat puternic industria grea, temelia dezvoltării întregii economii naționale la sfîrșitul acestui an producția mijloacelor de producție va fi cu 84 la sută mărită față de nivelul anului 1950 și va reprezenta 70 la sută din întreaga producție industrială a Uniunii Sovietice; producția bunurilor de larg consum din acest an va depăși cu 72 la sută nivelul anului 1950; minunății oameni sovietici luptă acum pentru îndeplinirea în 3-4 ani a sarcinilor puse pentru viitorii 6 ani de către Plenara din ianuarie 1955 a C.C. a P.C.U.S., de a obține o recoltă de 10 miliarde de puduri de cereale pe an și de a dubla producția animală. Scriitorii, artiștii, savanții sovietici au obținut cuceriri de însemnătate istorică mondială, știința și tehnica sovietică au cucerit prioritatea în folosirea pașnică a energiei atomice.

Acestea sînt fapte — și ele vorbesc cu încăpățînarea faptelor despre superioritatea orînduirii socialiste în plin avînt față de orînduirea capitalistă măcinată de adînci contradicții. Ele vorbesc despre societatea a cărei lege supremă este fericirea omului. Atunci cînd oamenii sînt conduși de o asemenea partid ca Partidul Comunist al Uniunii Sovietice și se călăuzesc de o asemenea știință ca știința leninistă despre făurirea fericirii omenești, nici un obstacol nu le poate stăvili marșul impetuos spre fericire.

Pe această concepție se întemeiază și politica de pace a Statului Sovietic. El luptă pentru pace și securitate, pentru relații de prietenie și colaborare economică, politică și culturală între state. Iar relațiile ce s-au stabilit între țările lagărului păcii sînt un model pentru toate popoarele lumii. Așa cum în relațiile dintre țările capitaliste nu poate funcționa decît legea junglei — în relațiile dintre țările socialiste nu poate domni decît legea prieteniei, a acelei prietenii nemalacunoscută în istoria relațiilor dintre state, prietenia bazată pe principiul leninist al internaționalismului proletar.

Spunea tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej: „Cauza prieteniei romîno-sovietice este cauza întregului popor”. Aceasta au înțeles-o oamenii înaintași din țara noastră încă din zilele lui Octombrie 1917. În sufletul cîstît al poporului romîn a vibrat întotdeauna puternic simpatia pentru primii oameni liberi din lume, iar astăzi masele muncitoare din țara noastră manifestă un interes și mai fierbinte pentru prietenia cu marele popor sovietic. Este prietenia celor ce au fost eliberați, față de eliberatori, prietenia constructorilor socialismului față de cei care îi ajută la această construcție. Este recunoștința poporului unei țări fostă semicolonie imperialistă — azi țară liberă și independentă, țară industrial-agrară în plină dezvoltare — față de poporul care a construit socialismul victorios și azi zidește comunismul; este dragostea poporului care înfăptuiește primul plan cincinal, care-și făurește o puternică industrie grea, o agricultură socialistă, o cultură înaintată, un nivel de trai în continuă creștere. Este dragostea față de marea putere mondială care pune cu generozitate la dispoziția țării noastre — ca și a celorlalte țări ale lagărului socialist — utilaj, mașini, documentație, experiență pentru organizarea producției.

Manifestările care au avut loc în acest an în Luna prieteniei romîno-sovietice au demonstrat că oamenii muncii din țara noastră sînt însetați de a cunoaște realitățile sovietice, de a se bucura de cuceririle poporului sovietic, de creația oamenilor de artă și știință din Uniunea Sovietică, de a învăța și iar a învăța de la ei. De aceea se epuizează atât de repede în librării minunatele ediții din Gorki și Maiakovski, Șolohov și Fedin, Gaidar și Ehrenburg. De aceea e aglomerație la casele de bilete ale cinematografelelor la filme ca „Romeo și Julieta” sau „Boris Godunov”; de aceea găsesc la orice oră a zilei zeci de oameni așteptînd să intre la una din manifestările de la Casa Prieteniei Romîno-Sovietice din strada Băiștei. Era suficient să privești chipurile oamenilor de litere după ce au ascultat conferința scriitorului sovietic Lev Kassil despre Maiakovski, sau pe ale juriștilor după ce l-au ascultat pe Kudrevțev, sau ale iubitorilor de muzică, care pur și simplu nu i-au lăsat pe violonistul Igor Oistrach, pe pianistul Iakov Zak sau pe soprana Goar Gasparian să părăsească podiumul, certîndu-le încă și încă un „bis” — pentru ca să înțelegi că o asemenea dragoste e veșnică, e izvoită din inima poporului și e întemeiată pe admirația față de tot ce e înaintat și aducător de lumină și bucurie.

Și e fără îndoială că există o legătură între simțămintele participanților romîni la manifestările din cadrul Lunii prieteniei romîno-sovietice și ale oamenilor sovietici, care în aceleași zile și poate în aceleași clipe îi aplaudau pe George Georgescu, Silvia Șerbescu sau Mihai Constantinescu, în frumoasele săli de concerte ale Moscovei sau Leningradului.

Dragostea pentru Uniunea Sovietică a pătruns adînc în conștiința poporului romîn. O simți pretutindeni în lucruri mari și în lucruri mici: într-o uzină în care auzi discutînd despre o nouă metodă sovietică pe doi dintre cei 350.000 de muncitori care aplică metodele înaintate sovietice; pe o stradă, seara fîrziu, cînd un om vine spre casă fredonînd un cîntec de Mokrousov; în fața Oficiului Național de Turism „Carpazi” unde vezi doi tineri logodnici care plănuiesc să-și petreacă voiajul de nuntă într-o excursie la Moscova; pe o bancă, într-un parc, unde vezi cîțiva pionieri descifrînd niște versuri ale lui Marșak în original. O simți și în interesul cu care oamenii urmăresc în zăre noile acțiuni ale politicii de pace a Uniunii Sovietice.

Nu există om cu judecata sănătoasă care să nu îmbrățișeze cu toată inima principiile politicii externe a Țării Sovietice și a întregului lagăr al păcii, care afirmă: egalitatea între statele mari și mici, neamștecul în treburile inferne; neagresiunea și respectarea integrității terito-

iale a altor state; respectarea suveranității și independenței naționale; colaborare internațională și continua desțindere a încordării internaționale. Poporul român pășește fără abatere pe acest drum, alături de Uniunea Sovietică și țările de democrație populară, și e hotărât să contribuie din toate puterile la dezvoltarea mai departe a colaborării pașnice cu toate țările pe bază de reciprocitate.

Ziua de 7 Noiembrie, cea de a 38-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, este întâmpinată de către oamenii muncii din țara noastră prin sporirea eforturilor pentru construcția pașnică a socialismului, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului, pentru întărirea capacității de apărare a patriei. Strâns unit în jurul partidului și guvernului, poporul nunciilor își îndreaptă gândurile pline de recunoștință către Uniunea Sovietică, farul luminos al întregii omeniri muncitoare.

Poporul român e mîndru de cuceririle sale obținute cu ajutorul primului stat socialist din lume, făurît prin victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Și e sigur că cei ce și-au scuturat lanțurile nu vor mai consimți să-și pună din nou grumazul în jugul exploatării, numai pentru a face pe placul unui grup de oameni de afaceri care rîvnesc la dominația mondială. Oamenii muncii din țara noastră, în frunte cu clasa muncitoare, sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, călăuzindu-se de nemuritoare învățătură a lui Marx, Engels, Lenin, Stalin, desfășoară larg steagul luptei pentru pace și socialism, avînd drept cheazășie a victoriei lor prietenia de nezdruccinat cu Uniunea Sovietică și cu toate țările lagărului socialist.

Un public numeros a asistat la conferința cu tema: „Legalitatea Socialistă și dreptul în U.R.S.S.”, pe care P. I. Kudreavțev, prim locțiitor al ministrului Justiției al U.R.S.S., conducătorul delegației sovietice, a ținut-o în Capitală ↓

De un deosebit succes s-a bucurat soprana sovietică Goar Mihailovna Gasparian, artistă a poporului din R.S.S. Armeană, în recitalurile pe care le-a dat la București. ←

Iubitorilor de muzică din țara noastră le-a fost rezervată o bucurie deosebită; tînărul violonist sovietic Igor Oistrach a demonstrat în cele câteva concerte pe care le-a dat în țară, înaltul nivel al artei interpretative sovietice. Iată-l pe Igor Oistrach, cu ocazia concertului de la Ateneu (sus, medalion), precum și după concert (dreapta), împreună cu violonistul român Ion Voicu, compozitorul Mauriciu Vescon și alții. →

POVESTIND DESPRE PATRIA PIONIERILOR SOVIETICI

Strînși roată în jurul tovarășului Sekereș, pionierii de la Școala de 7 ani nr. 1 din Codlea sînt numai ochi și urechi. Reîntors de curînd din Uniunea Sovietică, unde și-a petrecut concediul de odihnă, muncitorul fruntaș I. Sekereș, de la IPROFIL Măgura-Codlei, le povestește despre toate cele văzute de el în marea Țară a Socialismului, despre Crimeea, unde a stat vreo trei săptămîni, vizitînd și tabăra pionierilor sovietici de la Artek. La urmă, fotografiile aduse din Uniunea Sovietică au completat cele povestite.

Eugenia HURMUZACHE, corespondent-Codlea

Excursie

— carnet turistic ilustrat —
de Victor YINTU

Fotografii de B. KUZMIN (Moscova)

Plecăm în minunata călătorie care ne va realiza unul dintre cele mai frumoase vizuri: vom vedea Moscova. Peste câteva clipe doar, ne vom urca în acest vagon ce poartă o inscripție demnă de reținut: prima excursie la Moscova, organizată de O. N. T. „Carpați”.

Cum e la Moscova? Reîntorși în patrie, din prima zi încă, am auzit, pusă de nenumărate ori, de către diferiți oameni, aceeași întrebare: „cum e la Moscova?” Voiau un răspuns scurt și cuprinzător. Cu alte cuvinte: ce te-a impresionat mai puternic la Moscova? Să zicem că răspunzi: „Universitatea Lomonosov”. Interlocutorul te întreabă atunci: „bine, dar Kremlinul?” Spui Kremlinul — o să-ți răspundă: „de ce nu Universitatea?”; spui Expoziția Agricolă Unională... și așa mai departe.

Cel mai potrivit răspuns la această — după cum se vede-dificilă întrebare — e însăși pățania grupului nostru de turiști la Moscova. După ce am vizitat Expoziția Agricolă Unională, am declarat irevocabil: e cel mai minunat lucru din Moscova! Am conchis la fel de irevocabil și după ce ne-am plimbat prin Kremlin. Când am vizitat (citește: rătăcit aproape prin) Universitatea Lomonosov, am hotărât: e lucrul cel mai minunat din Moscova. Abia atunci am băgat de seamă că același lucru îl spusese în prima zi, la fel și într-a doua... Cred că pățania aceasta, prin ea însăși, răspunde cel mai bine întrebării: „cum e la Moscova?”.

O a doua întrebare pe care am auzit-o iarăși, de nenumărate ori, sună astfel: „poți cunoaște Moscova în cele șase zile?” La această întrebare, e cel puțin tot atât de greu de răspuns, dacă nu e întovărășită de una ajutătoare: „ce poți vedea la Moscova, în șase zile?” Multe! — se poate răspunde, cu conștiința deplină a realității. Ca mărturie, stau fotografiile din paginile de față ale acestui scurt carnet turistic ilustrat, bogăția de impresii cu care ne-am întors toți și... încă ceva de neuitat: caldă ospitalitate cu care ne-au înconjurat oamenii sovietici, ajutându-ne să cunoaștem cât mai multe din Moscova; totodată prietenia și sinceritatea lor care ne-au ajutat să-i cunoaștem cât mai mult pe ei înșiși.

Apoi, dacă ne lăsăm călăuziți de spiritul proverbului: „ziua bună se cunoaște de dimineață”, trebuie să notăm că Moscova se cunoaște încă de la graniță, de la primii kilometri parcurși pe căile ferate sovietice. Curățenia ireproșabilă din tren am regăsit-o identică în metro; liniștea din sălile de așteptare și de pe peroanele gărilor, prin care am trecut și ne-am oprit, am regăsit-o, în ciuda circulației intense, pe străzile și bulevardele cele mai mari ale Moscovei; masivitatea, frumusețea și bogăția arhitectonică a gării-palat din Kiev le-am admirat, mai minunate chiar, în sălile palatului-universitate „Lomonosov”; disciplina călătorilor ne-a impresionat apoi și la Moscova, în troleibuse, la teatre, pe stadion; cât despre varietatea și bogăția alimentară pe care le-am „încercat” pe drum, magazinele Moscovei n-au mai reprezentat pentru impresiile noastre decît... cel mai înalt etaj. Pot să spun chiar că aceste „poziții câștigate” ne-au înlesnit foarte mult să ne obișnuim, să asimilăm priveliștea și atmosfera Moscovei. O dată cunoscute „punctele cardinale” încă de pe drum, orientarea a fost mai rapidă și mai precisă.

Asta nu ne-a scutit de puternice emoții. O plimbare, o simplă plimbare prin Moscova e revelatoare. Pentru imagini de ansamblu însă, mersul pe jos nu e recomandabil. Poți să străbați o distanță respectabilă — cum ar fi, să zicem una echivalentă cu parcursul dintre Piața 28 Martie și Piața Scînteii — și, cu toate acestea, să continui a te învîrți în plin perimetru central. O arteră cum e Sadovoie-kołto are nu mai puțin de 15 kilometri... Dacă, în materie de distanțe, mersul pe jos nu e cîtuși de puțin recomandabil în a face concurență metroului, el nu poate fi însă în nici un caz înlocuit, cînd e vorba de admirat înălțimile Moscovei — fie și pentru simplul motiv, că, din autobus, nu poți zări decît o părticică dintr-o clădire înaltă.

O plimbare prin Moscova e revelatoare și dintr-un alt punct de vedere: poți să vezi cum se naște, sub ochii tăi, un oraș nou. Găsești, cred, puține străzi pe care să nu se construiească ceva. Asisti mai deplin la acest viu proces, în clipa în care, aflîndu-te pe o înălțime, ai posibilitatea admirării panoramei. Abia de aici — de pe Colinele Lenin, bunăoară — îți dai seama cît de deasă e pădurea de macarale-turn, crescută printre clădirile „la roșu” ale Moscovei, ori „la alb” (date fiind construcțiile din prefabricate). În această tînără vecinătate, Kremlinul, muzeele, clădirile istorice ale Moscovei — dintre care unele au fost, pur și simplu, mutate în mijlocul unor bulevarde noi, refăcute — capătă o nouă strălucire. Vîrsta lor venerabilă și virtuțile lor artistice confirmate de-a lungul veacurilor le dau acum dreptul la bătrînețe asigurată. Ca într-o familie demnă de toată lauda, atît tinerii cît și bătrînii își au aici fiecare locul lor.

În această lumină ar trebui pusă întrebarea: ce te impresionează mai puternic în Moscova? Kremlinul — creierul și inima Uniunii Sovietice — prin vîrsta și înțelepciunea sa; Universitatea Lomonosov și Expoziția Agricolă Unională, prin proporțiile și puterea lor de tinere vîrstare; Galerile Tretiakov, ca imagine vie a unei mărețe arte; bulevardele Moscovei, ca oglindă a prezentului și viitorului ori metroul — săgeată subterană — unul dintre cei mai săritori prieteni în a te ajuta să vezi cît mai repede toate acestea...?

Disciplinat, ospitalier, absorbit, omul sovietic pășește mîndru și modest prin Moscova sa.

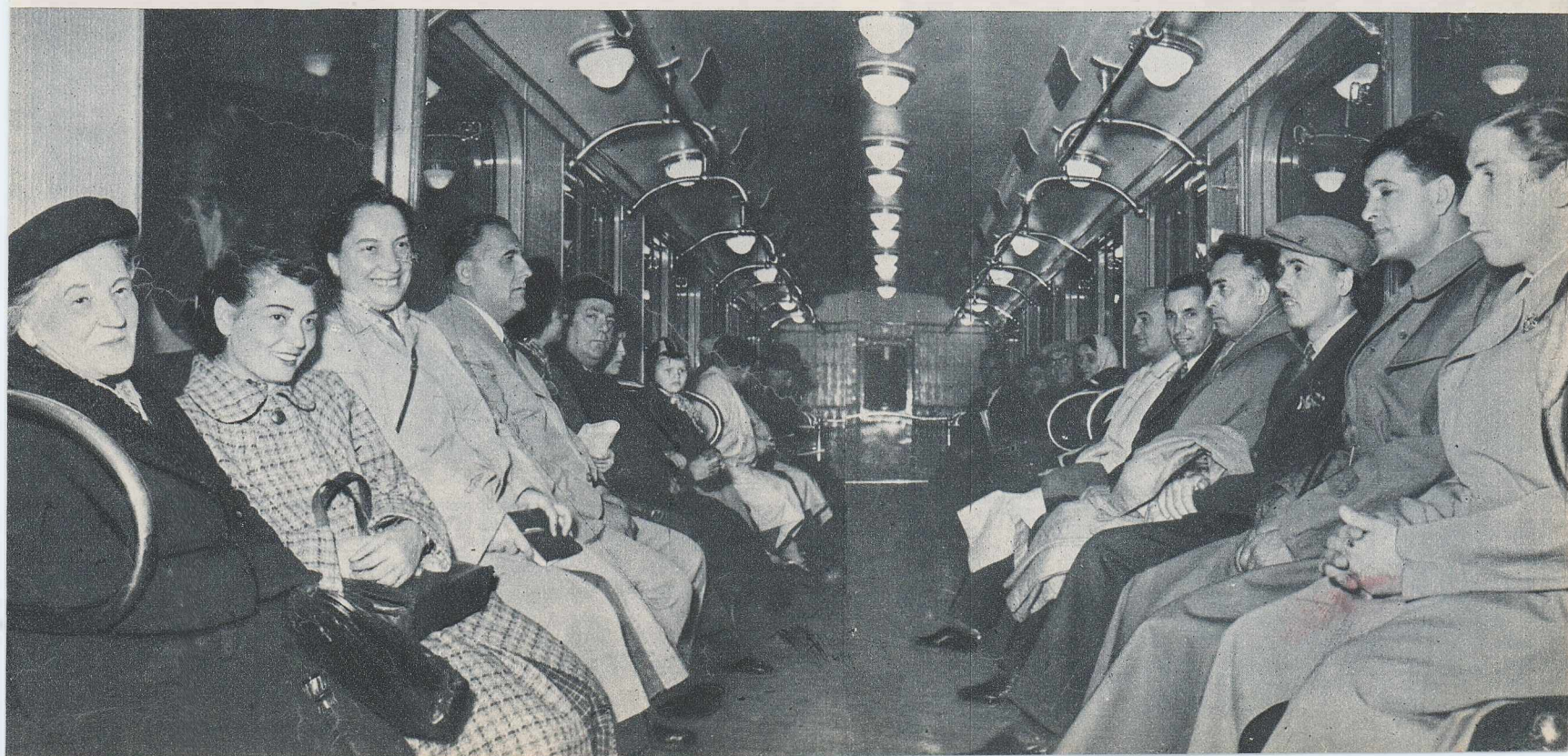
...Așa e la Moscova.

Fotografiind Moscova... Imaginile acestea le vom păstra toată viața în albume, iar cei fără aparate fotografice — în inimă. Chiar dacă, în această zi, soarele s-a arătat mai zgîrcit cu fotografiile amatori, chiar dacă o ploaie îndărătnică a spălat pietrele vestitei Piețe Roșii, nu trebuie pierdut nici un prilej! Vom fotografia turnul Spasski, mausoleul, apoi ne vom întoarce și vom prinde în obiectiv catedrala istorică — acum în renovare — a lui Vasili Blajeni. „Cum e la Moscova?” — ne vor întreba prietenii. Și noi vom avea ce să le arătăm.

Clipe de neuitat! Am ieșit din mausoleul Lenin-Stalin, dar încă mult timp vom fi copleșiți de emoție. Vom păstra totdeauna în inimă chipurile celor dci conducători ai revoluției. Pășim acum, de-a lungul străvechilor ziduri ale Kremlinului — leagăn al atîtor veacuri de istorie...

Pentru prima oară în viață, călătorim cu metrour. Comod, liniștit, zburăm pe sub pământ cu 80 de kilometri pe oră. Peste cîteva minute, ne vom afla într-un alt capăt al Moscovei. Vom coborî în unele stații — palate subterane de marmură, bronz și... lumină. Noi privim în toate părțile, schimbăm impresii, dar moscoviții își folosesc alt fel timpul: e foarte plăcut să citești aici o carte, sau să răsfoiești o revistă... Numai să nu treci de stația de coborîre! ↓

PĂMÎNT NATAL

de Serghei SMIRNOV

Nici cascade, nici pripoare,
Nici în zare vreun deal;
Între brazi și albi mesteceni
E pământul scump, natal.

Șerpuiesc poteci și drumuri,
Satul printre holde vădu-l.
Urmele de vechi tranșee
Spun că-aci a fost prăpădul.

Fînu-și cerne fin miresme.
Cîmp întins, imens cearșaf.
Fuge-un „Zis”, ca o nălucă,
Și se pierde-n nori de praț.

Un moșneag, pe lîng-o turmă,
Pufăie dintr-o lulea;
Vitele, în zări ce joacă,
Pasc din iarbă parc-ar bea.

În romînește de Stan PĂUN

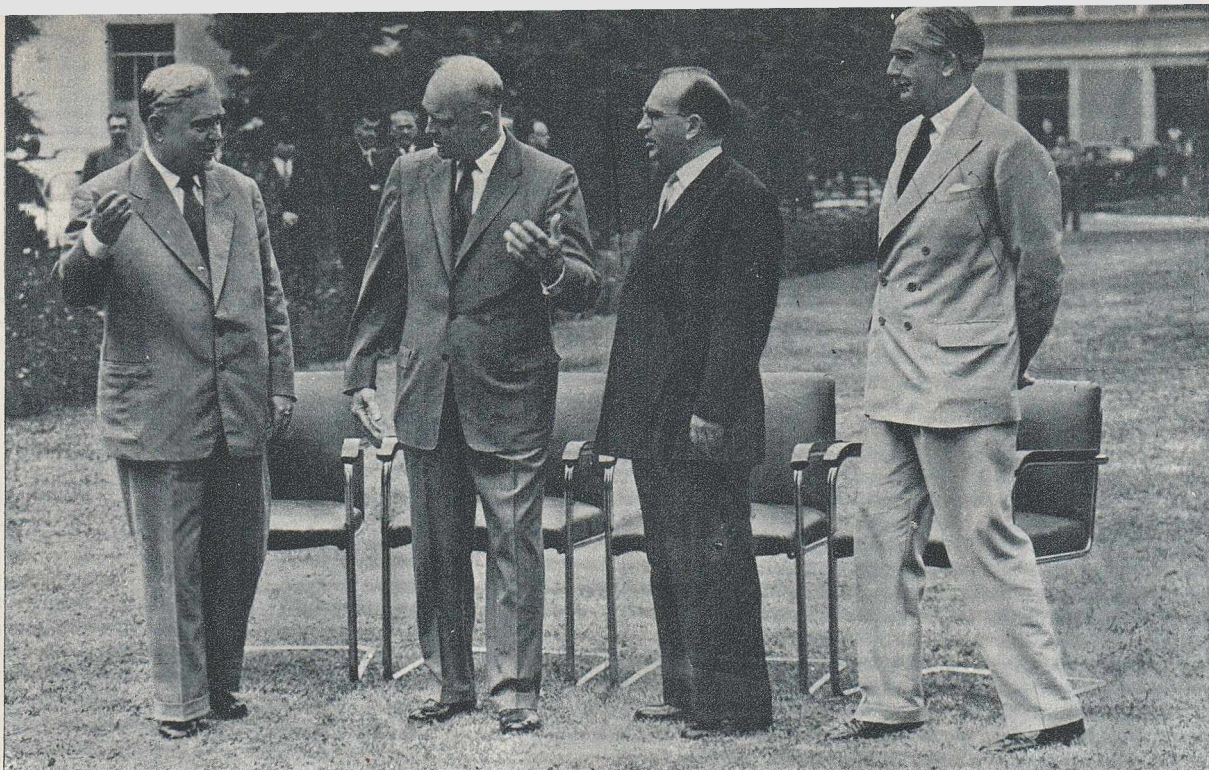
Prea scurtă ne pare și vizita la Galeriai Tretiakov. Facem un calcul interesant: cîte săptămîni ți-ar trebui ca să admiri comorile picturii ruse, ce se află aici, știind că sînt 40.000 de lucrări expuse și că nu te-ai opri la fiecare din ele mai mult de 3 minute?

Marele Lenin a muncit toată viața neobosit, fără să risipească o singură clipă, dăruindu-și întreaga ființă cauzei revoluției proletare. Împletită strîns cu viața marelui Lenin se află însăși istoria Partidului Comunist. Într-una din vitrinele muzeului V. I. Lenin, se află chestionarul de partid al lui Vladimir Ilici. La întrebarea: „de cînd sînteți membru de partid?” el a răspuns: „de la înființarea partidului, ba chiar ceva mai dinainte”.

Vi se pare poate că ne-am oprit să ne fotografîm?... Nu, coborîm spre peronul metroului. Acum ne-am mai obișnuit, dar la început aveam mari emoții! Trebuie un oarecare „rodaj”, pînă te familiarizezi cu scara rulantă: în schimb, cobori și urci fără cel mai mic efort. Aceasta, în timp ce deasupra noastră aleargă zeci de mașini, troleibuse, autocamioane, iar dedesubtul nostru se află o linie de metrou, de-a lungul căreia zboară, cu viteze amețitoare, trenuri subterane!

Una din fotografiile istorice luate în zilele Conferinței de la Geneva a șefilor guvernelor celor patru puteri. De la stînga la dreapta: N. A. Bulganin, D. Eisenhower, E. Faure, A. Eden.

De la GENEVA la GENEVA

de V. BÎRLĂDEANU

...Printre cei 1.400 de ziaristi care au roit timp de o săptămîna în jurul Palatului Națiunilor, în timpul Conferinței șefilor guvernelor celor patru puteri, l-am întîlnit și pe binecunoscutul jurnalist american Stewart Alsop, titularul unei rubrici permanente de comentariu extern în „New-York Herald Tribune”. În tot timpul conferinței, Stewart Alsop, atît în conversațiile ce se purtau cu ardoare pe culoarele Casei Presei, cît și în corespondențele trimise din Geneva, a manifestat optimism, ce-i drept cu unele rezerve, dar totuși optimism vădit. A fost unul dintre primii care și-au însușit formula fericită „spiritul Genevei” — formulă atît de simplă și de atotcuprinzătoare, care închide în ea, ca în focarul unei oglinzi concave, atîtea năzuințe și nădejdi ale milioanele de oameni simpli.

Au trecut de atunci trei luni și cîteva zile. Doar atît. Și iată că, în ajunul actualei conferințe de la Geneva a miniștrilor de externe, am avut surpriza de a citi în „New-York Herald Tribune” un articol al lui Stewart Alsop, scris în cu totul alt spirit decît cel „al Genevei”. Ziaristul american declară, printre altele, că „dacă aruncăm o privire retrospectivă, Conferința de la Geneva a șefilor guvernelor celor patru puteri se conturează nu numai ca o „victorie”, dar și, cel puțin, ca o potențială catastrofă”.

Nimeni nu consideră inconsecvența presei americane drept un fenomen uimitor sau, măcar, nefiresc. Totuși, trebuie să se fi

întîmplat ceva pentru ca un ziarist de calibrul lui Alsop să săvîrșească o asemenea mișcare de rotație de 180°. Nu se poate să nu faci o legătură între noile articole ale comentatorului american și cele două scăderi excepționale ale cursurilor (îndeosebi la acțiunile firmelor de armament) la bursa din New-York!

Și nu e greu de sesizat cui slujește recentul articol al lui Alsop și, mai ales, o afirmație ca aceea că „există pericolul” ca rezultatele Conferinței de la Geneva, „să poată fi folosite ca pretext pentru reducerea armamentelor”. Este nespus de clar cine se teme de acest „pericol” al dezarmării, al destinderii. În nici un caz popoarele...

... În aceste cîteva luni care despart „cele două Geneve”, popoarele au fost martorele și participantele cele mai active ale acelei — firave încă, ce-i drept, dar importante — slăbiri a încordării internaționale.

O ziaristă franceză spunea că „atmosfera lumii a devenit mai limpede, mai respirabilă”. Contribuția cea mai de seamă la această limpezire a adus-o, ca în atîtea alte dați, politica înțeleaptă de pace a Uniunii Sovietice și a țărilor de democrație populară. La calomniile provocatoare ale presei reacționare, care încerca să sugereze că puterile occidentale nu s-ar fi ales la Geneva decît cu „zîmbetul sovieticilor”, țările lagărului păcii au răspuns cu fapte care au dat o consistență deosebită zîmbetelor; le-au arătat a fi — potrivit unei expresive for-

mulări a tovarășului Hrușciov — zîmbete cu greutate. Și opinia publică internațională a avut prilejul să afle despre demobilizarea de către Uniunea Sovietică a 640.000 ostași, de către guvernul cehoslovac — a 30.000, de către guvernul român — a 40.000, de către guvernul polonez — a 47.000, de către guvernul albanez — a 9.000, de către guvernul maghiar — a 20.000 de ostași.

În acest răstimp, s-au întetit schimburile de delegații dintre

cele mai felurite, vizitele reciproce de turiști. În vreme ce turiștii sovietici vizitau Varșovia, turiștii francezi păseau prin mărețele săli ale Kremlinului; în vreme ce delegația constructorilor sovietici se plimba pe străzile Bostonului, delegația agricolă engleză străbătea cu mașinile pămînturile trezite la viață ale Siberiei și Kazahstanului; în vreme ce trupa americană de operetă se pregătea să întreprindă un turneu la Moscova, baletului Igor Moiseev repurta răsunătoare succese la Paris. Și faptele s-ar putea înșira cu zecile. Numai unul dintre ele — unul singur — și anume Conferința de la Geneva (tot la Geneva!) pentru folosirea pașnică a energiei nucleare, și ar fi destul să demonstreze, chiar celui mai opac adept al „barierelor”, rodnicia „spiritului Genevei” pentru dezvoltarea culturii umane.

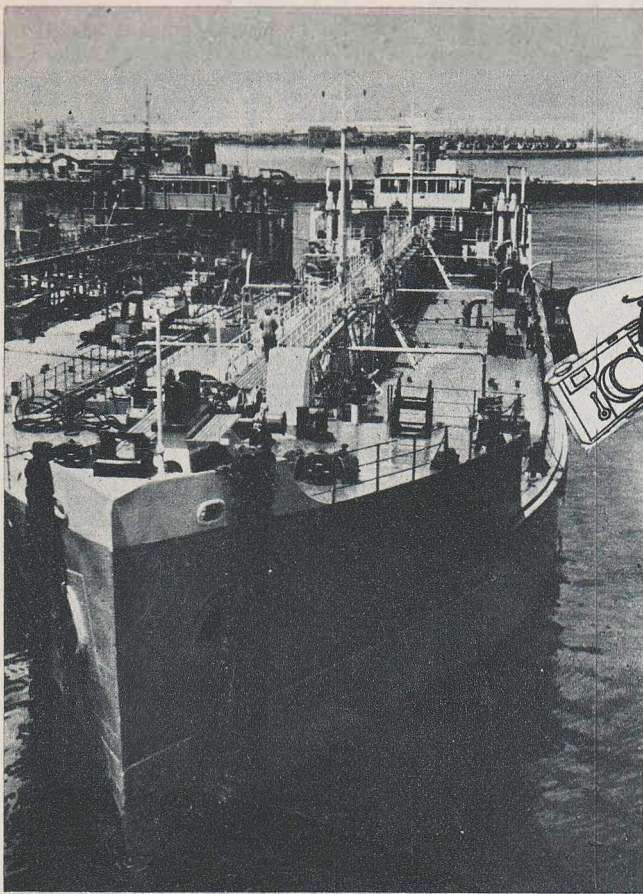
...Geneva, „capitala diplomatică a lumii”, și-a reluat înfățișarea semioficială, semisărbătorească. Cei patru miniștrii de externe sînt chemați să ducă la capăt munca începută în vară. Ei au un program vast de lucru: Directivele șefilor guvernelor celor patru puteri. Mergînd pe liniile trasate în Directive, ei pot — și au datoria — să facă noi pași înainte pe calea spulberării norilor care, ici-colo, mai acoperă cerul umanității. Misiunea nu le este ușoară. Dar, în schimb, cît e de nobilă!

Am în față o fotografie. Un moment al serbărilor care au avut loc în luna iunie, anul acesta, la San Francisco, cu ocazia celei de-a zecea aniversări a semnării Cartei Națiunilor Unite. Miniștrii de externe ai celor patru mari puteri sînt fotografiați împreună, ca atunci, în octombrie 1945, cînd ei vesteau lumii intrarea în vigoare a Cartei voinței de pace a popoarelor.

La Geneva, drumul a fost reluat. Ar fi o absurditate să susții că e un drum neted, lin. Dar e singurul drum care corespunde intereselor profunde ale popoarelor.

Ministrii de externe ai celor patru puteri, care s-au reîntîlnit la Geneva. Fotografia noastră a fost luată cu prilejul festivităților care au avut loc în vara aceasta la San Francisco în cinstea celei de-a zecea aniversări a semnării Cartei Națiunilor Unite (26 iunie 1945). După cum se știe, acest document a intrat în vigoare în urmă cu 10 ani la 24 octombrie 1945.

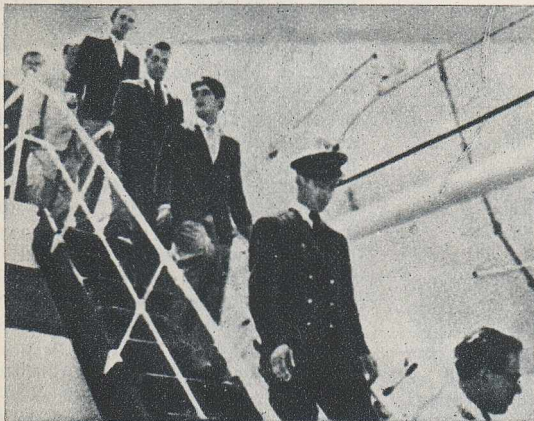

Printre realizările de seamă ale șantierelor navale de la Dairen, se numără și primul vas petrolier construit în China. În fotografie: noul petrolier, după ce a fost preluat de către o societate chineză de transporturi.

Fotocronica FLAGARII

Cei trei tineri americani din fotografiile de mai jos și anume Otho Bell, William Cowart și Lewis Griggs, au căzut prizonieri în timpul războiului din Coreea. După eliberare, ei și-au exprimat dorința de a rămâne în R.P. Chineză timp de doi ani. Întorși în patrie (fotografia din stînga) au fost arestați de poliția americană (fotografia din dreapta) Revistele străine, care publică aceste fotografii, arată că, potrivit legilor americane, fapta celor trei tineri — și nu numai a lor — este socotită drept „trădare de patrie”, ceea ce implică pedeapsa cu moartea.

„Nu vrem să plecăm în Africa de Nord!”. „Nu vrem să luăm parte la noi vărsări de sînge!”. Cu aceste lozinci, mii de soldați francezi refuză să fie trimiși în Algeria, Maroc sau Tunis. După revolta din cazarmile de la Rouen, iată-i pe militarii altor unități, manifestînd în fața gării Lyon împotriva trimerii lor spre a reprima lupta popoarelor nord-africane.

DIN PICTURA SOVIETICĂ

Pictorul de gen îi cerem să ne istorisească, plastic, o povestire. Ii pretindem să sezeze și să relateze cu tîlc — în limbajul artei sale — o anecdotă, să fie sensibil la semnificația scenelor mărunte prin care se manifestă modul de viață al unei societăți.

O scenă de gen tratată cu umor și duioșie, dar mai ales cu dragoste și înțelegere pentru lumea copilăriei este tabloul pictorului sovietic K. Lomîkin, „Tineri șeji”. Imaginea însoțită a fetițelor în ograda cu păsări evocă seninătatea vîrstei la care ograda are proporțiile universului și hrănirea găinilor e o acțiune plină de importanță.

În tabloul „Proba oțelului” de E. Danielevski, deși nu apar decît patru personaje, vedem o generație întreagă crescînd sub ochii grijulii ai celor vîrstnici. Miezul scenei trebuie căutat în legătura dintre tînărul oțelar și bătrînul meșter, care se privesc; încrederea și bucuria, mîndria și înduioșarea li se citeșc pe figuri. În jurul „probei de oțel”, se afirmă, pe tăcute, o lume, cu morala ei înaltă care pune munca în centrul vieții.

Ca orice operă ce poartă pecetea adevărului, tabloul pictorului Reșetnikov îl emoționează pe privitor. Pătania școlarului leneș, recidivist, e spusă cu haz și cu lux de amănunte. Iată atribuțele micului leneș: patinele vinovate se ițesc din ghiozdanul legat de mîntuială — disprețuit ca un obiect nefolositor; ciinele, desigur, complice la joacă, se bucură că i-a sosit prietenul. Iată reacția familiei: mama mîhnită, sora indignată, prislea malițios, încîntat că de data aceasta, cel muștrat nu va fi el, uitat în favoarea unui eveniment mai grav decît propriile-i poze. Dar elementul cel mai expresiv din tablou e figura incriminatului: abia a intrat în casă, poate că nici n-a mărturisit încă accidentul; numai obrazul lui îl spune. Gata să plîngă de rușine și remușcare, el trădează nu teama de „corecția” părinților, ci conștiința greșelii și umilința de a nu-și fi găsit la timp puterea să o evite, sacrificînd patinele. Deși preocuparea centrală a pictorului se vedește a fi studiul psihologic al acestui copil, ideea tabloului se afirmă din reacția celorlalte personaje: critica exprimată în atitudinea lor arată cum „cazul” de față contrazice etica societății, că băieșagul a contravenit nu la legile amorului propriu matern, ci la normele unei etici care pretinde omului, oricît de tînăr, respectul muncii și simțul răspunderii.

În peisajul lui I. Podlianski, vibrează acel sentiment proaspăt al reînnoirii naturii, tradus prin titlul „Vine primăvara”. Sensibil la nuanțele schimbătoare ale naturii, pictorul a sezisat, s-ar putea spune, mișcarea care animă peisajul în pragul unui anotimp nou și a redat-o prin tonurile delicate ale cerului și ale primelor frunze din pomi, prin suprafața curată a lacului, parcă acum dezghețat, prin zăpada care se topește. Singurătatea care domnește în peisaj, pigmentată cu două siluete minuscule de copii, pare anume căutăată ea să lase viața intimă a naturii să impresioneze nestingherit pe privitor.

Coloana de autocisterne se îndreaptă spre punctul de încărcare cu petrol? Nu. Este vorba de una din demonstrațiile muncitorilor petroliști austriaci împotriva încercărilor monopolurilor anglo-americane de a acapara industria petroliferă austriacă.

LERMONTOV ȘI CEHOV TRANSPUȘI PE ECRAN

Intr-un fel sau altul, fiecare dintre noi își creează — atunci când citește o carte de calitate — imaginile plastice proprii, prin care materializează personaje, situații, peisaje. E poate pretențios formulat, dar nu e dearte de realitate când afirmi că, de fapt, fiecare ne creăm în film al nostru, pe baza materialului literar citit...

Cît de interesant se prezintă fenomenul, atunci cînd i se oferă prilejul de a convingea cele create plastic de achipuirea noastră, cu imagini cinematografice reale! Întîmîntul acesta l-am înțeles din nou, cu forță, în ultima vreme, văzînd cîteva din noile producții ale studiourilor sovietice, realizate după lucrări ale lui Cehov și Lermontov.

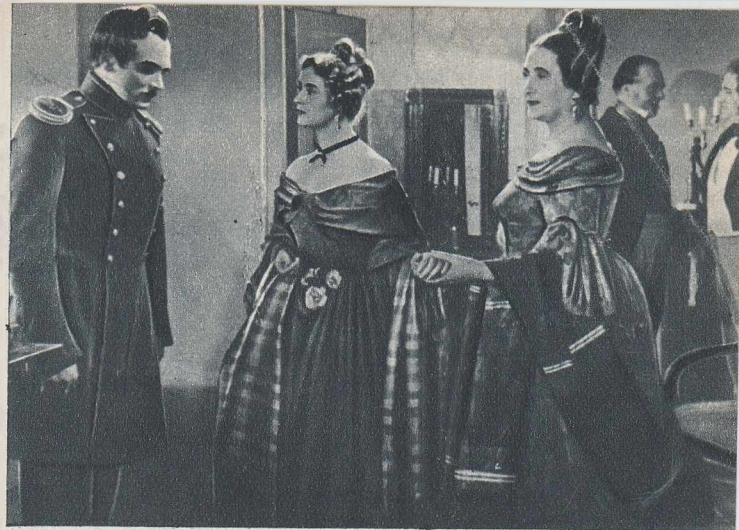
Astfel, l-am regăsit pe cunoscutul „Erou al timpului nostru”, Peciorin, așa cum i l-a înfățișat Anatolii Verbițki în filmul „Prințesa Mary”, cu psihologia sa complicată și contradictorie, în care nuanțele cele mai fine nu sînt sezizate și redată cu inteligență artistică. Nu a fost nicidecum simplă întreprinderea lui Verbițki de a reconstitui, spiritual și fizic, pe acel neliniștit și frământat Peciorin, care nu-și așează formula de afirmare a temperamentului său econformist, dornic de

acțiuni esențiale, cu sensuri sociale, în mijlocul stupidei societăți țariste în care e constrins să trăiască. Pe acest Peciorin, care sechelțuiește în fapte gratuite și minore, de a căror inutilitate își dă singur și cu amărăciune seama, Verbițki ni-l prezintă ca pe un tip interiorizat, care-și calculează cu zgîrcenie premeditată gestul, cuvîntul, fapta, afișînd ostentativ un cinism pe care singur și-l disprețuiește. Necesitatea lui de acțiune, prin care să sfideze snobismul și prejudecățile nobilimii și prin care să-și afirme superioritatea, îl împinge să facă tot posibilul pentru a câștiga inima prințesei Mary, refuzîndu-i apoi dragostea, deși își riscase viața pentru a-i apăra, printr-un duel, onoarea compromisă. Verbițki creează admirabil tipul bărbatului cinic, care-și folosește cu calcul perfid și cu multă stăpînire de sine atuurile, relevîndu-l în același timp și pe acel Peciorin ros de aspirații sociale insuficient de clare, dar năvalnice, care nu se poate împăca cu o viață de „bucurii tihnite și liniște sufletească” în mijlocul unei societăți defectuos construite. Și pe acest plan, Peciorin-Verbițki s-a identificat pe deplin cu acel Peciorin pe care de

peste un secol, și l-au materializat nenumăratele generații de cititori ai lui Lermontov.

Același regizor, Annenski, a cărui grijă pentru crearea unor personaje autentice, puternice, am regăsit-o în „Prințesa Mary”, ca și în „Ordinul Anna”, semnează o nouă ecranizare după o lucrare clasică. Este vorba de filmul „Nunta”, realizat după o povestire a lui Cehov. De astă dată, atmosfera gravă, dramatică, din anterioarele realizări, este înlocuită prin una plină de vervă și de umor, în care urmărești cu voie bună peripecțiile unui logodnic șmecher, ce vrea să întârzie cu orice preț termenul fatal al căsătoriei și, pe cît posibil, să evite căsătoria însăși.

O operă a lui Cehov stă și la baza unui alt valoros film sovietic, pe care l-a realizat un debutant în regia cinematografică, I. Samsonov. Transpunerea pe ecran a „Zvăpăiatei” a necesitat, pe drept, forțe actricești de frunte și este, de bună seamă, promițător un film în care-ți vei vedea alături pe Bondarciuk, Drujnikov, Telikovskaia și Teterin. Cred că nimeni dintre cei care au citit povestea lui Cehov nu-l pot uita pe Dîmov. Bondarciuk — actorul pe care ne-am obișnuit să-l vedem în roluri ce-i solicitau temperamentul dinamic, expansiv — aduce aici imaginea unui om a cărui bogăție sufletească și intelectuală nu ca-

Printre filmele prezentate în cadrul Festivalului filmului sovietic, se află și „Prințesa Mary”, realizat după romanul lui Lermontov „Un erou al timpului nostru”.

pătă nici o manifestare exteroară. Liniștit, tăcut, neînsemnat în aparență, Dîmov-Bondarciuk lasă totuși să se simtă întreaga forță morală a acestui „mare-om mic”, pe care Cehov l-a reluat cu atîta dragoste, în multe din lucrările sale. Cu atît mai stridentă apare zgomotoasa atitudine a „zvăpăiatei”, superficiala soție a lui Dîmov, care confundă valoarea omească cu lustrul fals al gloriei mondene și care nu-și dă seama, decît atunci cînd Dîmov moare, că adevăratul om mare a trăit lângă ea, zi cu zi, și ea l-a ignorat, căutînd „excepționalul” în boema ieftină a unor cercuri artistice la modă. Telikovskaia (pe care noi am revăzut-o recent în filmul „Ne-am întîlnit undeva”) a urmărit cu înțelegere și subtilitate evoluția, dramatică în final, a Olgăi Ivanova și, fără a-i căuta justificări,

a pedalat pe drept asupra lipsei de consistență și maturitate a caracterului ei.

Filmul lui Samsonov impresionează și prin excelenta sa culoare locală și istorică, remarcabilă din primele cadre ale peliculei.

★

Puținele însemnări de mai sus nu pot decît consemna existența pe ecranele noastre (alături de alte filme prezentate în premieră în cadrul Lunii prieteniei romîno-sovietice, dintre care amintim „Romeo și Julieta”, „Căderea Emiraturului”, „Fantomile părăsesc piscurile”) a cîtorva filme ce ar merita, fiecare, o prezentare mai largă. Fotografii alăturate — printre care putem vedea și o imagine din filmul-operă „Boris Godunov” — ne vor întregi poate imaginea asupra acestor valoroase producții cinematografice sovietice.

S. F.

cenă din filmul sovietic „Zvăpăiatea”, distins cu Premiul I „Leul de argint” la Festivalul internațional al filmului de la Veneția. Rolurile principale ale filmului — realizat după nuvela lui A. P. Cehov — sînt interpretate de cunoscuții actori Bondarciuk (care ne-a vizitat anul trecut țara) Drujnikov și Telikovskaia.

Filmul-operă „Boris Godunov” — prezentat de asemenea în cadrul Festivalului filmului sovietic — e realizat cu ajutorul marilor cîntăreți sovietici: Pirogov, Mihailov, Kozlovski, Manaev.

ată-mă dar, după mai bine de un deceniu, în locurile în care mi-am purtat copilăria. Merg printre dealurile cocirjate de rodul podgoriei, trec pe haturile viilor, în iarda cărora îmi cufundam picioarele goale, privesc casele mărunte, parcă și mai albe și mai primitoare azi, ca acum zece ani.

Am impresia că vin pentru prima oară aici, deși în fața gării am găsit trăsura veche, la fel de hîrbuită, a lui moș Avram cel somnoros, deși am întîlnit zeci de colegi de zbreangă, sute de oameni pe chipurile cărora mi-am deschis ochii.

De unde această impresie? Abia la capătul drumului, am priceput. În podgorii, ca și pretutindeni azi la noi, lucrurile și faptele se judecă cu alte valori decît pe vremuri. Dealurile nu mai sînt botezate cu nume de istorie neagră, ci și-au redobîndit și ele numele lor de mult uitate, au intrat în adevărata lor cămașă. Nicolae Gavrilescu nu mai e „domnul colonel“, de care tremurau o jumătate de țîrg și un regiment, ci fostul moșier Gavrilescu, azi expropriat. Vasilică Alaci nu mai e tînărul curtenitor, solicitat la toate soarelele, rîvnit ca ginere de toate mamele burgheze cu fete de măritat din țîrg, ci chiaburul Vasile Alaci, urît de toată lumea. Oamenii au învățat să iubească și să urască pe semenii lor, după fapte. Tîrgurile de oameni, rușinea podgoriei, sînt azi doar o amintire urîtă a unui trecut urît. Nea Pătrașcu din Vulcăneasa vine azi, totodată cu primăvara, jos la vie, dar nu mai trage la oborul de oameni, nu-i mai tremură inima la gîndul că puterile sale ar fi mai slabe anul ăsta decît an și că n-o să găsească cumpărător pentru brațele sale. Merge drept la Gostat și știe că întotdeauna munca lui este prețuită și răsplătită cum se cuvine. Țara Vrancei nu mai cunoaște jalea ce o hîntuia odinioară. Altădată, cei de vîrsta de acum a lui Pătrașcu greu găseau amatori pentru forța lor sleită. Și la sfîrșitul oborului, urcau agale drumul Vrancei, știind că la vremea verii greu se găsește ceva de mîncare pe acolo.

Da, în podgorie, de la Odobesti și pînă în Panciu, sînt aceleași locuri ca acum un deceniu, aproape aceiași oameni, casele sînt la fel. schimbări vizibile nu se văd, dar moneda cu care se măsoară viața e alta, cum altele sînt raporturile dintre oameni și judecata lor. Am găsit o podgorie înnoită, exuberantă și veselă — dar nu de veselia tulburelului — fremătînd de viață, răsunînd de cîntece, exalînd optimism și prosepțime. Am găsit podgoria în plină toamnă, fără icnelile și scandalurile obișnuite altădată la vremea asta, ci cufundată într-o muncă plină de fierbere, veselă și spornică...

— Unde-i Gostatul, moșule?

— Iaca, în spatele gării, casa cea mai mare din Panciu.

Nici nu se poate punct de reper mai precis. În scurtă vreme, o află. Aici, în clădirea uriașă, (la proporții pănecene), nu prea găsești multă lume. Și cu greu scoți o lămurire de la cei pe care îi întîlniești. Pe culoare, se umblă cam în ritmul lui Zatopek, iar lucrările se rezolvă pe bandă rulantă. Chiar

Vin de PANCIU

— reportaj —

de Al. GÎRNEAȚĂ

dacă în vîltoarea muncii, din iuțeală, se mai încurcă cite ceva, toată iarna o fi timp să-i dai de cap.

— Te rog, cu tovarășul director.

— Pe teren, tovarășe.

Cel întrebat dispăre într-un birou. Apare altul.

— Cu inginerul-șef, vă rog.

— Pe teren.

Și acesta se evaporă.

— Cu tovarășul secretar al organizației de bază.

— Pe teren, tovarășe — îmi răspunde un al treilea.

Încep să devin nerăbdător și totodată mai puțin pretențios. Cred că în curînd o să mă mulțumesc și cu portarul, singurul om care șade și fumează tacticos din lulea. Restul își alunecă printre degete, ca chiticul prin ochiurile vișei.

În sfîrșit, apare inginerul-șef Sava. Mă vede în hol, mă măsoară și, deodată, se repede la mine:

— Ați venit de la Segarcea? Nu dăm nici o presă. Mai de grabă, o mină. Poftim, tai-o.

Inginerul e furios și-i șade bine supărarea pe chipul său de flăcăiaș. Caut să-l liniștesc, arătîndu-i că nu trebuie să-mi dea mîna la tăiat, ci doar cinci minute. Omul se îmbunează și se învoiește, cu condiția să-l însoțesc la atelier. Și pe tăpșanul din față, Sava merge în pas de maraton, trăgîndu-mă după el și pe mine. În stil telegrafic, mă informează care-i brigada cea mai bună, că gospodăria are o mie o sută de hectare, că brațe de muncă s-au recrutat destule, dar lipsesc căruțele, că magazinul de la a doua e un pungaș și bine i-a făcut că l-a pripornit, că... dar ce nu-mi spune. Îmi ascut

urechile, îmi încordez toți nervii, să-l pot urmări. Vijelios mai e omul ăsta!

— Dacă vrei să stăm mai pe îndelete de vorbă, vino... sau mai bine du-te la a doua și ne întîlnim acolo.

Și, într-adevăr, ne-am mai văzut de două ori, cite cinci minute. O dată pe un drumeag, în goana motocicletei, a doua oară, la Răzoare, cînd omul era furios că nu merge un motor. Și atunci, iar s-a repezit la mine:

— Ești gazetar? Scrie!

Și cu același debit fluvial, a început să ocărăscă pe cei de la „Mátyás Rákosi“, care le-au trimis și motoare necorespunzătoare.

Cam așa puteam discuta și cu ceilalți. Doar seara tîrziu, mai izbuteam să stau de vorbă cu cineva.

Toată gospodăria e în fierbere și lupta e tare crîncenă. Semnalul declanșării ei e în vie: cînd încep boabele de struguri să se albească, piețița să se subțieze, iar miezul să se indulcească. Pe grafice asemănătoare foilor de observație din spital, se urmărește, zi de zi, gradul de coacere al strugurilor și se emit buletine, cam în felul acesta:

„Alicante Boucher — 25 septembrie — zahăr 110, aciditate 7,8. 28 septembrie — zahăr 125, aciditate 6,9. 5 octombrie — zahăr 170, aciditate 5,4. Riesling — 26 septembrie — zahăr... etc. etc.“

Cînd s-a atins procentul de zahăr normal, începe culesul. Pînă atunci, se fac o serie întreagă de operații pentru ca recoltatul să nu întîrzie. Culesul poamei e o operație complicată, care se desfășoară într-un

timp foarte scurt. El necesită un mare număr de oameni, de ateleaje, o cheltuială serioasă de energie și pricepere. Așa că prima mișcare e gruparea de forțe. Vin din sus, din Vrancea, vin de pe cîmpie, vin din nordul Moldovei.

Sosesc echipele de dogari. Se repară butoaiele, se fac altele noi. Cramele se afumă, se vîruiesc, se dezinfectează, așa cum își grijește orice gospodină casa primăvara. Budanele se opăresc, se afumă și imediat apare oenologul-șef, inginerul Popa. Omului ăstăia nu-i scapă nimic. Are un miros de ogar.

— Grigore, frate, butoiul ăsta miroase a mucegai.

— Nu se poate, tovarășe inginer, l-am spălat o dată.

— Mai spală-l mata de două ori, că nu strică. Că pe urmă, facem aici penicilină și ne dă în judecată pentru fabricație ilegală. Așa că mai dă mata o apă și mai afumă-l o dată.

Grigore oftează și mai opărește o dată. Știe el cît de greu se obține un autograf pe budană la Popa.

Cînd bobitele dau alarma, începe bălălia recoltei. Anul acesta, lupta a început la 1 octombrie. Iar lupta nu-i ușoară, pentru că doi dușmani și-au arătat colții: mucegaiul cenușiu și ploaia. A plouat mult în podgorii spre sfîrșitul lui septembrie, întîrziînd coacerea. Și atunci cînd strugurele era apos, a apărut mucegaiul. Iar cu cumătrul ăsta nu-i de glumit. Oleacă de umiditate și dumnealui se întinde ca rîia. Așa că nu-i timp de așteptat. Mînecele suflecate și la treabă!

Fotografii de M. IVANCIU

...La brigada a șaptea, am ajuns noaptea, cînd de strajă făceau un bătrîn și doi cîini tineri, tare bătaioși. Pe frontul de luptă, brigada aceasta a lui Nedelcu ocupă o poziție înaintată. Dumitru Nedelcu, brigadierul, este maestru al recoltelor bogate și de la el și ai săi se așteaptă minuni de vitejie.

În dormitorul zilierilor, pîlpîie o lumină. Întru înăuntru. Fum, căldură, miros de gaz. Oamenii stau cocoțați pe paturi sau chir-ciți pe vine. În fund, un bărbat spune ceva, cu un glas gutural, forțat, și lumea rîde.

Rupe hîrtii, le aruncă în patru colțuri și din buzunar le scoate întregi, neșifonate.

Un rîs puternic, colectiv, îi răspunde.

— Îi dat spurcatului, scamatorului ăsta. Numai blăstămății face. Să-l fi văzut ieri cum rupea lanțul! Parcă-l are pe necuratul în el.

Cel „posedat de necuratul“ e Mihai Dobre. De la opt ani, a umblat prin circuri de duzină, a colîndat hîlcîurile în lung și-n lat, ba cu acrobații, ba cu scamatorii. Succese mari n-a avut, așa că mulți ani s-a nutrit doar cu speranța că-i un mare actor de circ, doborîrît de condiții vitrege. Într-o bună zi, Mihai se pomeni fără parteneră: sora lui — partenera — se măritase cu unul străin de arta circului. Iar singur, nu mai mergea. Așa că Mihai se hotărî să rupă cu meseria asta. Cu tenacitate, cu multe hopuri, se pregăti să devină mecanic, ucenicînd. Reprezentații de gală dă numai tovarășilor săi de muncă, descrețîndu-le frunțile. Și la aceste spectacole, cel mai vesel dintre toți e însuși „artistul“, neostenitul frunțaș în muncă Mihai N. Dobre.

...Un duduț puternic de motor
-a trezit din somn. Ies afară.
li-a fost dat să vad, sub un șopron,
minune pe care nici un podgo-
pan nu o întrezărea cu un deceniu
i urmă. În locul linului și al
sascului, în locul sacilor călcați
u picioarele și al boastei tescuite,
presă strivește două pînă la
inci vagoane de struguri în 24
e ore. Zi și noapte, pe gura ei
e prăvale conținutul a sute de
ubere și tîrne, se mistuiesc sub
drobitor și, pe furtunul gros cît
fina, se îndreaptă spre budane
uvoiul turbure și lipicios de must.
Două echipe sub conducerea lui
Iohai, „scamatorul“, se îngrijesc
a presa să nu flămînzească nici
clipă. Nu-i vreme de lenevit.
Acum, fără hodină, înainte, să se
lămădească vinul de Panciu.

...Gospodăriile viticole de Stat
nai au o categorie de lucrători,
n afară de zilieri. Aceștia sînt
contractanții. Anul acesta, o
parte din vin se lucrează cu con-
tract, destul de avantajos. Con-
tractantul ia o bucată de vie — unul
înă la trei hectare, după brațele
le muncă de care dispune familia
a — și o lucrează tot anul. I se
plătesc muncile în bani și un pro-
cent din plan în natură. În caz
le depășire a planului, primește
n natură și jumătate din canti-
atea cu care s-a realizat depășirea.
Gospodăria e mulțumită că are
brațe de muncă permanente și
calificate, contractanții fiind inte-
resați să lucreze cît mai bine,
pentru a obține un spor însemnat.

Ion Mikloș a luat două hectare și
e lucrează cu patru brațe. Pînă
la 12 octombrie, după o săptămînă
le cules — și încă în parcelele mai
tare — Mikloș dăduse 15 mii
kilograme struguri, adică realizase
planul. Dar mai avea de cules

încă pe atîta. Și omul se grăbea
virtos. După socotelile lui, o să
ducă acasă vreo nouă mii de litri
de vin, ceea ce nu-l poate decît
bucura.

★

...De dimineață, a început să
ploaie, des și mărunț, o ploaie
în stare să-ți mucegăiască și sufle-
tul. Pe prispă oamenii șed înghe-
suiți și posomorîți, așteptînd să
se lumineze cel puțin o parte a
cerului. Norii însă se string mai
tare și se cătrănesc. Didina lui
Ichim, vioaie și gureșă de obicei,
azi e ca o moară ferecată. Parcă e
bătută în piroane.

— Tață Ileană, eu zic să ieșim.
Să nu-l mai așteptăm pe inginer.
Ileana Preda o săgeată:

— Și de ce, mă rog? Ici nu-i
bine? Colo iei un reumatism că
nu-ți mai îndoi șelele o viață.

Dimoftache, cel mai tînăr șef
de echipă al gospodăriei, aleargă
spre prispă. De emoție, i-a ieșit
moțul de sub șapcă.

— Ieșim afară la lucru. A spus
tovarășul inginer.

Tață Ileana se repede asupra-i:
— Ia mai tacă-ți gura, prisleol
Inginerul tău să oprească mai
degrabă ploaia!

Onisie, bărbat-său, o apucă de
braț cam repezător:

— Mai zezi locului, femeie. Tre-
buie să ieșim. Că se mai tînăr muce-
gaiul și pe urmă ai să culegi scrum,
nu poamă.

Oamenii se ridică, își iau sume-
ne, ilice, și ies în ploaie, unii
mai cu fereală, alții bărbătește.
Didina e în cap și cîntă:

*Mi-a trimis bădița bundă
Să am ce purta la nuntă.*

Sub ploaie, oamenii își mai
inți. Din hat, iau coșurile și o

Funcționarii gospodăriei dau și ei o mîină de ajutor, în timpul liber, la culesul strugurilor de masă. Mariana Mitrea și Maria Dobre sînt adeseori pe șir, la strîns poamă.

pornesc printre rînduri. Pămîntul
e moale ca o saltea de puf, piciorul
se înfundă în el și iese cu ocale de
glod. Butucii își plini de apă.
Bricgele și cosoarele intră în
acțiune. Începe culesul. Ploaia
cade ca din stropitoare. Curînd
broboadele și pălăriile sînt ude.
Cineva fluieră o doină.

...Și ploaie, ploaie des, cernut.
Orele trec anevoie. Inginerul Roșca,
tînărul șef al secției, apare prin-
tre șpalieri.

— Nu vă supărați, oameni buni,
că v-am rugat să ieșiți pe ploaie.
Dar nu se știe cît o să tînă ploaia
asta. Și dacă nu ne grăbim, se
duce pe gîrlă toată munca anului.
Nu vă supărați.

— Ei, supără-se dracu'! — mor-
măi tața Ileana. Mai bine zii să
facă niște zamă caldă, să ne încăl-
zim. Cît despre poamă, n-ai dum-
neata grijă. Ocărim, dar o strîngem.
Didina o împunse:

— Parcă dumneata voiai să zezi
pe cotlon!

Ileana se sumeți către ea:
— Ascultă, fetică, dacă tu crezi
că-mi sare inima în piept de bucu-
rie că stau în ploaie, mută-ți
gîndul. Dar dacă trebuie, trebuie.
Eu am venit aici să culeg poamă,
nu mucegai. Și o culeg...

...Seara, cu toate că oamenii
erau oboșiți și înfrigați, nu s-au
culcat prea devreme, ci s-au adunat
în jurul focului. Glume, povestiri,
minunile „scamatorului“, mă rog,
obișnuitul program de seară.

Cineva a prins să cînte din fluier,
altul cu muzicuța. Așa s-a încins
jocul.

Cunosc din pruncie obiceiul ace-
sta din podgorii: seara, joc la
para focului. Întotdeauna mă în-
cînta. Și acum, cu atît mai mult,
cu cît nu-l mai văzusem de atîția
ani. Para jarului aruncă lumini
plăpînde. Pe decorul negru al
noptii, se profilează umbrele jucă-
torilor, ca niște figuri stranii, ima-
teriale. Copiii aruncă peste jar
bobite de struguri și cărbunii sfi-
rîie. Fluierul continuă melodia —
cînd voioasă, cînd plină de melan-

colie. Flăcări prind fetele de mij-
loc, le apleacă spre foc și apoi
le aruncă în sus și le lasă lin,
grațios, pe pămînt. Perechile se
desfac și fietare dansează pe cont
propriu. Ultimele sunete ale flui-
rului îi prind cu mîinile ridicate
în sus, a slavă. Acesta-i jocul
culesului. Se pare că e o rămășiță
a vechilor dansuri pe care tracii
de altădată le porneau în cinstea
lui Sabazius. El cere multă grație
și îndemînare. Dansul acesta cin-
stește rodul bogat și munca oame-
nilor și încheie o zi de strădanie.
E o expresie a bucuriei, un omagiu
adus muncii și belșugului...

★

...La jumătatea lui octombrie,
culesul era în toi. În crama de
la a șaptea, intraseră zece vagoane
de vin, la a noua, douăsprezece,
la a unsprezecea, trei. Aici se
săvîrșesc celelalte operații. Apare
din nou inginerul Popa, care, de
data asta, folosește o altă calitate
a sa: gustul dezvoltat. S-ar părea
că pe vîrfurile limbii are un aparat
de mare precizie. Gustă o dată
vinul și apoi ține o întregă prele-
gere. Cîte grade are, ce procent
de zahăr, ce aciditate, cît metabi-
sulfid și s-a dat și cît îi mai trebuie.
Și trecînd de la butoi la butoi,
eliberează certificatul ce-i dă drep-
tul de trecere în lume.

Dogarii mai au încă de lucru.
Recolta bogată — circa zece mii
kilograme la hectar — pune pro-
blema vaselor. S-ar putea ca cele
existente să nu ajungă. Anul acesta
vinul nu e prea tare. Este rîndul
vinificatorilor să-și spună cuvîntul,
să-l grijească pentru a-l face așa
cum știu ei: gustos.

Aici, în podgoria Panciului,
muncitorii pregătesc vinul anului
acesta. Cu el, de anul nou, vom
ridica paharul cîstînd pentru ter-
minarea cu succes a primului nos-
tru cincinal, urînd sporirii mari
pentru cel ce va să-nceapă. Din
vinul acesta, vom ridica pahare
în cinstea muncii noastre rodnice
și pașnice.

Mihai Dobre nu se poate plînge că n-are de lucru. Sute de coșuri vin necontenit la presă. Culegătorii-s harnici, iar motopresa—lacomă.

DUȘAN ȘI GENERALUL

În dimineața aceea, Dușan se trezise mai devreme. Aruncându-și privirea spre fereastră, își văzu părinții stînd, mîna-n mîna, lîngă geam.

— Cum, voi nu v-ați culcat? — întrebă Dușan.

— Nu — răspuseră părinții.

— Frumos, foarte frumos! Și pe mine m-ați lăsat să dorm... Din dreptul ferestrelor, venea un zgomot surd de motoare. Curios, Dușan întrebă din nou:

— Sîntem eliberați? Cu adevărat?...

— Adevărat — răspuse mama și chipul ei surzător i se păru lui Dușan mai frumos ca oricînd.

În acea dimineață de mai, cei doi cireși din grădina casei cu ziduri albe din Stribrnî Skalice începuseră a înflori. Primii boboci păreau niște luminițe roșii-trandafirii, aprinse în dreptul ferestrelor. Și tot în acea dimineață, se mai întîmplase ceva deosebit: se băuse vin. Acest eveniment fu însă însoțit de un fapt ce venea să demonstreze, o dată mai mult, că Dușan nu se bucură de drepturi egale în casa asta: lui nu i s-a dat să bea decît apă! În zadar a încercat tata — cu timiditate, ce-i drept — s-o convingă pe mama că vinul este o băutură gustoasă, bogată în vitamine... Dușan n-avu încotro și fu silit să ciocnească cu păhărelul lui de apă. Ce să-i faci? Mama avea dreptate. Vinul era mai bătrîn decît Dușan. Vinul avea 13 ani, Dușan număra doar 5... Să i se facă rău băiatului?

Toată dimineața trecură prin fața casei coloane nesfîrșite de mașini militare. Așa cum erau

împodobite cu verdeață și flori, ele nu mai păreau nimănui un simbol al războiului, ci, mai curînd, niște mașini cu care primăvara se transporta verdeața. Cîte trei tone cu fiecare mașină!... Oh, ce zi a fost atunci!

După-amiază a sosit generalul. În dreptul casei albe, a stopat o mașină, din care au coborît trei bărbați. Străbătînd grădina, unul dintre ei s-a oprit și și-a mîngîiat obrazii cu o crenguță de cireș înflorit, sorbind cu nesăț mireasma florilor. Și, așa cum au aflat mai tîrziu, tocmai acesta era generalul. Purta o căciulă cenușie de astrahan. Abia o văzuse, și inima lui Dușan încetase parcă să mai bată:

„Așa, vasăzică! E destul să aibă o căciulă de astrahan și gata, omu-i general!...”

Generalul voia să doarmă. Era tare obosit. Atît de obosit, încît abia și mai putea ține ochii deschiși. Bău cu oarecare tristețe din paharul de vin pe care tata i-l oferî cu mîna tremurîndă de emoție, închină în sănătatea mamei și-l privi, surzînd, pe Dușan.

— Frumos trăiți voi pe aici... Cireșii voștri înfloresc...

de Ludwig ASKENASY
scriitor din R. Cehoslovacă

— Lucrare distinsă cu premiul al II-lea pentru proză la Concursul Internațional al celui de-al V-lea Festival Mondial al Tinerețului și Studenților de la Varșovia. —

Ilustrații de N. POPESCU

Apoi, arătînd cu privirea spre cei doi arbuști din dreptul ferestrelor, întrebă:

— Dar aștia ce sînt?

— Liliac negru — răspuse tata cu mîndrie. Doar tata era grădinar bun...

Și pleoapele generalului coborâră încet, încet... Capul îi cade pe piept, dar și-l ridică mereu. Cînd întîlnește privirile însoțitorilor săi, obrazii i se împurpurează ușor. Căci — deh! — nici unui general nu i se cuvîne să adoarmă în societate...

Cu toate că acum era vorba de un caz deosebit, totuși însoțitorilor le era și lor rușine. De aceea, unul dintre ei se ridică și spuse:

— Nu vă supărați, oameni buni. Ne-ar fi drag să stăm mai mult împreună cu voi. Dar mai avem încă mult de furcă... Doar e război... Vă rugăm, dragii mei, să-l lăsați pe generalul nostru să doarmă aici. La voi e liniște, nu se aude decît foșnetul grădinii... De trei nopți n-a dormit. Vă rugăm să aveți grijă ca, pe cît e cu putință, să fie liniște în toată casa...

Salutară militărește și, adresîndu-se generalului, unul dintre ei spuse:

— Așa, tovarășe general. Cul-

cați-vă binișor și dormiți pînă deeseară. Plecăm apoi mai departe.

Oarecum jenați, cei doi însoțitori salutară surzînd și părăsîrî încăperea.

Mama și tata au înțeles doar un lucru: că generalul vrea să doarmă Stătea și acum pe scaun, cu capul rezemat în mîini. Fața îi era slab și cenușie, tîmplele prăfuite de argintul anilor. Își muie buzel în vin, bău puțin, dar oboseală făcea să i se pară totul amar.

Căciula cea minunată era pe masă. Dușan o mîngîie ușurel pe ascuns, ca nimeni să nu observe. Parcă era de mătase. Dacă ar avea o asemenea căciulă desigur că ar fi și el general!...

I s-a așternut pe canapeaua cea moale, înflorată.

Generalul își scoase numai cizmele și își aprinse o țigară. Fereastră era larg deschisă. Un firice de iarbă se rătăcise pe pervaz „Cum o fi ajuns aici firicul ăsta?” se întrebă generalul. Fumul albăstrui al țigării îl învăluia ca într-o ceață. Pe noptieră, se afla o carte Generalul o răsfoi. Era un volum de poezii scrise într-o limbă pe care nu o cunoștea.

Toți ai casei umblau în vîrfurile picioarelor. Numai din bucătărie unde mama își vedea de treburi se auzea un zăngănit ușor de vase — Dar, pentru numele lui Dumnezeu, nu se poate face puțin liniște în casa asta? — o certă tata și se retrase în camera sa.

...Și generalul asculta tic-tac-ul ornicului din casa asta străină. Privea afară, clipind în lumina dulce a acestei după-amiezi călduțe de primăvară. Un mierloț țopăia pe leasa ce împrejmuia grădina. Dar generalul nu și dădea seama dacă-l vede ajevca sau visează. Prea semăna leit cu mierloțul din Kursk, locul lui natal, prea cînta la fel...

De Dușan uitaseră cu toții. Stătea singurel și era trist. Drept pentru care, hotărî să facă o vizită generalului...

Ca un băiețel cuminte și bine crescut, bătu ușurel la ușă.

— Pofțiți — se auzi vocea generalului.

Dușan intră și se apropie cu pași mărunți, dar siguri, de canapeaua înflorată. Se oprise însă la mijlocul drumului și întrebă:

— Dormi?

Generalul îi răspuse afirmativ, dînd din cap:

— Da, dorm!

— Vezi? Nu dormi, numaidecît am știut...

— Ba dorm — zise generalul deschizînd ochii.

— Știi, dacă vrei să dormi, eu... te las... Plec îndată... Să plec?

Generalul nu răspuse. Poate nu-nțelegea bine cehă...

— Mă culc lîngă tine — spuse Dușan... Nu-i nevoie să te scoli... Știi, omul poate să se joace și așa... culcat...

— Cee?... — articulă generalul foarte mirat.

Poate...nu înțelegea limba cehă...

— Uite, mă culc lîngă tine...

Și, bineînțeles, Dușan își scoase la repezeală pantofiorii.

Totuși se pare că generalul înțelese. Făcu loc copilului lângă el, îl acoperi grijuliu pînă la bărbie și rămaseră așa un timp, respirînd ușor.

Generalul strînse la piept trupușorul acela plăpînd și i se păru deodată că plutește cu o barcă pe o apă liniștită, tulburată doar de un vînticel domol ce stîrnea mici valuri fosforescente pe întinsul lin al apei, că, în plutirea sa, întîlnește sălcii dese, ce-și apleacă coroanele spre el, și că, de undeva, de departe, de pe celălalt țarm, se aud glasuri duioase de fete cîntînd minunate melodii...

Dușan îi mîngîie bărbia cu mînuța sa catifelată:

— Dormi?

— Aș, de unde! — răspuse generalul în șoaptă.

Stăteau așa, unul lângă altul, și generalul simțea bătăile inimii acestui copil ceh.

Deodată, Dușan zări pe noptieră căciula de astrahan a generalului. Îl cuprinse atunci o dorință fierbinte, copilărească, o dorință căreia nu-i poți rezista.

Și Dușan îl trase de mîneacă pe general:

— Auzi? Aș vrea... să-mi împrumuți nițel... numai un picuț, căciula ta. O îmbrac și... o să fim doi generali... Și în urma noastră va mărșălui toată Armata Roșie... Hai, zău, vrei?

Generalul îl ascultă atent, se gîndi o clipă și zise:

— Bine, numai să nu-ți fie cam mare...

— Ei și cel! Pentru generali, asta nu are nici o importanță. Căciula să aibă...

La care generalul nu mai avu nimic de adăugat... Îl ajută doar să-și aranjeze căciula. Și, de bună seamă, căpșorul bălai al copilului dispăru într-o clipită aproape cu totul...

— ...Și în urma noastră mărșăluiește armata! — încercă să comande Dușan, cu voce poruncitoare. Dar glasul îi era cam adormit și... căscă.

Înveselit, generalul voia să-l ajute:

— Mărșăluiește și înainteză...

Discuția dintre „cei doi generali”, precum și căciula care ținea tare cald, împurpurară obrajii copilului. Încetul cu încetul, Dușan începu să respire adînc, regulat, și se întoarse pe partea stîngă. Așa era obișnuit el să doarmă...

Generalul îl întrebă:

— Dormi?

— Dorm! Dar tu?

— Și eu — răspuse în șoaptă generalul și se ridică încetîșor de pe canapea.

Începu să se plimbe cu pași mari, măsurînd încăperea în lung și în lat. Fuma. Se așeză la măsuta rotundă, acoperită cu cristal. Scoase dintr-o servietă o fotografie, pe care o rezemă de scrumieră și o privi îndelung. În fotografie, o femeie cu trăsături fine, cu părul negru, prins într-un coc, îmbrăcată cu o fustă înflorată. Lîngă ea, un copil cu o rochiță scurtă, cu picioare durdulii și ochi visători...

A stat așa generalul o vreme îndelungată: două ceasuri, poate trei... Cerul albastru de mai se răsfrîngea în cristallul de pemăsuță. Se părea că prin fața acestui om curge o apă albastră cu insulițe albe: norii. Și tot așa, în aceste clipe, i se perinda în amintire întreaga sa viață.

Se auzi zgomotul unei mașini care se oprise în fața casei. Își potrivi la repezeală hainele, trecu pieptenele prin păr și se îndreptă

ȘAHUL

Versurile de mai jos — care fac parte din poemul „Rîbnița” — înfățișează un episod din viața unui luptător antifascist întemnițat, în anii criminalului război antisovietic, în închisoarea din Rîbnița, pe care cotropitorii antonescieni o destinaseră distrugerii fizice și morale a tuturor celor ce se împotriveaua politiciilor lor de jaf și distrugere.

Aflînd Văluță că-n „soțietate”
Și șahul are o însemnătate,

Mai hotărît, mai dîrz ca orișicînd,
Să-vește șahul hotărît, curînd.

Și dintre deșnuți, mai cu femei,
El puse ochii tocmai pe Andrei

Și-i dăte ordin să-i cioplească lui
O garnitură cum în lume nu-i.

Figurile să fie fistichii
Și, mai ales, asemeni celor vii.

Să fie caii cai și „funul” fun
Și orice ofițer, ca un păun.

Iar regele să fie rege-n lege,
Cu bumbi de aur mantia să-și lege.

Soldatul echipați, et-cetera
Pe scurf, pe toți ca-n viață și-i dorea.

Și iață-l pe Andrei la el că vine
Cu șahul meșterit cum se cuvine

Și-ncepe din cutie-ncet să scoată
Oștirile ce-s gata să se bată.

Un rege cu mantie și coroană
Alături c-o-nzorzonată damă.

cu o mișcare mașinală să-și ia căciula. Dar căciula respira ca un mic animal cenușiu...

Mama bătu la ușă. Generalul o întîmpină și, făcînd un semn cu capul spre canapeaua înflorată, puse degetul la gură: „liniște!” Chipul îi era serios, aproape încrunțat.

— Doamne! — șopti mama gîtuță de emoție. Dușan! Cum a ajuns copilul aici?

Și o cuprinse o întemeiată mînie împotriva fiului. Se rușină însă

de ochii albaștri ai generalului, care o priveau liniștiți.

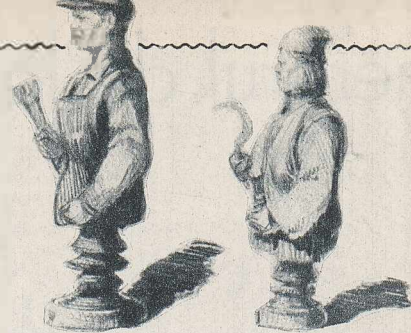
— Vă plac copiii? — întrebă surzînd. Aveți familie?

— N-am — răspuse simplu generalul, pe un ton zîcnit, și privi femeia drept în ochi.

Pe mamă o podidiră lacrimile. Vorbi încetîșor, potîenindu-se la fiecare cuvînt:

— Doamne... dumnezeule... era să vă uitați căciula... A îmbrăcat-o Dușan...

Și se îndreptă grăbită spre cana-

Doi ofițeri înveșmîntați de gălă
Și două tunuri gata de rafală.

Doi armăsari cu coama parcă-n vînt
Și pedestrirea gata de avînt.

Văluță, fericit în astă-seară,
Fu gata să-l îmbie c-o figară.

Dar a rămas cu mîna-n tabacheră
Și fruntea i s-a încrețit, severă,

Căci iață, cea de-a doua garnitură
Grățește-acum prin fiecă figură:

Nu-i rege și nici dama nu-i cochelă,
Ci-un ins și o femeie-n salopetă.

Nu-s ofițeri în straie arătose,
Ci doi țărani bărboși, în mîini cu coase.

Și-s armăsari cu scările de lemn
Și parcă doi haiduci le dau îndemn.

Iar pedestrirea-i un amestec, iar,
De salopete-albastre și ițari.

Și, deodată, sfîndu-l dîrz în față,
Oștirile încep să prindă viață.

Și cum afară fulgeră și tună
Se pare că răzmerița nebună

S-a năpustit ca-n flăcări să îmbrace
Moșii întregi, și vile, și conace.

Haiducii parcă scot din piept un țipăt,
Dau flintele prelungi în fulger sclipăt

Și coasele se-nvîrt șulerătore,
Și coasele se-nvîrt răzbunătore!

Pășește-acum în fruntea tuturor,
Că-i viu, încrămențitul muncilor.

Iar tunetul nu-i tunetul din cer,
Ci-s glasuri multe ce dreptate cer.

Cu ochii injectați, de ură grei,
Se îndreptă Văluță spre Andrei.

...Tîrziu îl scoaseră pe-Andrei afară
Cu trupu-nvinețit, cu dungi de pară.

pea. Generalul o reținu însă, printr-un gest energetic.

— Nu-l treziți. E mic. El trebuie să doarmă. O să trimit pe cineva să-mi ia căciula. Tot mi-e cald. A venit primăvara... Da, o să trimit... Vă mulțumesc, la revedere...

N-a mai venit nimeni să ia căciula.

Niciodată.

Și-o fi făcut rost de alta...

În romînește de R. RODA și M. PESCARU

Fierarul de la marginea pădurii

— schiță —

de Papp FERENC

Ilustrații de Anqi PETRESCU-TIPĂRESCU

Toată ziua se auzea bocănitul barosului trântit cu atâta putere pe nicovală, că se cutremurau pereții lipiți cu lut ai bătrânei colibe cu șopron în față; pe urmă, zgomotul aprigelor lovituri era înlocuit de un clinchet vesel, mlădios. Larma asta neîncetată, din care, totuși, parcă lipsea suflul vieții, stăruia la marginea pădurii — sătenii veneau, aruncau în șopron lucrurile aduse la reparat, îndrugau vreo două-trei vorbe și, după aceea, plecau. Aduceau aici numai ce nu voia să dreagă fierarul din comuna vecină. Acela locuia pe șoseaua ce ducea spre oraș, așa că era în drumul tuturor, în timp ce ăstălat, de aici, de la marginea pădurii, se afla dincolo de hotarul satului și, ca să ajungi la el, trebuia să mergi pe un șleau plin de hîrtoape. În schimb, ce nu primea la reparat? Tot ce era mai migălos și mai greu, lucruri la care avea mult de muncit și puțin de ciștigat, numai de asemenea treburi avea parte.

Pînă noaptea tîrziu, la fereastra încetoșată de praf și de fum a fierăriei, licări o lumină chioară, gălbuie. Apoi, către miezul nopții, zgomotul se stinse și văpaia focului se domoli treptat; ușa dărăpănată se deschise larg și o namilă de om ieși afară. Și ursul ar fi rupt-o la fugă văzîndu-l, atît era de voinic: din cămașa sa ferfenițată, ieșeau la iveală umerii vînjoși și grumazul de taur, ars de soare. Părul, ca tăciunele, era tot numai cîrlionți, iar sub fruntea înaltă ce lucea de sudoare, ardeau doi ochi triști, ca focul cînd îl întetești cu foalele sau ca fierul încins pînă se rumenește. Proptit pe picioarele răschirate, gîfînd ostenit, omul

trase în piept cu nesăț aerul proaspăt. Înăuntru, în fierăria învăluită în umbră, sfîrșia aburind jeraticul stropit cu apă; pe urmă, în prag răsări o mogîldeață, un copil mărunțel și firav. Trupul său scund se zări cîteva clipe în lumina focului ce stătea să se stingă, apoi fu înghițit de întuneric.

Valul întunecat al nopții acoperă totul, chiar și sărăcia. De cîte ori ieșea cu feciorul său în fața atelierului, noaptea, cînd din tot cuprinsul abia-abia se desluseau niște umbre, strîngînd în mîna lui mînuța băiatului, Rafi Gabor, țiganul fierar de la marginea pădurii, se închipuia mult mai acătării, mai strașnic, mai bogat decît era în adevăr. Cînd, însă, mai apoi, aprindea lampa în odăița strîmtă din partea cealaltă a colibeii, nu mai părea un uriaș și nici nu se mai simțea astfel; era doar Rafi Gabor, țiganul fierar flămînd și frînt de oboseală, pe care nimeni nu-l aștepta cu o mîncare caldă — nevastă-sa se prăpădise de cîțiva ani — și a cărui singură bucurie în viață era Gyuri, băiețandru sprinten, cu o claie de păr zbîrlit pe cap. Erau amîndoi lihniți de foame dar, mai mult decît mîncarea, la ceasul acesta îi îmbia lavița. Întins pe spate, fierarul nu putea de loc să închidă ochii, din pricina grijilor chinuitoare ce-l frămîntau. Cîteodată însă, tot mai izbutea să scape de ele și atunci începea să trăiască în închipuire visul lui cel mai drag, ca și cum s-ar fi împlinit: un atelier nou-nouț în inima satului, cu scule bune și... Dar, la drept vorbind, asta rîvnea mai întîi și întîi căci, după aceea, celelalte ar fi venit de la

sine. Lîngă el, la perete, stătea, încovrigat ca un cățeluș, Gyuri. Avea și el un gînd al lui, care-l urmărea, și răsuflea adînc și rar, doar-doar va adormi mai repede, așteptînd, pîndind sosirea aceluia vis minunat în mii de culori, cu zîne care într-o clipită se preschimbă în ființe omenești, făcînd o mulțime de fapte bune. De pildă, poftind la un praznic grozav pe toți copiii flămînzi...

Atelierul părăginit al țiganului fierar se află și azi tot acolo, la marginea pădurii, afară din sat. Acoperișul s-a scufundat între zidurile negre de funingine, iar grinzile-s mîncate de vreme. Nimeni nu se mai abate pe aici, în afară de vîntul ce năvălește suierînd și smulge șindrilele putrezite, purtîndu-le cu el printre copacii despuiați.

Căci altul e acum Rafi Gabor, țiganul fierar de la marginea pădurii. Se împlinesc aproape doi ani de cînd gemulețul prăfuit al atelierului a vegheat, aprins pentru ultima oară, în noapte; de atunci, fostul țigan fierar se numește „Rafi Gabor, fierarul colectivei“. Iar celor ce nu-l cunosc, li se spune în chip de lămurire: „e o comoară de om, nici nu știți de cîtă cinste se bucură la noi în gospodărie.“

Nu s-ar putea spune că Rafi Gabor își punea cumva mari nădejdi în colectivă; nici măcar nu se dumirea prea bine despre ce e vorba. Cînd îl luase de mîna pe băiat și o porniseră urmați de căruța lor cu un cal, în care pusese ce bruma de scule îi rămăseseră de la taică-său, ca și ce mai agonisise cu brațele-i vînjoase, și-a simțit picioarele ca de plumb și tălpile lipite parcă de pămînt. Lîngă el, băiatul privea vesel în jur și, din cînd în cînd, îi venea să zburde de bucurie: cine, știe, poate că acolo unde se duceau n-o să mai fie nici un atelier, și chiar dac-o să fie, măcar n-o să aibă asemenea foale grele, că-ți rupeau mîinile... Fierarul mergea gînditor; nici acum nu-și dădea seama cum se întîmplaseră toate... Niciodată, poate, nu s-ar fi înduplecat, dacă Seres Dani n-ar fi adus vorba de băiat. Vezi, însă, că el s-a agățat tocmai de asta, reușind astfel să pătrundă în tainița cea mai adîncă a sufletului său — căci

mai presus de orice, Rafi Gabor ținea să facă din feciorul lui om adevărat. Păi, cum? Să trăiască și el tot așa departe, stinger la marginea pădurii, cu lupii, și să asude toată ziua pentru o biată bucată de pâine? N-ar răzbi nici cât taică-său, cu toate că nici asta nu înseamnă mare lucru. E un băiat mărunțel și plăpînd și are brațul subțire, abia cât o codiriste de bici. Minteia lui însă-i ascuțită ca briciul. Și dacă drumul băiatului spre o viață mai bună trece prin colectivă sau pe la școală, apoi într-acolo vom merge și noi! Să învețe a scrie și a citi! Să fie primul om cu carte din neamul lui Rafi!

Și apoi, mai e ceva... Cine s-ar fi gândit vreodată că, atunci cînd oamenii cei mai de ispravă din sat vor pune la cale ceva, nu-l vor da nici pe el uitării — pe el, țiganul fierar? Îl chemaseră cu cinste, ca și pe ceilalți, poate chiar cu mai multă cinste. „Uite, o să fii fierarul nostru — îi spusese Seres Dani. Păi, ce crezi, ce ne-am face fără un meșter fierar, cu coșcoaga gospodărie?”

Și fierarul s-a mutat din marginea pădurii și a venit în sat, la gospodărie.

Nu i-a stricat însă e-a mai prefirat o dată prin minte gândurile astea. Iată că acum Rafi Gabor părea mai sprinten la mers și, pe măsură ce grijile i se spulberau, începea să capete aripi, cât era de mătăhălos. Mergea repede, repede, strîngînd în palma lui uriașă pumnisorul băiatului.

Parcă ar fi avut pe dracu în el, Seres Dani asta. Toate s-au petrecut așa cum prorocise el. Gyuri umbla acum la școală, deși, ce-i drept, cu trei ani întârziere. Învăța bine, nimeni n-avea a se plînge de el, dimpotrivă, toată lumea îi lauda istețimea. Iar fierarul — mai ales după ce s-a făcut împărțirea primei recolte — s-a pomenit deodată chivernisit așa cum nici în vis nu-și închipuise vreodată. Cu toate astea, el era un om cărui îi plăcea să gîndească, să viseze, și-și frămînta adeseori mintea chibzînd cum s-ar putea îndrepta lumea.

— Tare mă mir cum de nu mi-a venit pîn-acu' în cap socoteala asta cu colectivă — se întreba, nedumerit, în timp ce, pe nicovală, fierul începea să capete formă, sunînd și împoșcînd cu scînteii. Totuși, de atîtea ori am stat și m-am gândit la rosturile vieții... Și doar nu-s cel mai neghioab dintre oameni!...

Se oprea în spatele feciorului său, care-și făcea lecțiile, și se uita la el cum înșiră literele, unele lîngă altele, pe caiet, iar după aceea, cuvinte întregi și chiar fraze... Stătea liniștit, țînîndu-și suflarea, ca nu cumva să-l stingherească. Apoi, ciufulea părul băiatului și, clătînd din cap, intra în atelier. Trebuia musai să se ducă acolo, ca să-și recapete iarăși încrederea în istețimea sa, să se simtă iar meșter, căci înăuntru, în cameră, băiatul era mai isteț decît el și meșter mare peste toate cele cite le închiseră învățații între filele cărților. „Eu, cu fierăria, el, cu cartea — își zicea Rafi. Care o fi mai de preț?”

O dată, puse mîinile lui mari pe umerii băiatului și-l întrebă:

— Ia spune, se leagă careva de tine la școală că ești țigan?

— La început, mă mai necăjeau — răspunse Gyuri — pe urmă, însă, li s-a urît. De ce să se lege de mine pentru asta?

— Păi, știu eu?... Da' tu, băiete, spune, știi cumva de pe acum ce-o să se aleagă de tine?

Zîmbi larg și zîmbetul lui se oglîndi aidoma pe chipul lui Gyuri. Pînă și nasul lui cîrn se încrețî de ris.

— Sigur că știu. Toți băieții de la noi din școală știu. Mă fac fierar.

— Cum? — rosti Rafi, speriat și mirat în același timp. Păi, ce-ți trebuia atunci să-ți tocești coatele la școală și, mai cu seamă, să înveți a scrie și a citi? Nu zic, e bine să fii meșter fierar, dar pentru asta îți trebuie brațe, nu glumă! — și pipăi brațul băiatului, gîndind că, doar-doar, va mai fi prins ceva carne pe

el zilele acestea. Și tu vrei să te faci fierar? — repetă el mînios. De asta te-am dat la școală?

— Păi, vezi matală, tătică — încercă să-i răspundă Gyuri, neștiind cum să-l lămurească mai bine... Eu n-am să fiu un fierar ca matală.

— Ei, taci! Cum adică? O să fii meșter mai iscusit ca mine?

— Ba nu, nu așa. Acu îs fel de fel de mașini, iar ciocanul e pus în mișcare de-a dreptul cu aburi. Uite, scrie aici, stai să-ți arăt unde...

Întinse mîna spre cărțile de școală, printre care se aflau și cîteva ziare... Ochii negri ai fierarului aruncau flăcări pe sub desigur sprincenelor; pe urmă, focul din ei se stinse și buzele i se strînseseră tare. Făcu un semn băiatului să-l lase în pace.

„Cum, adică, ce scrie la ziar despre ciocanul cu aburi, sînt pentru el fleacuri?” — gîndi mirat Gyuri.

După cîteva zile, secretarul organizației de bază a colectivei veni pe la Rafi ca să-l înscrie la cursul de alfabetizare.

— Apoi, unde-i asta? — întrebă fierarul, cu fața mînjită de funingine.

— La școală, unde să fie! Îl ține învățătorul.

— Poate să-l țină și fără mine — dădu din cap Rafi, ursuz, și-i întoarse spatele, dîndu-i a înțelege că el n-are vreme de pierdut. Și făcu apoi semn ajutorului său să nu mai caște gura degeaba.

Să-l fi țînut într-o casă sau șură, cine știe, poate că atunci s-ar fi înduplecat să se înscrie, măcar așa, ca să vadă și el ce-i aia. Dar la școală? Orice încercare de a-l convinge era în zadar. Cursul se deschise și Rafi Gabor stătea cu coatele pe gard, să se uite cum oameni în toată firea, de-o seamă cu el, mergeau seara la școală, fumînd pe drum... Uneori, îi dădea ghies inima să se ducă și el cu ei. Și se gîndea, cu mîndrie: „Isteț băiat are tata; auzi, să stea el în rînd cu oameni de cincizeci de ani... Ar putea să le fie nepot și uite că deslușește slovele mai bine ca ei...”

Ochii învățătorului lunecară pe fereastră, spre curtea troienită de zăpadă. Coccoțat în mesteacănul subțirel din curte, un corb bătrîn își tot ciugulea penele; apoi, început a-și ascuți de zor ciocul tenusiu de o creangă. Gyuri aștepta curios să afle ce vrea să-i spună învățătorul. Rămăseseră numai ei doi în clasă.

— Ascultă, măi Gyurka — rosti, în sfîrșit, acesta, dînd la o parte teancul de caiete din fața lui. Te știu băiat serios și de aceea îți cer să-mi dai o mîna de ajutor. Vezi tu, azi toată lumea învață, unii doar să scrie și să citească, alții, lucruri mai înalte... Chiar și eu învăț neconștient. Un singur om, la noi în colectivă, nu vrea să învețe, cu toate că nu știe nici măcar să scrie și să citească. Tatăl tău.

Gyuri stătea fără să se cîltimească, întunecat. Cum, tocmai taică-său, cel mai volinic om din sat, să fie ponegriț și bestelit așa, în fața lui? Se simțea rănit în mîndria lui și fierbea de mînie, dar îi era și rușine... Căci ce spunea

învățătorul era adevărat: taică-său nu știa nici măcar să citească, deși fiu-său învățase.

— Taică-tu, cum am văzut, ține mult la tine — urmă învățătorul. Poate reușești tu să-l îndupleci să vină la școală. Că, de, e om cu rosturi însemnate în sat, în colectivă... Nu-i oareșicare...

— De... știu eu! — dădu din umeri Gyuri, uitîndu-se drept în ochii învățătorului... Dar am să încerc... de ce să nu încerc?...

Își luă ghiozdanul, salută și ieși din clasă. Afară, pe uliță, gerul îi pișea fața; băiatul se opri locului și, încrețindu-și fruntea, stătu așa multă vreme, bătătorind cu piciorul zăpada înghețată; n-ar fi crezut niciodată că viața îl va pune în fața unor griji atît de mari.

Taică-său meșterea cu noul lui ucenic o osie. Fierul încins aproape gema sub loviturile lui, făcînd să țîșnească scînteii scăpărătoare în umbra atelierului. Gyuri se simți deodată neputincios în fața acestei forțe uriașe.

Și-n clipa aceea, îi trecu prin cap că poate se înșală cu toții și că taică-său, totuși, n-o fi neștiutor de carte! Că doar, cum se descurcase pînă acum? Era cît pe ce să se lase cuprins de îndoială, cînd își aduse aminte cum se uită taică-său la cărți și asta făcu să-i bată inima mai tare. Dar tractorul!... Ce greu îl dibăcea, deși lucra împreună cu tractoristul. Ce se mai scărpină atunci în cap! Or, în cărți stă scris și cum trebuie reparat tractorul. În cărți, găsești tot ce-ți trebuie. Gîndul asta îi spori puterea și-i dădu curaj.

La masă, fierarul mîncă tăcut, ca de obicei, ducînd la gură lingura cu gesturi liniștite, cumpănite. Gyuri își făcuse fel de fel de planuri cum să deschidă vorba, dar acum toate i se învălmășiseră în cap. Roșu la față ca focul, se aplecă deasupra blidului, ba chiar închise și ochii în clipa cînd începu să vorbească:

— Matală nu vrei să înveți să citești, tătică?

Fierarul lăsă să-i scape din mîna lingura de supă, care căzu zăngănind în castron.

— Ce spui?

— Ziceam... matală nu vrei să mergi la curs?

Rafi Gabor sări de pe scaun, foc de mînie. — Tacă-ți gura, prăpăditule! Cin' te-a învățat să te obrăzniciești așa cu taică-tu? Învățătorul? Sau cine din colectivă?

În momentul acela, ar fi fost în stare să-l stîlcească dintr-o lovitură, sub pumnul lui uriaș, pe acela care-l zgîndărise pe fiu-său — fie el învățătorul sau altcineva. Pînă atunci, ascultase supus pe oricine, fie pe secretarul organizației de bază, fie pe învățător, fie pe președinte, cînd îi pomeneau de școală și, chiar dacă fierbea de neacaz, se mulțumea doar să clatine îndărătnic capul. Dar tocmai copilul lui să-i scoată ochii că nu știe carte? Nimeni, nimeni nu vrea să vadă în sufletul lui, nimeni pe lume nu vrea să înțeleagă că el nu poate umbla la aceeași școală cu fiu-său... Nu poate recunoaște că e mai prost decît fiu-său care, oricum, nu-i decît un mucos.

Toată amărăciunea vieții lui din trecut, împovărată de necazuri, i se puse ca un nod în gît. Ridică pumnul, gata să tabere pe băiat, dar își luă seama și ieși din odaie, lipsindu-se de mîncare.

Gerul aprig țesuse flori pe geamul încăperii dichisite cu mobile noi. Gyuri începuse să zgîrie gheața cu unghia, scriindu-și numele cu litere mari. Pe urmă, după ce stătu oleacă în cumpănă, adăugă cu litere mai mici: „fierar”. Cuvintele scînteiau pe geamul acoperit cu gheață, de parc-ar fi fost licurici. Copilul se uită și se tot uită la ele, apoi suspină și zîmbi.

Taică-său intră în odaie, aducînd cu el frigul de afară; venise să îmbrace ceva. Gyuri nici nu se întoarse măcar; știa și așa că taică-său o să se arate tare mirat.

— Cum, n-ai plecat încă? — întrebă fierarul. Ori poate azi n-ai școală?

— Ba am — rosti Gyuri liniștit, răspicat. Dar nu mă mai duc, tatică.

— Ce, ți-a sărit vreo doagă? Hai, răspunde o dată!

Gyuri clătină din cap, fără să scoată un cuvânt; nu, nu-i sărise nici o doagă, dar nu vrea să se ducă.

— Ce, îți arde de glumă?

— Nu-i glumă, tatică.

Nu era glumă, asta o pricepea și fierarul. Își cuprinse pieptul cu brațele vinjoase, de parcă n-ar fi știut ce să facă cu ele, și se lăsă greoi pe marginea patului. Își rezemă cotul gol pe genunchi, se încovoie ca sub o groa povară și rămase așa, privind dușumeaua dată proaspăt la rindea. Era mulțumit că feciorul lui pășeste pe o cale mai largă, că învățătura ar putea să-l ducă pe Gyuri mai departe. Poate că băiatul o să fie învățător, referent la sfat sau, mai știi, doctor ori inginer. Bine că învăță și că-i place. O să iasă ceva din el. Dar nici Rafi nu-i de lepădat. Așa tată, așa fiu. Ce va deveni băiatul său, dacă nu va merge la școală? Cît de mîndru era ori de cîte ori auzea că erau laudate deșteptăciunea și sîrguința băiatului... Și acum, deodată, nu vrea să învețe. Murmură apoi, ca și cum ar fi vorbit cu sine:

— Ce să fac? Să-l snopesc în bătaie?

Băiatul își băgă mîinile tremurînde în buzunar și repetă încăpățînat:

— Poți să mă și omori, că eu tot nu mă duc. Nu vreau să mă mai duc.

— Dar de ce? Ce te-a apucat?

— De ce să mă duc?

— Cum, nu mai vrei să înveți? Să fii adică-telea fierar dintr-ăla, mașinist?

Supărarea îl înmuiașe de tot; întinse stîngaci mîinile spre copil.

— Vino, băiatul tatii, vino-ncoace... Toată lumea spune că ești harnic la învățatură și isteț... Sau poate ți-o fi de-ajuns cît ai învățat? Nu te mai trage inima la carte?

Gyuri trecea prin clipe de grea cumpănă, simțea că-l apasă ceva pe inimă atît de cumplit, că parcă stătea să-și dea duhul; grozav ar mai fi vrut să-și lipească obrazul de pieptul larg al lui taică-său și să plîngă amar — dar putea oare, tocmai acum, să-și arate slăbiciunea? Spuse, deci, cu glasul întretăiat:

— Nici taica nu învață; nu știe nici măcar să citească și uite că trăiește...

Fierarul tresări uimit, ca unul care, pentru prima oară în viața lui, se uita în oglindă. Înțelese deodată că vieții sale îi lipsea ceva, că ea semăna cu cămara omului sărac: chiar de-ai avea ce să pui acolo, n-ai unde, locu-i strîmt. Îl depărtă de el pe băiat:

— Păi ce, tu te iei după mine? Cum trăiești eu, ia spune? Știu atîta doar, să dau cu ciocanul! Incolo, umblu ca orbeții. Mă scriu la catastif cu zilele-muncă și după aia capăt grîu, cucuruz, bani, nu știu nici cît, nici pentru ce... Ascultă-mă pe mine — urmă el, coborînd glasul. Am auzit că poți citi în ziar ce grăiește partidul. El îi învăța și-i îndrumază pe oameni. Mie, însă, degeaba îmi vorbește, dacă eu nu știu a sloveni spusele lui!...

Apoi, ridicînd din nou glasul:

— Vrei să fii și tu așa?

— Nu vreau să fiu — bolborosi Gyuri, speriat de furtuna ce-o iscase. Dar după cine vrei să se ia un copil, dacă nu după tatăl lui? Matala, tatică, ești voinic și deștept.

— Aș, da' de unde, sînt un prost! — urlă, ieșindu-și din sărite fierarul. Taică-tău — auzi tu, băiete? — e un țigan prost! Și acu' fă bine și du-mi-te la școală, că-ți lipesc vreo două, de nu te vezi... Eu... oi vedea ce-oi face...

Și ieși afară, val vîrtej. mai-mai să smulgă ușa din țițini.

Gyuri se pomeni singur în odaie.

— Nu, nu-i adevărat că-i prost... Se duce să învețe... — murmură el.

Privi cu un fior de bucurie ușa rămasă deschisă. Era ostenit și fericit. Mai dorea doar un singur lucru: să-i destăinuască învățătorului marea sa bucurie. Vîrî cărțile în ghiozdan, își puse paltonul, o zbughi pe ușă și, sărînd peste mobilele înalte de zăpadă din fața casei, fugi spre școală.

În rominește
de Ovidiu CONSTANTINESCU

Octombrie 1920... O țară ruinată de război, cuprinsă de marasmul inflației, un popor flămînd și zdrențuit ajuns la capătul răbdării, o pace îngelătoare, plină de miasme războinice. Așa arăta „Romînia Mare“ pe atunci...

Clasa muncitoare, prin lupta ei de zi cu zi, îi silise pe conducătorii social-democrați să adreseze fostului călău de la 1907, devenit mareșal și prim-ministru al Romîniei, un ultimatum. Era în vremea cînd tînăra Republică Sovietică termina, greu încercată, dar victorioasă, războiul ei eliberator, cînd Internaționala a III-a leninistă chema proletariatul mondial la luptă pentru pace, pentru libertate, pentru libertate. Chemarea ei înflăcărată găsise răsunset și în Romînia; găsise răsunset în toate inimile oamenilor simpli, conștienți.

Aflase răsunset și în inimile detașamentului muncitoresc al ceferiștilor. Aceștia le-a revenit cîntea să deschidă primei luptă: ei au dat semnalul primei greve generale din istoria Romîniei.

Răspunsul lui Averescu la ultimatum-ul clasei muncitoare a fost cinic, ațîțător: „Guvernul — răspundea Averescu — nu are nevoie să fie stimulat nici prin solicitări intempestive, nici prin amenințări anarhice. Pe acestea din urmă nici nu le ia în considerație, ci orice act de ostilitate va atrage după sine măsuri ce interesele ordinii publice impun“.

Cu cîteva zile înainte de izbucnirea grevei generale, ziarele au publicat un semnificativ ordin circular, semnat de generalul Lupescu. Aparent fără vreun motiv bine determinat, numai așa, ca să se știe, ordinul spunea răspicat: „Ordinele anterioare de a se trage primele focuri în aer se revocă. SE VA TRAGE ÎN PLIN... și, în special, în contra acelor ce vor purta orice fel de arme (chiar pietre, bastoane etc.)“.

A. A. LUCA

Paradisul lor...

Ură, scrișnet, luptă, singe,
E deasupra cine poate,
Gemete, ruină, moarte,
Iar pămîntul rabdă toate.

Omul vechi a zis: „dreptate?
Colo, sus, în paradis!
Lanțu-i greu și pumnu-i tare.
Să răbdați, că-așa e scris“.

Omul nou, gînd și lumină,
Înălțat în simț și cuget,
Îl înfruntă pe dușmanul,
Pe călăul hid și buget:

„Raiul vostru nu există,
E minciună tot ce-ați scris.
Adevărul și dreptatea
Miine nu vor mai fi vis.“

Strîns uniți în gînd și faptă,
Facem astăzi jurămint,
Rai de pace și frăție,
Să clădim jos pe pămînt“.

1920.

S Î N T 35
de ani de atunci

Și, totuși, în ciuda acestor amenințări directe și brutale, duminică 18 octombrie ceferiștii au deschis lupta: mecanicii, fochiștii și controlorii de tracțiune, întruniți în sala „Locomotiva“, au votat declararea grevei. În aceeași zi, începînd de la ora 6 seara, nici un tren nu a mai părăsit Capitala. Gara de Nord deveni pustie.

Guvernul nu se aștepta la o asemenea lovitură. Fu hotărîtă imediat mobilizarea controlorilor de tracțiune, a mecanicilor și fochiștilor, prevăzîndu-se trimiterea în fața instanțelor militare a celor ce nu aveau să dea ascultare ordinului.

În Gara de Nord, se instalează un comandament militar; se organizează un tren condus de trupe de specialitate. Dar măsuri de intimidare nu-și atinseseră țelul: în ziua de 20 octombrie, cînd s-a declarat greva generală, nu circulau decît două trenuri militare — nr. 1, în direcția Buzău, și nr. 7, în direcția Pitești, cu persoane oficiale.

Între timp, greva ceferiștilor se extinsese: intraseră în grevă depourile Cernăuți, Pitești, Predeal, Constanța și Costești.

În noaptea de 20 spre 21 octombrie, poliția efectua descinderi în cartierul Grand, la locuințele ceferiștilor care nu se prezentaseră la mobilizare. Și nu se prezentaseră decît un număr infim de jalnici și neputincioși spărgători de grevă: doar 12 mecanici de locomotivă, 13 fochiști și 2 mecanici de pompă, intimidați de amenințări.

Din cei 370 de mobilizabili care refuzaseră să se prezinte, agenții nu găsiră la domiciliu, în noaptea aceea, decît 40; unii dintre cei dispăruți își luaseră chiar și nevestele și copiii cu ei. Arestații fură duși la regimentul 3 Căi Ferate din Cotroceni. În timpul acesta, depoul de mașini BC fusese desființat; la depoul BM fură aduși, sub escortă, 30 de mecanici arestați.

În noaptea de 21 spre 22, reuși, în sfîrșit, să plece Simplonul. Dar, după cum relatează ziarele, pe peronul Gării de Nord nu se afla nici un hamal, așa că „distinșii“ pasageri fură nevoiți (ce chin!) să-și transporte singuri bagajele.

Greva generală paralizase viața economică. Nu e de mirare că, numai într-o asemenea situație, a fost posibil lapidarul comunicat al ministrului de Interne, care declara textual:

„Guvernul încunoștințează pe toți lucrătorii care vor să muncească (!!!) că li se va garanta libertatea muncii. Acei care vor încerca să-i oprească, vor fi arestați și dați judecătii“.

Această grijă pentru asigurarea „libertății muncii“ — de o ipocrizie fără seamăn — avea de altfel să fie curînd aruncată peste bord.

Între timp, poliția și armata ocupau și devastau cluburile socialiste. Sediul societății „Locomotiva“ fu sigilat de autorități; consfăturile ceferiștilor greviști continuau însă în sala „Grivița“.

Ceea ce nu reușiseră însă să facă teroarea și samavolnicile, reuși să realizeze trădarea conducătorilor oportuniști ai mișcării socialiste de atunci. Folosind împrejurarea că mulți dintre conducătorii grevei erau arestați, guvernul a început tratative cu conducerea provizorie trădătoare, care, într-o telegramă-circulară din 28 octombrie, a anunțat organizațiilor încetarea luptei. Dar chiar și spre sfîrșitul grevei — și după încetarea ei — apăreau pe zidurile periferiilor bucureștene manifeste scrise de mînă, care declarau că greva nu e sfîrșită, că lupta continuă.

Era glasul luptătorilor revoluționari, glasul muncitorimii conștiente, a cărei luptă avea să ducă, opt luni după aceea, la crearea avangărzii ei marxist-leniniste, la fărîmarea eroicului partid al comuniștilor din Romînia.

Matei IONESCU

Cîntec tineresc

Lovește-mă în față, vînt fierbinte,
Sălbatic vînt, lovește-mă în piept!
Mă cheamă ochiul soarelui-nainte,
Spre soare urc pe drumul cel mai drept.

Rotească-se mari aștri-n jur și spații,
Nu mă abat din drum și nu le-aștept.
Eu sînt trimisul noii generații,
Fierbinte vînt, lovește-mă în piept!

7 iunie 1955

Singur, gîndindu-mă la toți...

Eu singur dac-aș fi acum pe lume
Cu fruntea coborînd în soare-apune
Și-aș auzi că stelele ar spune:

„Hai să scuișăm cu foc peste pămînt,
Să profanăm tot ce-i mai scump
și sfînt!”
Și-atunci le-aș zice: „Nu! O, nu!
Niciînd!”

Dar azi, cînd doar un sfert de veac
mă leagă
De flori și stele, și de lumea-
ntreagă,
De draga mea care mi-e atît de
dragă?

Dar azi, cînd tinerețea crește rînduri
Din cele patru ale lumii vînturi,
Cînd tu, mișel războinic, strigi
și zvînturi

Că vei schimba și mingile-n ghiulele,
Că tinerii-ți vei spînzura de stele,
Că profana-vei dragostele mele?

Dar azi, cum aș putea, o, cum să tac?
Cum aș putea ca sfertul meu de veac,
În fața ta, granată să nu-l fac?

Războinice, războinice, auzi?
Mi-s ochii de minia sfîntă uzi!

...S-a întunecat de mult. Ferestrele blocurilor ce s-au înălțat la poalele dealului Chizid și s-au întins hăt-departe, înspre satul Bultur, nu mai sînt luminate de mult. Locuitorii Hunedoarei se odihnesc după o muncă plină de roade.

Dar numai o parte a Hunedoarei se odihnește noaptea. În partea de jos, la cîțiva kilometri de orașul nou, în combinatul siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej”, duduind înfundat al cuptoarelor, scrișnetul metalic al laminoarelor și uruiul macaralelor puternice de la oțelăria Siemens-Martin nu contesc. Niciodată, în pîntecul uriașelor furnale și al cuptoarelor Siemens-Martin nu încetează focul, iar valțurile laminoarelor strivesc, în fiecare clipă, lingou după lingou.

...La oțelărie, schimbul de noapte a început de mult munca. Cuptoarele încărcate răbufnesc înfundat. Oțelul fierbe în clocoț, înfuriat, cuprins și el parcă de munca entuziastă a oțelarilor. Toți, prim-topitorii, macaragii, apadueterii sau lăcătușii, toți s-au prins în întrecere sub lozina: „Cu aceleași cuptoare putem da mai mult oțel!”.

...Pe bătrînul maestru Șerban Gheorghe l-am întîlnit lîngă cuptorul nr. 5. Privea, zîmbind, prin sticla de cobalt, la flacăra puternică a injectorului.

Am admirat timp îndelungat flăcările jucăuse ale noului tip de injector montat de curînd la mai toate cuptoarele. După aceea, ne-am adresat maestrului Șerban să ne povestească „secretul” succesului oțelarilor hunedoreni.

— Vreți să cunoașteți „secretele” noastre? Bine! Eu n-am să vă spun decît unul. Celelalte „secrete” vi le vor spune alți oțelari. Cînd am pornit întrecerea de a da „cu aceleași cuptoare mai mult oțel”, mai toate echipele au început să lucreze după metoda prietenului nostru sovietic Matulineț, de elaborare rapidă a șarjelor. La noi în secție, lucrează oțelari vestiți, cu o înaltă calificare, cum sînt Vasile Costache, Traian Bîrlea și

Petre Forțu. Ei aplică metoda lui Matulineț cum scria la carte. Făceau încărcarea mai repede, ajustarea mai repede și scurtau durata de elaborare a unei șarje cu o oră-două, ba și cu mai mult. Dar pe lîngă aceștia, mai avem și alte echipe, cum ar fi acelea conduse de Dumitru Brînzei și Partenie Marișca, care lucrau cu aceleași cuptoare, încărcau același material, însă durata de elaborare a șarjei nu se scurta de loc. Atunci, ne-am strîns toți comuniștii să vedem ce este de făcut și să luăm o hotărîre. S-a propus ca prim-topitorii, maștrii și inginerii cu o experiență mai mare în făurirea oțelului să împărtășească celor mai tineri oțelari din experiența lor. Așa a devenit cuptorul nr. 5 „cuptor-școală”. La acest cuptor, au lucrat toate echipele de oțelari. Inginerul care răspundea de această problemă, arăta acum practic și teoretic, în ce constă metoda lui Matulineț.

Atunci, s-a văzut că și echipele conduse de Dumitru Brînzei și Partenie Marișca pot să scurteze durata de elaborare a șarjelor. Acesta este sau, mai bine spus, a fost „secretul” nostru.

Ne strînsese mîna și vru să plece. Dar aflînd că mai avem ceva de întrebare, zise:

— Vreți să știți care sînt rezultatele „cuptorului-școală”? Iată-le: durata medie a șarjelor pe care le dăm acum a fost scurtată față de luna ianuarie cu mai bine de o oră. Această reducere înseamnă o cantitate uriașă de oțel dată în plus patriei.

★

Un alt „secret” l-am aflat de la inginerul Mircea Popescu. Seara, tîrziu, venise din nou în uzină să vadă ce fac „băieții” lui, oțelarii. De fapt, el știe că totul este în ordine, dar ce să-i faci, s-a obișnuit așa și pace! Iată-l dezvăluindu-ne „secretul cel mare”:

— Cum știți, toate echipele de la noi lucrează acum după metoda

sovietică de elaborare rapidă a șarjelor. Unul din principiile de bază ale acestei metode este ca fierului să-i dai căldură mare, focul să fie puternic. Cu cît focul este mai puternic, mai uniform, cu atît se topește fierul mai repede. Pînă aicea, totul pare simplu. Dar nu este așa. Boltile cuptoarelor noastre erau făcute din cărămizi de „silică”. Or, acestea, dacă dădeam o temperatură mai înaltă, „se prăjeau” cum spunem noi, oțelarii, cînd ni se arde o boltă. Și atunci, ce te faci? Dacă se prăjește o boltă, cuptorul intră în reparație mai devreme de cît este planificat și prin asta pierdem sute de tone de oțel...

— Multă vreme, ne-am frămîntat cum să facem ca să putem da o temperatură mare fără ca să prăjim boltile. După îndelungate cercetări, un grup de ingineri și tehnicieni, din care făceam și eu parte, au montat la cuptoarele noastre Martin, pentru prima oară la noi în țară, bolti de tip „Zebra”. Am făcut bolti mixte, înzidite în cărămizi de „silică” și cromomagnetită. De aici, și numele de „Zebra”. Prima boltă zidită tip „Zebra” a dat rezultate foarte bune. O boltă „Zebra” ține cu 40-100 la sută mai mult ca cea de silică. Iată rodul secretului celui mare!... Acum, eu vă las, s-a făcut tîrziu și aș vrea să mai trec și pe acasă. Știți, cred că n-ar strica să scrieți ceva despre „cuptorul-școală” și noul tip de boltă! Noi am fi foarte bucuroși dacă celorlalți oțelari de la noi din țară le-ar putea ajuta sfaturile noastre.

...La orizont, se vedeau zorii unei noi zile. Noaptea trecuse pe nesimțite. Pe platforma de încărcare a cuptoarelor Siemens-Martin, urcau grupuri de oțelari, macaragii, lăcătuși... Era noul schimb. Alți oțelari veneau să vegheze neobositul cuptor, pentru a le smulge noi tone de oțel peste plan.

Mircea NEAGU
correspondent-Hunedoara

Tineri din lumea întreagă

de **Petre GHEORGHE**
secretar al C.C. al Uniunii Tineretului
Muncitor

Varșovia, în timpul celui de al 5-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților.

Tot din inițiativa F.M.T.D. a fost convocată Conferința Internațională pentru apărarea Drepturilor Tineretului, care s-a ținut la Viena în 1953 și la care au luat parte peste 450 de delegați și observatori din 71 de țări. În multe țări, au fost organizate conferințe naționale pentru apărarea drepturilor tineretului.

În decembrie 1954, a fost organizată la Viena, din inițiativa unor organizații naționale de tineret, cu sprijinul F.M.T.D., Intilnirea internațională a tineretului sătesc, la care au participat 356 delegați din 69 de țări și unde s-a elaborat Carta Mondială de revendicări a tineretului sătesc.

În lupta pentru apărarea păcii, alături de alte organizații internaționale, F.M.T.D., ca membră activă a Consiliului Mondial al Păcii, a sprijinit acțiunile pentru strângerea de semnături pe Apelul de la Stockholm pentru interzicerea armei atomice, pe Apelul pentru încheierea unui pact al păcii între cele cinci mari puteri și pe Apelul de la Viena.

F.M.T.D. a sprijinit organizarea, în mai 1954, a Conferinței Tineretului European împotriva „comunității defensive europene”, conferință inițiată de organizațiile de tineret luptătoare pentru pace din Franța și Germania.

O mare însemnătate pentru mobilizarea tineretului în lupta pentru pace o au festivalurile mondiale ale tineretului, organizate de F.M.T.D. și U.I.S. Cele cinci festivaluri mondiale ale tineretului, care au avut loc, rînd pe rînd, la Praga (1947), la Budapesta (1949), la Berlin (1951), la București (1953) și la Varșovia, în vara aceasta, s-au transformat în mari și impunătoare demonstrații pentru pace.

Congresele mondiale ale tineretului au avut și ele un puternic răsnet în rândurile tinerei generații. Ținînd sus steagul păcii și prieteniei, F.M.T.D. militează pentru dezvoltarea neconținută a legăturilor dintre tinerii din lumea întreagă și organizează tot mai numeroase întîlniri, schimburi culturale, sportive și turistice.

Tineretul Republicii Populare Romîne, educat de Partidul Muncitoresc Român în spiritul internaționalismului proletar și mobilizat de organizația sa, Uniunea Tineretului Muncitor, bucurîndu-se de întreg sprijinul Partidului și Guvernului, a participat și participă activ la toate acțiunile întreprinse de F.M.T.D., fiind pătruns de convingerea că astfel își aduce contribuția sa la lupta tineretului din toată întreaga pentru pace și o viață mai bună. N-a fost acțiune întreprinsă de F.M.T.D. — întîlniri internaționale prietenești, conferințe, schimburi de delegații, de echipe culturale și sportive, festivaluri mondiale ale tineretului — la care dorința sinceră a tineretului R.P.R. de a coopera cu toți tinerii care doresc pacea să nu fi fost exprimată sub cele mai diferite forme. Numeroase grupuri și delegații de tineri din toate colțurile lumii au putut cunoaște, la rîndul lor, frumusețile patriei noastre, ca invitați ai tineretului muncitor din R.P.R.

Ei au avut astfel posibilitatea să cunoască direct viața nouă, din ce în ce mai fericită, a poporului român și a vîrstarelor sale tinere, munca pașnică și creatoare pe care o desfășoară tineretul R.P.R., împreună cu întregul popor, sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, pentru construirea socialismului în patria noastră, pentru făurirea unei vieți îmbelșugate, pentru pace și prietenie între popoare.

În urmă cu un deceniu, în ziua de 10 noiembrie 1945, s-a deschis la Londra, din inițiativa Consiliului Mondial al Tineretului — creat încă în 1942, în focul războiului antihitlerist, la chemarea Comitetului Antifascist al Tineretului Sovietic — Conferința Mondială a Tineretului. La această conferință, la care au luat parte reprezentanții a 30 milioane de tineri din 63 de țări, printre care și reprezentanți ai tineretului din țara noastră, s-a adoptat cu însoțire hotărîrea istorică cu privire la crearea Federației Mondiale a Tineretului Democrat. Și, de atunci, ziua de 10 noiembrie a fost sărbătorită ca Ziua Mondială a Tineretului.

Înscriind pe steagul său sarcini de seamă, ca lupta pentru menținerea și consolidarea păcii și lupta pentru apărarea drepturilor economice, politice și sociale ale tineretului, și militînd activ pentru satisfacerea revendicărilor legitime ale acestuia, F.M.T.D. și-a cîștigat un mare prestigiu internațional și a atras în luptă milioane de tineri dornici de pace și fericire.

De la 30 milioane de tineri din 63 de țări, cîți număra în 1945, F.M.T.D. cuprinde azi 87 milioane tineri din 97 de țări, fiind în prezent cea mai puternică și mai largă organizație internațională de tineret. F.M.T.D. cuprinde peste 300 organizații de tineret din Uniunea Sovietică și țările de democrație populară; din S.U.A.; Anglia, Franța, Germania, Italia și alte țări europene; din America de Sud, Asia, Africa și Australia. În cei zece ani de rodnică activitate, F.M.T.D. a constituit un reazim sigur al luptei tineretului din țările capitaliste, coloniale și dependente, pentru independență națională și drepturi democratice. Astfel, în 1948, F.M.T.D. și Uniunea Internațională a Studenților (U.I.S.) au organizat, la Calcutta (India), Conferința Tineretului și Studenților din sud-estul Asiei, în cadrul căreia s-a demască energic politica de asuprire națională dusă de imperialism în această parte a

globului. Tot în 1948, în luna mai, a fost organizată o conferință asemănătoare în Mexico, la care au participat reprezentanți ai organizațiilor de tineret din America Latină. Printre acțiunile organizate de F.M.T.D. în scopul întăririi legăturilor de prietenie cu tineretul care luptă împotriva colonialismului, a fost și proclamarea zilei de 21 februarie ca „zi a solidarității cu tineretul din colonii”. În fiecare an, F.M.T.D. și U.I.S. organizează, la 14 aprilie, „Ziua solidarității cu tineretul antifranchist spaniol”.

Luptînd cu consecvență pentru apărarea drepturilor tineretului, F.M.T.D. a luat inițiativa organizării, în 1948, la Varșovia, a Conferinței Internaționale a Tineretului Muncitor, la care au participat 446 delegați din 46 de țări. Această conferință a constituit un important schimb de experiență între diferitele organizații de tineret, cu privire la lupta lor pentru apărarea drepturilor tineretului muncitor. Pe baza documentelor acestei conferințe, F.M.T.D. a înaintat un memorandum Organizației Națiunilor Unite, cu privire la revendicările tineretului muncitor.

Londra, noiembrie 1945. Conferința istorică în cadrul căreia a luat ființă Federația Mondială a Tineretului Democrat

REPORTAJ DE PE OZANA

de Simion POP

Fotografii de S. STEINER

De zece de ani satul Pipirig a stat tolănit de-a lungul Ozanei, moțaind plictisit, privind neștiutor, cu ochii mici ai ferestrelor, siluetele munților, ascultând bătaile rare ale clopotului de la mănăstirea Secu, împodobind anonim, cenușiu, plicticos, această frumoasă vale a munților Neamțului, cu cele câteva sute de case de lemn.

Un om cioplea un lemn, o vădană păzea două capre și un miel, pruncii creșteau fără slovă, învățând să înjure și să facă capcane pentru iepuri; femeile clăteau pînă albă în Ozana și creșteau bucuroase prunci dolofani și pietroși, pe care-i înfășurau în pînărie aspră și-i culcau în coveti; fetele se hîrjoneau și se colorăvâiau cu băieții în pragurile caselor; oamenii se îmbătau și se luau de piept pentru pămînt, apoi, oboșiți de viață, se mutau pe rînd în cimitirul de la poalele apei, să se odihnească. Aici, Ozana le veghea somnul cu freamăte prelungi, unduioase. Și viața asta crudă, înspăimîntător de simplă, se desfășura statornică, netulburată și leneșă, aici, în preajma Ozanei, fiindu-i parcă teamă să fure ceva din zbuciumul, tumultul, ori din îndrăzneala apei. Satul Pipirig trăia zgîrcit, în cadrul învechitelor tipare ale timpului, bolind, molipsit de moleșeala vechului.

Dar au venit ani noi, anii libertății și satul a cunoscut o viață nouă.

Într-una din zilele anului trecut, s-a auzit pe vale larmă de motoare și fiilii de steaguri purtate de tineri. Satul a tras cu urechea, de

după cercevelele mici și albe s-au arătat fețe de femei, oamenii au ieșit în ulițe, înfigîndu-și mâinile bătucite în curelele late ale nădragilor, copiii s-au cățărat de camioane, julindu-se și rîzînd.

Liniștea văii s-a risipit ca un fum. Peste munții tăcuți, se înălța larma constructorilor. „Aici se va construi calea ferată!” Vestea umbla din om în om, dată ca pîinea caldă. Ei, frate, frate! Pămîntul nostru e sterp. Are numai lemn și holovani. O să-i ținem piept, cînd s-o umfla Ozana? Ei, frate, frate! E greu să întinzi la noi cale ferată. Totuși, dacă trebuie, o facem! Noi trăim aici și n-om sta deoparte. Să ne-aducă tîrnăcoape, mașini, iar Moldova noastră își da feciorii, pe care-i alipește la feciorii țării întregi, care vin aici să zidească drumul-de-fier.

Pentru prima dată în istoria tîhnitei sale existențe, Pipirigul s-a trezit din moleșeala sa, a stat și a cumpănit îndelung, ca un țaran cu plete sure. Privea mirat uriașa desfășurare a energiei omenesti și își plîngea tineretele irosite în zadar.

Începea să se nască terasamentul căii ferate.

Erolismul cel de toate zilele

Tabăra constructorilor sectorului trei se statornicise chiar în preajma satului Pipirig, dincolo de apa Ozanei, la piciorul munților înalți și prăpăstioși. Cabanele lungi, dispuse în semicerc, cu fața spre apă, aveau în spate muntele, ca pe un perete uriaș, împodobit de

Nu o dată, steagul roșu al brigadierilor o ia înaintea soarelui.

nesfîrșite păduri tinere de stejar. Loviturile ritmice de tîrnăcop se amplificau în ecouri largi și adînci, ca mai tîrziu să se piardă în larma înăbușită a valurilor care se rostogoleau grăbite. Tinerii munciau cu tragere de inimă, obișnuindu-se cu disciplina brigăzilor. Băteau cu tîrnăcopul și lopata în piciorul tare al muntelui, cîntau, înjurau și mînceau mult. Seara, dormeau greu, sub păturile groase. Și iată că într-o noapte, ca aceasta...

Luna palidă împrăstia argint peste lume, luminînd-o timid și rece. Peste munții Neamțului, se răscula un vînt rece. Pădurile tresăltau înflorate, foșnindu-și surd și prelung veșmîntul verde. În tabăra sectorului, era de gardă brigadierul Vasile Curcă, cu cîțiva tovarăși de-ai lui. Țineau subsuoară bîte mari, ciobănești, și se plimbau în lung și-n lat prin tabăra adormită.

— Crește Ozana — a zis, la un ceas din noapte, Vasile Curcă, măsurînd cu bîta înălțimea apei.

Dar tovarășii lui au călcat linișțiți mai departe, strîngîndu-și sub braț bîtele mari. Au schimbat glume, șuierături, povestiri de pe acasă,

pînă ce Vasile Curcă a vorbit din nou de Ozana:

— S-a răscolat, bezmetica! Hei, m-auziți?

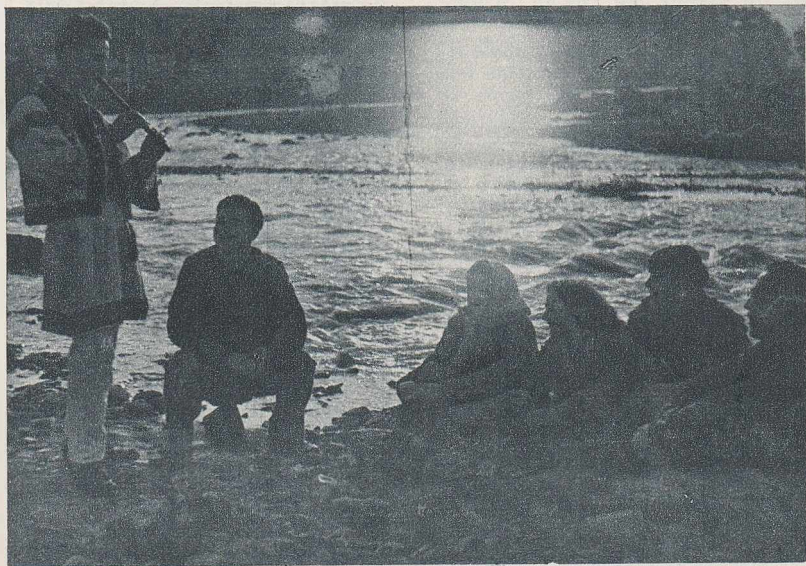
Cei patru tovarăși s-au oprit la malurile apei învălmășite, măsurînd cu ochii plini de teamă creșterea tumultuoasă a Ozanei. Valurile aruncau în liniștea nopții reflexe vinete, care tulburau sufletele tinere ale brigadierilor și mugeau înspăimîntător.

A treia oară, Vasile Curcă a răcnit, de l-au auzit pînă-n Pipirig:

— Ne inundă Ozana, precista mamei ei!

Tulburat și amărît, el izbi cu bîta lui groasă în șina de fier atîrnată la unul din căpriorii cabanei. Alarmă!

O limbă de apă umfla în sus scîndurile uscate și albe ale cabanei în care se aflau bucătăria, magazia de alimente și infirmeria. Magazionerul, trezit în puterea nopții, se zăpăcise și alerga în izmene, de colo-colo, fără să facă nimica. Brigadierii goneau într-acolo, bulucîndu-se, ca să ducă sacii cu alimente la loc uscat. Doi brigadieri au spart ușa de la infirmerie și au

Pe inserat, după lăcarea lucrului, fluierul lui Osman Neofat doinește parcă cu mai multă căldură ca oricînd.

scos-o, cu pat cu tot, pe infirmieră, care dormea dusă, cu brațele grăsuțe sub cap, înfășurată într-o cămașă albă cu floricele. Bucătarul aduna într-un șort castroanele albe de aluminiu, care începuseră să plutească pe apa ce se năpustise în bucătărie. Cabana ușoară, de scinduri, începu să joace în balans, prinsă în vârtejul apelor. Ridicați pe niște bolovani, câțiva brigadieri îndepărtau cu niște prăjini lungi trunchiurile de copaci pe care le aducea Ozana. Peste harababura generală, se auzeau răcneteale răgușite ale lui Gheorghe Ivanciuc, care înjura pe rusește și muncea cât șapte. Îi răspundea, în românește, Dumitru Bogos, care lucra la saci cu câțiva băieți. Vasile Curcă rășărea cu bita lui groasă peste tot, controlînd și îndrumînd băieții ca să adune toate lucrurile, nu cumva să le fure Ozana ceva de sub nas.

În zori, băieții s-au adunat în careu, așa cum obișnuiesc în fiecare zi înainte de muncă. De nesomn și oboseală, brigadierii erau cu ochii duși în fundul capului. În fața comandantului a ieșit, palid, Vasile Curcă, cu bita lui subsuoară. A început să vorbească răgușit, dar mîndru:

— Tovarășe comandant, sînt brigadierul de gardă Vasile Curcă. Raportez că astă-noapte s-a năpustit Ozana peste noi. La orele două și cinci minute, am sunat alarma. S-au sculat toți brigadierii și au muncit pe brînci. Magazia a fost

Echipa „internațională” e pasionată de șah

salvată. Pierderi: cinci căpățîni de varză, două lopeți, un papuc al infirmierei și boneta bucătarului. Am raportat, tovarășe comandant.

Băieții din careu au ris scurt de inventarul pierderilor; comandantul adjunct, care asculta raportul, și-a pierdut pentru moment oficialitatea obișnuită și, în timp ce ducea mîna la chipiu, a zîmbit ușor pe sub mustața-i mică și neagră. Apoi le-a grăit brigadierilor cu glas răspicat:

— Vă mulțumesc, tovarăși brigadierii! Și acum, spor la muncă!

Careul a răspuns în cor, sacadat, ca un singur om, de-au răsunat împrejurimile:

— Să trăiți, tovarășe comandant!

Infirmiera, trezită de larma brigadierilor, s-a acoperit repede cu pătura și i s-a părut din cale-afară de curios că se află afară, iar Ozana curge pe la picioarele patului ei. Și uite, brigadierii strigă ca nebunii, de parc-ar saluta-o pe ea, iar mai tîrziu, se duc nepăsători să-și bea cafeaua cu lapte. Fata a coborît nedumerită din pat, să-și caute papucii. Pe iarba năpădită de lutul galben, rămas după retragerea apei, picioarele desculte ale fetei lăsau urme. Brigadierii, așezați la mese, rîdeau cu hohote, neputîndu-și bea în tihnă cafeaua.

Unele dintre brigăzi, încolonate, își pregăteau uneltele să iasă la muncă. Comandanții își însemnau în carnețele ce urmau să lucreze peste zi, cînd, deodată, a sosit o veste care a răsturnat tot programul de lucru. A năvălit în tabără un brigadier de la centrul de provi-

zionare, anunțînd că șoseaua de piatră a fost dărîmată de Ozan la unul din coturile din apropiere așa că mașina cu pîine nu poate veni în tabără. Comandantul s-a sfătuit scurt cu conducătorii brigăzilor și a hotărît ca, pînă se va reface șoseaua, pîinea să fie adusă de brigadierii de-a dreptul prin Ozana. Lucrul fiind greu, participarea era voluntară. Brigadierii au luat păturile de pe paturi și au plecat să care pîinea.

Se săltase soarele peste dealuri privind în apa Ozanei. De la înălțimea la care se afla, îi putea vedea la acea oră, trecînd prin apa tulbure, pe brigadierii sectorului trei. Treceau în lanț indian, prin apa pînă la piept, ducînd pe cap baloturi cu pîine.

După o jumătate de ceas, au fost întinse la soare zeci de salopete ude. O scurtă gimnastică și munca sectorului a reînceput netulburată, intensă, grea și măreață. Peste liniștea taberei se auzeau bătăile ritmice de tîrnăcop, frînturi de cîntece vesele și loviturile de bardă ale bucătarului, care tăia carnea pentru mîncarea de prînz. Pe o buturugă, comandantul adjuncat al taberei, care e și corespondent de presă, își nota într-un caiet ideile unui reportaj despre eroismul cel de toate zilele al brigadierilor.

Din vale, din furnicarul acela de oameni tineri care, în medie, n-au mai mult decît vîrsta de 20 de ani, se ridică larma grea, continuă, a muncii. Se învălmășesc glasuri, lovituri de tîrnăcop, cîntece, cuvinte românești, ungurești ori rusești, risete zgomotoase. Și ce emoționant răspunde această larmă în sufletul omului! Priviți-i și judecați-i singuri: s-au adunat aici, să lucreze umăr la umăr, strungari din marile uzine, țărani timizi, fără slovă, tîmplari, căruțași care înjură, frizeri glumeți, învățători, activiști, marinari vînjoși, elevi firavi; dar și câțiva vagabonzi, oameni fără căpățîni, ce vor căpăta aici un rost. Au venit aici, împreună cu românii, și lipovenii musculoși și încruntați, turcii bruneți, romii, care, în afară de lopată, n-au uitat să-și aducă scripca ori muzicuța de gură, bulgarii cuprinși la mijloc cu brîbe de pînză aspră, unguri aspri din secuime, greci vorbăreți și buni săpători, neamuri și neamuri, din toate pe care le cuprinde pămîntul patriei noastre. S-au adunat la Ozana, avînd în cap o socoteală foarte simplă: să construiască o cale ferată. Priviți-i: sînt gălăgioși, nu-i așa? Se țin de glume și lovesc năprasnic cu tîrnăcopul în piatră. Se simt ca acasă băieții, de parcă s-ar fi născut aici, pe valea Ozanei. Nici nu-ți vinesă crezi că ei au trecut adineauri prin apa pînă la piept, ori că astă-noapte s-au împrăștiat să-și salveze tabăra și avutul de inundatle. Cine-i în stare să-i smulgă pe tinerii aceștia de pe valea Ozanei? Nimeni! Ei știu că fac un lucru trebuitor țării și asta-i suficient. Nu-și bat capul că statul o să le dea ori nu diplome și medalii, că ziaristii o să-i laude prin ziare publicînd-le poze frumoase, ci, cu încăpățîinare și dragoste, fac o muncă deosebit de grea: construiesc un drum-de-fier prin locuri greu de străbătut, călesc suflete omenesti, trezesc conștiințe adormite, desfășurînd, în sălbatica vale a Ozanei, un eroism simplu, modest, anonim și măreț — eroismul cel de toate zilele. Cu asemenea preț se construiește calea-de-fier a Ozanei...

Comandantul de brigadă Vasile Curcă.

Pe șeful brigăzii a patra, Mustafa Isac Omer, un turc negru ca un arap, l-am întâlnit într-o seară când era foarte bine dispus și avea chef mare de vorbă:

— Asta mîncare grozav, bre frați brigadierii! — rostea el peste masa încărcată cu castroane pline de pilaf, mîncarea lui națională.

Membrii echipei sale au făcut mare haz de bucuria neașteptată a turcului și i-au urat, după obiceiul musulman, să aibă pe lumea cealaltă numai munți de pilaf și riuri de lapte.

Turcul Mustafa Omer a rîs cu poftă, arătînd spre cei apropiați două rînduri de dinți mici și sănătoși și o față mică, tăbăcită de soare. A răspuns Omer celor de față că el preferă să aibă munții de pilaf și riurile de lapte aici, pe pămînt, căci pe lumea cealaltă nu crede că va avea nevoie de ele.

Mesenii au rîs zgomotos de răspunsul prompt al turcului, iar brigadierul Osman Nêzat, turc și el, a aprobat vorbele deștepte ale lui Omer, înclinînd ușor din cap, în timp ce-și trăgea mai aproape castronul uriaș, în care aburea molcom pilaful. Iar după ce și-a înghițit dumicatul, a rostit tare și grav, ca o eliberare:

— Bine spus tu, efendi bei!

Mustafa Omer, măgulit de cinstea de a-l face „efendi bei”, s-a ridicat și, tăcut și grav, s-a înclinat după obiceiul înscris în Coran, ducîndu-și degetele aspre la frunte, la bărbie și la piept, iar buzele lui roșii și unse de grăsimea pilafului au murmurat cu plăcere un „Sabah-lar haiolsun!”

Cei de față au izbucnit într-un nou hohot de rîs, nefiind chip să mănînce în liniște și tihnă distinsul pilaf, care se lăfăia în cele zece castroane ale membrilor echipei a patra.

Ajutat de întîmplarea cu pilaful, mi-a fost mai ușor să stau de vorbă cu brigadierii, despre care pe șantierul sectorului trei se spunea în glumă că formează „echipa internațională”, deoarece adună sub steagul echipei lor nu mai puțin de patru neamuri: turci, lipoveni, romîni și un pui de bulgar, care-și înfășoară mijlocul vînjos într-un brîu de pînză aspră, după obiceiul Balcanului. După o ultimă propunere a brigadierului bulgar Dimităr Cătrună, există năzuința de a lărgi sfera internațională a echipei prin cooptarea a doi-trei secui de prin Trei Scaune și a unui brigadier șăgalnic, cu părul negru făcut inele, care va putea ține loc și de rom, și de african. În acest fel, după spusele brigadierilor, vor rămîne aproximativ puține neamuri care să nu fie reprezentate în „echipa internațională”, condusă de Mustafa Isac Omer, harnicul lăcătuș din Măcin.

Dar nu romantismul neobișnuit al echipei m-a făcut să întîrzii în mijlocul acestor brigadieri diferiți ca loc, neam, limbă, obicei, meserie, structură sufletească, temperament ori vîrstă. M-a apropiat dorința sinceră de a cunoaște viața unei echipe fruntașe de pe șantier, care în fiecare dimineață înfige în pămîntul umed al terasamentului un drapel roșu, decolorat de soare și ploii, ce flutură simbolic, vestind că cei care izbesc cu tîrnăcopul în preajma lui sînt harnici ca flacăra și că, în fața lor, merită să-ți ridici pălăria.

A doua zi în zori, am ieșit cu

echipa lui Mustafa pe traseu. Tîrnăcoapele și lopețile aruncau reflexe tăioase în lumina potolită a dimineții. Brigadierii echipei lui Mustafa nu cîntă ca celelalte echipe. Au încercat de cîteva ori, dar se încurcă, așa, ca la turnul lui Babel, pentru că fiecare răsucesce melodia după cîntecele neamului său. Un cîntec cadentat, de șantier, al compozitorului Anatol Vieru, de pildă, putea evolua, în interpretarea spontană a echipei lui Mustafa, cam în felul următor: în gurile turcilor se modulează, devenind mlădiu, stîns, oriental, uneori sfîchiuitor, și te arde la inimă, semănînd oarecum cu mult cunoscutul „Oglan, Oglan...”. În gura de bas a bulgarului, melodia ritmică, scrisă pentru pas de brigadier, devine un fel de cîntec despre patrie, cîntat undeva pe potecile înalte ale Balcanului. Lipovenii, deși sînt numai patru, reușesc să dea cîntecului un ritm larg și o melancolie de stepă, făcîndu-l să semene mai de grabă cu rusescul „Eh, daroghii...”. Oltenii, într-adevăr, pronunță bine și cuvintele, au și pic de glas, le place și ritmul, îl cunosc și pe compozitor; însă toate acestea nu-i scutesc să cînte în front, așa, ca la taraf, ajustînd cîntecul de brigadier pînă-l fac un fel de „Fă-mă muică cu noroc...” Iată deci, că erau motive destul de serioase care i-au făcut pe brigadierii echipei a patra să nu mai cînte în coloană, rămînînd ca o lege nescrisă să cînte pe rînd, seara, în dormitor, fiecare pe limba lui —

Echipele V-a și brigăzii IV-a își încep munca pe malul Ozanei.

că e mai bine. Și iată că în acest fel n-a fost de loc greu de descoperit că, în echipa care nu cîntă, există totuși un cîntăreț deosebit de înzestrat, care unge parcă cu miere inimile brigadierilor. E vorba de învățătorul lipovean Teodor Ivanov care, cu glasul său de bariton, răspîndește în fiecare seară pe valea Ozanei cîntecele rusești.

În dimineața aceea de sîmbătă, din luna lui august, l-am văzut pe lipoveanul acesta blond nu cîntînd, ci tîrînd roabe cu pămînt greu și umed, încruntîndu-se și zorîndu-și tovarășii cu cîte un „dava! dava!” și alte vorbe mai aspre, pe care nu le pot tălmăci aici.

Teodor Ivanov mi-a spus că a venit pe Ozana dintr-un sat de lipoveni, din Carcaliu, ce se află în preajma bălților Brăilei. A venit cu încă trei tovarășii de-ai lui, toți învățători de limbă rusească, acolo, în satul de lângă Dunăre. Terminaseră anul de învățămînt, lăsînd în satul de lipoveni 70 de prichindei blonzi ca să zburde prin livezi și să prindă pește. În școală, băncile scunde au rămas pustii, gata să fie revopsite peste vară în culoarea verde, de bătrînul Serafim Petrov. Pe tabla neagră, a rămas un scris timid cu cretă — ultima lecție pe care au învățat-o cei din clasa întîi: „K, koci-ka, kocika = pisică”. Și cei patru învățători și-au luat ca merinde batog și s-au oprit pe șantier. Au salutat și au spus comandantului că sînt veniți să-și petreacă pe Ozana vacanța de vară. Au cerut lopeți bune și roabe mari, făgăduind să muncească pînă în toamnă, cînd se vor întoarce din nou în sat, să-i învețe pe școlari despre „kocika” și încă alte lecții, și să le spună povești despre șantier.

Dacă s-au ținut de cuvînt? Stați să vedeți. Mai spre seară, mi-a fost dat să văd cu ochii ce au realizat brigadierii echipei a patra timp de o săptămînă. Tehnicianul Petre Mureșeanu, un ardelean calm, s-a apropiat cu metrul și cu planurile sale și a făcut felurite socoteli despre ceea ce au lucrat băieții timp de șapte zile. Brigadierii stăteau cerc în jurul lui, proptindu-se în lopeți și tîrnăcoape, așteptînd par-

fost pătrunse chiar și bucătăreșele, pentru că, pe lîngă fasolea cu carne, în fața turcilor au aburit din nou, seara, și ceame cu pilaf.

Sîmbătă după-amiază. Programul administrativ a cam luat sfîrșit. Păturile sure au fost scuturate, umplînd de zgomote surde văile. Apa Ozanei, ridicată în găleți, a fost silită să treacă prin dormitoare lungi și să spele lună podelele de scînduri. Tabăra, așezată covrig la picioarele munților, răsuflă odihnindu-se, respiră calm, prin ferestrele larg deschise, aerul tare al înălțimilor. Membrii echipei lui Mustafa s-au plîmbat prin comuna Pipirig. Au stat la cîmînul cultural, apreciînd jocurile și fetele ce se unduiau frumos, frîngîndu-se de la mijloc peste brațele puternice ale feciorilor. Mai tîrziu, și-au încercat și ei îndemînarea. A mers. Ba, a mers chiar bine...

Au ieșit de la cîmîn tîrziu, pe lună. Treceau pe uliță în grupuri, întovărășiți de țărani și de fetele țărănilor. Turcii, toți fiind oameni de cîmpie, au întrebat curioși de ce aici, în Neamț, oamenii n-au hornuri la case. Și au arătat spre căsuțele înșirate pe vale, care fume-gau lenș prin acoperiș, afumînd chipul palid al lunii. Bulgarul Dimităr Cătrună a cerut să încerce pâlăriile cu mărgele și cu pene ale țărănilor, apreciîndu-le pe rînd. Învățătorii lipoveni discutau aprig despre nu știu ce fel de piatră rară, găsită pe uliță. Ii atribuiau fel de fel de calități neștiute de oamenii locului.

După o jumătate de ceas, brigadierii au spus pe rînd: „Bună seara”, „Hoș gheldi” și „Dobrii noci”, apoi s-au îndepărtat spre tabără. Ajungînd la puntea de pe Ozana, au strigat parola și, intrînd în cabanele de lemn, s-au întins pe paturi, adormind ușor, ca niște sugaci.

★

Noapte calmă de august. Munții odihnindu-se sub lună, par turnați în bronz. În ceasurile acestea, bat în verzu, de parcă s-ar fi coclit de-a lungul miilor de ani. Ozana murmură, șerpuitoare, arătînd un trup mlădiu, strălucitor ca argintul. Nu lasă o clipă luna să-și vadă chipul rotund în oglinda apelor sale, fărîmițîndu-i-l peste bolovani. Tabăra sectorului trei, dispusă în formă de cerc, doarme ca un dulău strîns covrig la picioarele munților. În liniștea grea, se aud doar pașii brigadierilor de gardă.

O fi dormind adînc lăcătușul Mustafa Isac Omer? Doarme dus, cu piatra prețioasă sub pernă, și învățătorul Teodor Ivanov. Pontatorul Petre Mureșeanu are poate somnul frămîntat de complicatele sale socoteli. Infiriera balaie visează șantiere unde nu-i nevoie de doctori, iar luna, pătrunzîndu-i prin geam, îi vede papucul cu moț, care stă singur sub pat. Comandantul adjunct al taberei se scarpină în mustața mică și neagră, gîndindu-se că mîine, cu siguranță, îi va apare articolul la gazetă.

Doarme tabăra. În noaptea cu lună, se aud doar pașii siguri ai brigadierilor de gardă. Sute de trupuri tinere, obosite, s-au prăbușit peste paturi și acum dorm, de-i greu pămîntul de somnul lor. Dorm ca niște bolovani. Dar veniți mîine aici, pe Ozana, ca să fiți martori: cînd soarele se va arci peste lume, văile acestea vor vui!

Mă privesc, ca și când n-ar fi priceput întrebarea. Primul, un tânăr negricios, surizător și plin de viață, e metalurgist. Celălalt, un bărbat de vreo 40 de ani și mai bine, roșcovan și cu ochi albaștri, e muncitor constructor.

Repet întrebarea.
— Privește asta — spune metalurgistul, scoțind din buzunar un petec de hîrtie, foaia lui de salariu. Ajung la 16.000 de franci în 14 zile.

— La construcții — intervine celălalt — cel mai bine plătit dintre muncitori abia cîștigă 30.000 de franci pe lună. Or, dacă ieși în oraș duminică, îți trebuie 100 de franci numai de tramvai. La cinema, un bilet costă 200 de franci. Mai bei un păhărel cu tovarășii: 100 de franci paharul de vin. Și așa, cheltuiești într-o seară 400 sau 500 de franci, fără să faci de fapt nimic deosebit. Dacă un tânăr are o prietenă, îl

de km depărtare de Nantes și din totdeauna a existat o strînsă solidaritate între cele două porturi. Metalurgiștii din Saint-Nazaire au obținut — în urma luptei comune duse de toate organizațiile sindicale — mărirea salariului cu 22 la sută. Delegații muncitorilor din Nantes discutau, la rîndul lor, cu reprezentanții patronilor.

Exemplul muncitorilor din Saint-Nazaire le dovedise că mărirea salariilor este un lucru îndreptățit și realizabil.

Tratatativele începură la 9 și jumătate. În curînd sosiră primele delegații de muncitori pentru a se interesa de felul în care se desfășoară discuțiile. Cei mai mulți dintre ei erau siguri de izbîndă: sporul de 40 de franci pe oră pe care-l revendicau corespundea aproximativ sporului de 22 la sută obținut de tovarășii lor din Saint-Nazaire. În curînd strada fu plină de lume.

Deoarece discuțiile se prelungeau, cîțiva, mai curioși, îndrăzniră să intre în clădire. Alții îi urmară. Nu înțelegeau ce mai găseau de discutat reprezentanții patronilor, atunci cînd totul era atît de limpede, limpede ca la Saint-Nazaire.

Cîțiva porniră să strige: „Vrem cei 40 de franci!”. Lozincă fu reluată de mulțime. Dar cînd aflară că patronii nu voiau să admită decît un spor de cîțiva franci pe oră, muncitorii începură să piardă răbdarea. Cîteva geamuri fură prefăcute în tîndări.

Reprezentanții patronilor nu voiau să cedeze. Din cînd în cînd, mai adăugau cîțiva bănuți la sporul propus de ei. Dar reprezentanții muncitorilor din cele patru organizații sindicale erau uniți. Afară, mulțimea scanda: „Vrem cei 40 de franci! Vrem cei 40 de franci!”
Era cît se poate de limpede. Nu voiau nici 20, nici 25, nici 33 de franci: cereau 40 de franci. Venise ziua în care încetaseră să mai renunțe la toate.

La orele 17 contractul era semnat. Muncitorii din Nantes biruiseră.

În timp ce vestea cea bună se răspîndea în oraș, în timp ce gospodinele apucaseră să transforme în gînd banii, în ghetuțe, în cărbuni, în lapte și carne, guvernul și Uniunea franceză a industrișilor hotărîră să intervină. Mai întîi, Saint-Nazaire! Acum, Nantes! Prea era de tot. Trebulau puse frînele. Bineînțeles, contractul fusese semnat, dar lucrul acesta putea fi trecut cu vederea.

Așa că patronii din Nantes trîmbițară în tot orașul că nu avuseseră nici cînd intenția să ofere condiții de trai mai omenești muncitorilor acordîndu-le salariile corespunzătoare și că cine afirmă contrariul minte cu nerușinare.

Între timp, trupele gărzilor polițienești se aflau în drum spre Nantes.

NANTES

— reportaj —

de Vladimir POZNER

Cum arată un oraș în ajunul unei greve generale?

Fără să vrei, te gîndești la oameni strînși grupuri-grupuri, la propagandă dusă în șoaptă, de la om la om, la curieri motorizați gonind prin oraș, la ferestre luminate pînă noaptea tîrziu.

Umbrele înserării coboară peste Nantes, bătrîna capitală a Breitaniei. E duminică și străzile gem de lume. Au ieșit familiile la plimbare, țînînd de mînă copii gîtiți de sărbătoare; perechile de îndrăgostiți trec alene, strîns înlînțuite și urmărite de privirile jînduitoare ale recruților, nevoiți să se reîntoarcă la cazarmă. Dacă privești orașul Nantes în această duminică seara, crezi că, în ajunul unei greve generale, un oraș arată exact ca și în alte seri.

Și fiindcă totul e atît de

pașnic și de liniștit, însoțitorul meu îmi spune:

— N-o să fie grevă generală! Metalurgiștii și muncitorii din construcții — aștia da. Dar ceilalți... Cîțiva o să înceteze lucrul... Dar poți să știi?

O femeie care îl cunoaște ne oprește. Duce un copil în brațe și altul i se agață de poalele rochiei.

— E adevărat că mîine o

să fie grevă generală? — întrebă ea.

— E adevărat.

Rămîne o clipă dusă pe gînduri, aruncă o privire copiilor și ridică din umeri:

— Bine. La urma-urmei, dacă n-o să fie gaz, o să gătim pe soba cu lemne.

★

Îi întreb:

— De ce cereți mărirea salariilor?

costă dublu. Și asta, ducînd o viață modestă.

Tovarășul lui dă din cap, în semn de afirmare. Se uită pe foaia lui de salariu:

— Două mii patru sute de franci rețineri în 14 zile. Iar dacă mai și fumezi un pic...

Nu-și termină fraza, atît de fără de ieșire i se pare situația fumătorilor. Apoi vorbește din nou:

— Vreți să știți cum trăim? Eu unul am patru copii. Și am ce povestii! Nu mergem nici la cinema, nici la teatru, nu plecăm nici în concediu și nici nu cumpărăm ceva de îmbrăcat.

Tace. Nu vrea să se vîicărească, ori să exagereze; ține doar să mă informeze.

— Și... — continuă, dus pe gînduri, metalurgistul — fie că ai copii, fie că ești necăsătorit și ai renunțat o viață întregă la toate, vine o zi cînd nu mai vrei să renunți!

Muncitorii își cer drepturile!

E greu de stabilit exact clipa cînd sosește ziua aceea. Saint-Nazaire se află la 60

Metalurgiștii din Nantes participă la un mare miting de protest împotriva închiderii uzinelor de către patroni.

(Foto: „Union Francaise Photographique”, Paris)

rupe împotriva muncitorilor

O zi mai târziu întreprinderile metalurgice erau ocupate de trupe. Prefectul departamentului Loire Inférieure se pregătea — după nfrângerea suferită la Saint-Nazaire — să pornească la ușa deschisă la Nantes.

Dar cei împotriva cărora trebuia să lupte nici nu tiau că lozincă lor „Vrem cei 40 de franci” devenise o lozincă subversivă, nu știau că trupele primiseră ordin să atace cu bastoane de cauciuc și cu gaze lacrimogene. O aflară în după-amiaza aceleiași zile. Rezultatul: zeci de muncitori răniți și vreo sută arestați. La rândul lor, muncitorii ripostară: vreo 300 dintre atacatori fură trimiși la spital.

În ziua următoare, delegații muncitorilor cerură prefectului să ordone retragerea trupelor. 30.000 de muncitori demonstrară la Nantes împotriva refuzului acestuia. În Aleea celor 50 de ostatici — numită astfel în memoria celor executați la Nantes și la Chateaubriand în timpul ocupației hitleriste — răsunară focuri de armă. Nu departe de monumentul ridicat în memoria celor uciși de nazisti, un muncitor căzu, lovit de glonțul unui ofițer francez.

S-a spus încă demult că muncitorimea franceză și calendarul orașelor Franței ar fi prieteni buni. Orașul Nantes nu face nici el excepție.

Răspunsul: greva generală

20 de ore după ciocnirea dintre trupe și muncitori, mirosul bombelor lacrimogene încă mai stăruia în oraș. În Aleea celor 50 de ostatici, muncitorii ciopliseră în asfalt figura unui muncitor căzut. Acest bărbat, al cărui trup neînsuflețit fu mai întâi preluat de prefectură, era Jean Rigolet, un zidar de vreo 24 de ani, flu de zidar. Figura cioplită pe asfalt purta urme de sânge. Dar, în curînd, aceste urme dispărură sub buchetele de flori. Frații Rigolet erau patru la număr, toți patru muncitori. Jean fusese lozodit: era un băiat așezat, liniștit.

Movila de flori depuse pe trotuar creștea necontenit. Poliția nu îndrăznea să se atingă de ele. Prefectul, care în urmă cu o zi dăduse afară pe ușa delegația muncitorilor, se văzu nevoit să reia tratativele. Două zile mai târziu, revendicările muncitorilor erau acceptate: retragerea trupelor și recunoașterea dreptului la grevă. Fabricile își redeschideau porțile. Dar întreprinderile erau din nou goale. Atît de mare era numărul muncitorilor care voiau să facă parte din garda de onoare la catafalcul lui Jean Rigolet, încît nu era timp pentru toți. Niciodată nu mai văzuse orașul Nantes o astfel de înmormîntare: 50.000 de oameni venind în urma carului funebru, sute de coroane de

flori trimise din toate colțurile Franței. Și în fața căsuței lui dărăpănate, tatăl lui Jean Rigolet, care o viață întreagă nu clădise case decît pentru alții, spunea, ca și cînd nu-i venea să-și creadă ochilor:

„Ați văzut ce mulțime? Știu că asta n-o să mi-l aducă înapoi pe Jean al meu, totuși faptele mi-arată că nu sîntem singuri”.

Tratativele au durat mai bine de două săptămîni.

zac nemișcate. În urma hotărîrii Comitetului de acțiune, metalurgiștii se vor aduna în dimineața grevei generale în fața porților uzinelor, pe care, literale scrise cu cretă vestesc: „Uzina închisă”. Dar alături, cu un alt scris, se află panouri cu lozincă: „Vrem cei 40 de franci!”

Uzinele par moarte. Dar dincolo de ziduri mișună polițiștii. Unii au blocat intrările, alții au pregătit arun-

va de lîngă mine spune:

— Toate școlile sînt pline de ei. Sînt cițiva și în clădirea gimnaziului, la doi pași de aci: Puteți să vă uitați.

În fața porților uzinelor și birourilor, se împart manifeste ce cheamă pe muncitori la o mare întrunire.

La ora 4, piața Neptun geme de lume. S-au adunat peste 25.000 de oameni. Culoarea albastră predomină

— Taxiurile fac grevă.

Începe să plouă. Nimeni nu se mișcă. Se deschid umbrele. Și deodată îți dai seama cîte mii de femei există în această mulțime.

— Docherii fac grevă 100%.

— Eram sigur — se aude un glas.

Un bărbat își croiește drum spre tribună și vorbește președintelui, pe a cărui față se poate citi surpriza.

— Tovarăși — spune el — muncitorii rafinării Say au încetat lucrul.

Un petic de cer albastru se arată dincolo de acoperișuri.

— Frații Rigolet — citește președintele — mulțumesc tuturor tovarășilor lor pentru solidaritatea manifestată cu prilejul uciderii fratelui lor Jean.

Un minut de tăcere.

Ați văzut vreodată, într-un oraș de 200.000 de locuitori, 30.000 de oameni demonstrînd pe străzi? Toate prăvăliile sînt închise, așa cum au cerut organizațiile sindicale. Nici măcar cafenea n-a rămas deschisă. Circulația e paralizată. Semnalele roșii și verzi ale „stopului” strălucesc fără scop sau folos.

În frunte, steagul roșu al C.G.T.-ului și drapelul tricolor al celorlalte organizații sindicale; apoi membrii de frunte ai sindicatelor și, în urma lor — umplînd toată strada — toți cei care la Nantes își cîștigă pîinea prin munca lor.

„Eliberați uzinele noastre!”, strigă unii. „Stergeți-o din fabrici!”, strigă alții. Și toți repetă în cor: „Vrem cei 40 de franci!” „Vrem cei 40 de franci!”

Manifestanții cotesc pe Aleea celor 50 de ostatici.

Trotuarele, ferestrele sînt pline de lume. Manifestanții își accelerează pasul.

Deodată, tăcere. Virful coloanei a ajuns la locul unde a căzut Jean Rigolet, acolo unde, acum patru săptămîni, au răsunat focurile de armă trase de trupele siguranței...

Nantes cîntă „Internaționala”

S-au reîntors în piața Neptun. Mă uit la oamenii din jur. Sînt liniștiți, atenți, ascultă pe orator, fără să vorbească între ei, fără să se cîntească din loc. Din cînd în cînd, răsună glasul unuia dintre manifestanți. Cuvintele țîșnesc ca dintr-o fîntînă arteziană și apoi o mulțime se liniștește din nou. În tăcerea aceasta e atîta forță, atîta acumulare de ură, încît, dacă aș fi patron, m-aș îngrozi de moarte în fața acestei tăceri.

„Saint-Nazaire, Nantes”, spune vorbitorul.

S-a născut o uriașă speranță pentru clasa muncitoare din Franța. Și, de la un capăt la celălalt al pieții Neptun, înălțîndu-se dincolo de case și de uzine, răsună năvalnic „Internaționala”.

„Internaționala” cîntată la Nantes.

Mișcarea grevistă a cuprins aproape întreaga Franță. Pe această hartă, publicată de „L'Humanité Dimanche”, este cuprinsă doar o perioadă de 25 zile de luptă grevistă a muncitorilor francezi. De la apariția hărții, grevele s-au extins și mai mult, cuprinzînd mereu mai mulți muncitori. În medalion: greviștii din Nantes se îndreaptă spre reședința prefectului pentru a înfiera refuzul patronilor de a purta tratative cu muncitorii.

(Foto: „Union Française Photographique”-Paris)

Patronii se declaraseră dispuși să accepte cererea muncitorilor. Dar guvernul și Uniunea franceză a industriilor interveniră și de astă dată, închizînd fabricile și uzinele. Pentru a doua oară, în mai puțin de o lună, se interzicea din nou metalurgiștilor accesul în fabrici. Atunci organizațiile sindicale chemară pe toți muncitorii acestui mare port de pe coasta Atlanticului la o grevă de solidaritate de 24 de ore.

E șase dimineața. Șirul bicicletelor trece necontenit pe lîngă schelele care se înalță spre cer, tăcute și goale, pe lîngă macaralele ce

cătoare de flăcări. De afară, muncitorii se înghesuie să-și privească și, pe un ton cît se poate de serios, își bat joc de ocupanți, sfătuiindu-i cum să folosească aruncătoarele de flăcări drept... irigatoare.

În curînd, sosesc primele vești. Autobusele și tramvaiele nu și-au părăsit depourile; muncitorii din industria chimică au încetat lucrul; la rafinăria de zahăr Say se mai lucrează; în această întreprindere condusă de patroni ambițioși, organizațiile muncitorești n-au prea reușit să pătrundă.

Pe străzi, nu se vede nici picior de polițist, nici măcar agentul de circulație. Cine-

în mulțime: albastrul închis al uniformei celor de la tramvaie și autobuse, albastrul deschis al șepcilor de doc, albastrul salopetelor. Pe tribuna improvizată, se perindă oratorii. Sînt patru la număr, după cum este acum obiceiul la Nantes, căci în oraș există patru organizații sindicale. Vorbesesc simplu și clar, căci totul este simplu și clar.

În pauzele dintre cuvîntări, președintele adunării anunță:

— La uzina electrică: toți au încetat lucrul.

— La Institutul pentru Asigurările Sociale: grevă 100%.

UN PREȚIOS SCHIMB DE EXPERIENȚĂ

de prof. univ. C. DAICOVICIU

Nu demult, a avut loc la Varșovia prima conferință a arheologilor polonezi, organizată de Institutul de Istorie a Culturii Materiale, al Academiei de Științe din R. P. Polonă.

La această conferință, care a avut loc în splendidul palat Staszik, ce adăpostește Academia de Științe, au participat, ca invitați, savanți arheologi sovietici cu renume mondial, precum și arheologi din țările de democrație populară printre care și țara noastră. Într-o serie de ședințe plenare și pe secții, colegii noștri polonezi au înfățișat, prin documentate comunicări, frumoasele rezultate obținute de știința arheologică poloneză în ultimii zece ani. Ne-am dat seama că acestea sînt nu numai roadele cercetărilor și multiplelor preocupări ale arheologilor polonezi, dar și ale unei înalte concepții și capacități de organizare, executare și interpretare a lucrărilor arheologice. Căci în Polonia, se află azi, în plină activitate, mai multe șantiere arheologice mari, oarecum permanente (cum sînt, de pildă, cel de la Biskupin, la nord-est de Poznan, sau cel de la Gdansk și Igotomia) precum și o sumedenie de șantiere mai mici, și pretutindeni se desfășoară o intensă muncă.

Aproape toate dezbaterile conferinței s-au purtat în jurul problemelor de istorie străveche, veche și medie a pămîntului polonez. Aceste probleme ne-au interesat deosebit de mult și pe noi, oaspeții conferinței, ele avînd o strînsă legătură cu problemele noastre (de pildă: ceramica slavă etc).

Învățămintele prețioase trase de pe urma comunicărilor și discuțiilor le-am îmbogățit prin vizitarea diferitelor muzee arheologice din Varșovia, Poznan și Cracovia, precum și a admirabilelor monumente istorice datînd încă din cele mai vechi timpuri ale evului mediu polonez. Dar cea mai mare bucurie și satisfacție ne-a dat-o nouă, oaspeților, vizitarea diferitelor șantiere arheologice și, în primul rînd, a aceluia permanent de la Biskupin. El este o adevărată colonie arheologică ce

Cîteva aspecte de la conferință: stînga sus: un grup de participanți la conferință, vizitînd expoziția arheologică organizată cu prilejul acestui prețios schimb de experiență; dreapta sus: arheologii examinează un cuptor de ars vase de acum 2.000 de ani, recent descoperit pe șantierul arheologic de la Nowa Huta; jos: turnul de la poarta cetății de lemn, descoperită la Biskupin (reconstituire pe locul original).

se întinde pe un teritoriu imens, de cîteva mii de hectare, în care se descoperă neîncetat așezări omenești din cele mai îndepărtate timpuri ale comunei primitive, pînă în epoca feudală timpurie. Un imens aparat de lucru, ateliere și clădiri pentru adăpostirea și prelucrarea materialului stau la dispoziția cercetătorilor care, lucrînd în aceste condiții, au reușit să dea pînă acum la iveală, în urma săpăturilor întreprinse, peste cinci milioane de obiecte.

Îndeosebi ne-a impresionat aici, la Biskupin, minunata cetate de lemn descoperită în apropierea actualului sat. Această cetate, care are o formă elipsoidală, a fost clădită în mijlocul unui lac, pe o insulă. Ea e apărată de puternice împrejmuiri din pari groși și are o singură intrare (străjuită de un turn de lemn) la care duce, de pe mal, un pod construit, de asemenea, din lemn. Împotriva valurilor lacului, cetatea e apărată prin mai multe rînduri de stîlpi înfipti pieziș în fundul apei. Interiorul ei e ocupat de 13 rînduri de case uniforme, din lemn (în total vreo 100-106 case), cu străzi podite cu birne și pari.

În urma studiilor făcute, s-a constatat că această cetate din lemn datează de prin anul 500 înaintea erei noastre și reprezintă locul întărit al unui trib, compus din aproximativ 1000-1200 persoane ce trăiau în faza comunei gentilice patriarhale, imediat premergătoare orînduirii bazate pe clase antagoniste. Așezarea, distrusă printr-un incendiu în cursul unor lupte cu alte triburi, e o caracteristică așezare întărită a slavilor timpurii. În ce privește obiectele descoperite aici — unelte de bronz și fier, cereale, oase de animale domestice, războaie de țesut, cuptoare de oale etc. — ele mărturisesc starea înaintată economică, socială și culturală a societății slave de atunci.

Lucruri la fel de interesante am văzut și pe șantierele de la Igotomia, Nowa Huta și altele. Și toate cele văzute reprezintă pentru noi un prețios schimb de experiență.

Cade copilul!...

Dănuț a fost totdeauna un copil bolnăvicios. Sau, cel puțin așa a decretat maică-sa, când era sugaci, plîngea foarte mult. De atîta plîns, nu se putea să nu fi rămas cu inimă slabă și debilitate generală. De aceea, mămica lui păzește ca pe ochii din cap: nu-l lasă să se joace cu mingea, să transpiră și să răcească, să se joace cu bicicleta, să se împitațim. N-are voie la cinemă, să înghite microbi. N-are voie să se joace cu școala, să se cațără în vreun copac sau să se zgîrie la picior. N-are voie la patinaj, că e prea frig. N-are voie la ștrand, că e prea cald și nici în apă n-are voie să se scufunde, că și-a sfîrșit vreun reumatism. Nici pe balcon n-are voie să se joace. Dacă îl vede, strigă disperată: „Vai de mine, cade copilul!”. Și dacă ar copilul are 15 ani și e un copil mai înalt decît mămica lui. Când i-a spus că la școală îl înțeapă să facă sport, ea, să leșine: „Un copil debil ca tine la sport? Ce să te nenorocim?”. Copilul debil n-a mai insistat, și s-au înmulțit brusc, șește și orele de preparatie. Într-o zi, a venit la maică-sa cu o invitație pentru înfrîntărie, la o serbare a școlii.

— Faci și tu ceva acolo, școala? — l-a întrebat ea.
— Ai să vezi — i-a răspuns

colocoșul, aruncîndu-i o privire plină de mister. Și mămica lui a crezut că va spune o poezie...

Serbarea se ținea într-o sală mare de sport și a început cu exerciții de gimnastică. Tinerii gimnaști, în costume albe, au defilat înfrîntărie, făcînd înconjurul sălii. Al treilea din rînd, era Dănuț. Mămica lui i-a făcut zîmbitoare „pa” cu mîna, gîndind că după aceea va spune poezia. Dar Dănuț s-a așezat cu fața la o scară instalată vertical în perete.

Mămica lui a strigat în panică: „Dănuț, nu te urca pe scara aia!” Dar Dănuț n-a auzit-o, s-a urcat pînă sus, și-a înfrîntărie bine picioarele și și-a lăsat capul în jos. Mămica lui a strigat cu deznădejde: „Îi vine copilului sîngele în cap!”... Chiar dacă era așa, se pare că asta nu i-a stricat dispoziția lui Dănuț, care a mai făcut niște figuri și s-a dus apoi la paralele. Aici, a început să se înfrîntărie, să se zvîrle, și să se răsucescă, în timp ce mămica lui, înnebunită, striga în ritm și cu crescendo: „Amețește copilul!”, „Se frînge copilul!”, „Leșină copilul”. Dar copilul, în stare integrală, s-a suit, în fine, la inele. Se răsucea printre ele ca o zvîrlugă la mămica, disperată: „Cade co-

— pilul! Cade! Se face fîrtme! Cadee copilul!”

Dănuț însă a căzut bine mersi în picioare, a mulțumit frumos aplauzelor și s-a dus.

A reapărut într-o suită de dansuri ale popoarelor. Mămica lui nu-și revenise încă din șocul gimnasticii. Când l-a mai văzut și tropăind, și chiulind, și sălînd — cu inimioara lui slabă — sărind de-un cot și rotindu-se cu partenera lui, ea n-a mai avut glas decît ca să șoptească: „Îmi trîntește copilul!” Dar nici de data asta n-a ghicit; pe Dănuț nu l-a trîntit nici partenera, nici altcineva, ci s-a trîntit singur și l-a ars un cazacloc, de-a duduț poddeaua. Așa că, revenindu-și în simțiri, mămica lui n-a mai găsit altceva de strigat decît „Bravo!”, împreună cu toată sala. S-a uitat apoi derutată la pardesiul vatelinat, la mînușile groase și boneta de lînă cu pompon, cu care venise pe mînă de acasă „pentru copil, serile de lună sînt periculoase”, dar și-a dat brusc seama, că nu pentru Dănuț. Și s-a întors jănjoșă spre vecina din dreapta:

— Vlăjganul cu cazaclocul e al meu! Aji văzut ce zdravăn e, dacă face sport?

Secretul Șoarecelui CHIȚ

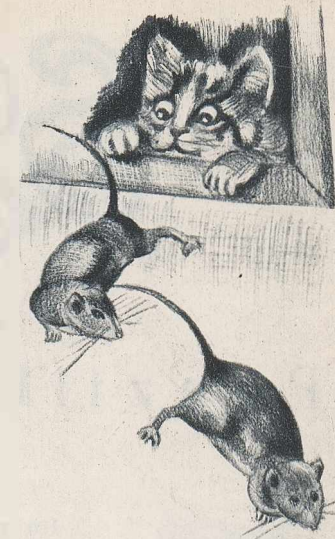
de Dan SOLOMON

Cică într-o magazie,
Plină pînă-n bagdadie
Cu tot soiul de bucate,
Brînză, șunci, mă rog

de toate,
S-au ivit, nu știu-n ce mod,
Niște hoți din cei ce rod
(Niște șoareci cum s-ar zice)

— Aștia se pricep să strice:
Azi o gaură în brînză,
Mîine-n buta cu osînză...
Știți și voi că unde-ncap
Șoarecii își fac de cap.
Un motan vestit în lume
C-ar fi prins guzgani,

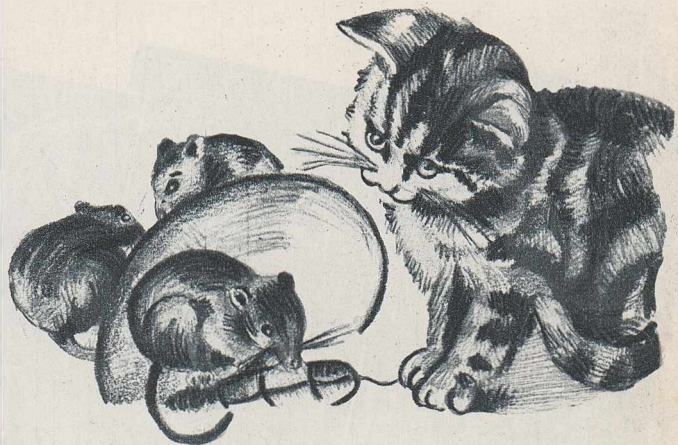
huidume,
S-a tocmit, deci, cu simbrie
Paznic chiar în magazie —
Motănașul, la-nceput,
S-a vădit neîntrecut:
A dat iama-n șoricime.
Era zău la înălțime!
Peste tot mersese veste
De motanul din poveste
Și pentru a sale fapte
L-au mărit simbria-n lapte.
Da-ntr-o zi, cum șoarecii
Nu ieșeau pe-afară, ci
Stînd ascunși prin găurele
Blestemau zilele grele,
Mișul în plictisul-i crunt
Și-a băgat botul prin unt.
Ziua doua motănașul
A-nceput să guste cașul..
Ziua treia și-a vîrît
Capu-n brînză pîn'la gît,
Iși scotea capul cu totul
Numai ca să-și lingă botul..

Ilustrații de TIA PELTZ

Cînd află printr-o iscoadă
Despre asta, dînd din coadă
Chiț — hatmanul șoricimii —
A vorbit astfel mulțimii:
„Fraților, socot că-i cazul
Să sfîrșim azi cu necazul!
Eu pornesc în magazie,
Cine e bărbat să vie!
Însă neamu-n care frica
Se confundă cu pisica,
A-ntrebat în cor hatmanul:
„Ce ne facem cu motanul?”
„N-aveți grijă! Il voi face
Eu ca să ne lase-n pace!”
Zise Chiț țîșnind afară.
La o vreme îl urmară
Ceilalți, mirosind cumînți
Și cu inima în dinți.
Dar băgară-ndată-n seamă
Că nu au ce să se teamă:
Paznicul din magazie
Li privea cu simpatie.

Rontăind din niște șunci
Hătmăneasa dulce-atunci
Pe hatman l-a întrebat:
„Cum știuși că s-a schimbat?”
Chiț, un șoarec sur, matur,
Trecut prin dîrmon și ciur,
L-a răspuns dîndu-i gurită:
„Fiindcă fură, măi fetiță,
Căpcăunul nu mai are
Interes să ne omoare:
Fără noi la o adică
Lipsa cum o justifică?”

Erno ALBU

SCRITORII și CĂRȚI

Poeziile lui K. Simonov

Un prieten, ce se întreținuse cândva cu Konstantin Simonov, îmi spunea că scriitorul sovietic ar fi definit poetul ca un om talentat, căruia îi lipsește instinctul de conservare, dar e dotat, în schimb, cu un foarte ascuțit sentiment al responsabilității istorice. Calitatea de poet ar presupune, deci, după el, în

afară de talent, generozitate, tăria de a nu te cruța, de a te arunca mereu în foc și de a trăi astfel, cu intensitatea specifică sensibilității unui artist, durerile cele mai adânci și bucuriile cele mai înalte ale poporului tău, ale umanității. La aceasta, trebuie adăugate ceasurile grele când, aplecat asupra hârtiei albe, poetul, uitînd de hrană și somn, trudește cu sudoare și sînge să dea glas acestor simțăminte, pentru ca poporul, oamenii simpli, să se regăsească în stihurile lui, să retrăiască mai intens propriile lor sentimente și, dobîndind gustul înălțimilor, să se depășească neconștient.

Aforismul se cuvine reținut, fiindcă istoria literaturii îl confirmă. Și se cere reținut îndeosebi atunci când e vorba de poezia lui Simonov, căci pentru înțelegerea acestei poezii, el e ca o cheie fermecată.

K. Simonov, care ca poet nu se concepe decît dăruindu-se fără nici o rezervă cauzei comunismului, are, cum e și firesc, predilecție pentru eroii de felul său. El îi cîntă pe oamenii care, animați de un ideal nobil se uită pe ei în luptă, își înfrîng toate slăbiciunile, devin numai conștiință. Eroii lui n-au instinct de conservare; nici un chin, nici frica morții nu le poate tulbura conștiința, zdruncina voința. Iată din ce aluat sînt plămădiți acești eroi:

*Bolnavi o viață-ntreagă-a vindecat
Dar moartea l-a răpus în plină fire.*

K. Simonov: „Versuri alese“, ed. Cartea Rusă-1955.

*Cînd ciurma, singur, și-a inoculat,
Rîvnind să afle a ei tîmăduire!*

Un astfel de erou este bătrînul comunist din „Povestea unor arme ascunse.“ Nici setea chinuitoare, nici rănile, nici zidurile reci și cenușii ale celulei nu-l pot determina să divulge secretul acțiunilor pe care le-a întreprins; sever cu sine, el e tot atît de dur cu cei din jur. De aceea, cînd un tovarăș al său de luptă și suferințe se află pe punctul de a ceda presiunilor, bătrînul activist, învingîndu-și caldele sentimente de prietenie, nu pregetă să-l ucidă, pentru ca trădarea să nu se comită. Iar gestul este îndeplinit cu conștiința clară că îi va înrăutăți și mai mult situația:

*— De arme să vă spun, ați vrut
Așa-i senor? Ei, bine:
Doar doi știam unde le-am pus,
În taină sub pămînt.
Tovarășul poate-ar fi spus,
Că în torturi l-ați frînt,
Lui, care ar fi putut vorbi,
Eu l-am venit de hac.
E mort — nu poate a-și aminti,
Iar eu sînt viu și tac.*

Forța morală de a învinge orice slăbiciune pentru a atinge un țel înalt nu e un bun dat și nici nu se dobîndește ușor. Cucerirea ei presupune o luptă cu noi înșine, cu toate slăbiciunile care ne trag îndărăt spre pămînt, care ne țin prizonierii unor condiții înșoșitoare. Lupta aceasta mărețată prin duritatea, dar mai ales prin semnificația ei, este sugerată cu multă artă de K. Simonov în poezia „Surghiunitul“.

O dată însă descătușat, stăpîn pe conștiința și voința lui, omul devine un erou prometeic, în stare să înfrunte chiar moartea („Generalul“). Eroii de înălțimea acestora a întîlnit poetul cu sutele de mii în Marele Război pentru Apărarea Patriei. Și măreției lor, K. Simonov le-a înălțat un monument nepieritor. Ostașii pe care el îi slăvește sînt cei care, chiar atunci cînd cad, mor cu fața spre dușman („Tovarășul“). Sînt cei care preiau, ca moștenire de la tovarășii

lor căzuți, întreaga povară a urii lor, toată setea lor de răzbunare, tot elanul lor, deveni astfel și mai puternici („Moartea prietenului“). Pentru astfel de oameni, retragerea — chiar cînd ea este dictată de condiții obiective — de nesuportat. Soarele însuși e roșu de rușin iar ostașii s-ar fi vrut mai degrabă morți:

*Vei spune că-a morților soartă
Tu însuși acuma o vrei —
Că nu mai simt morții rușinea.
Ba nu, simt rușinea și ei.
Desigur. În nopțile negre
Cînd frînți ne tirim înapoi
Din pulbere ei se ridică
Și vin încruntați după noi.*

(„Cîmpia fără nume“)

Prin jertfele lor, prin întreaga lor ținută oamenii aceștia sînt atît de mari, încît potul, care vede atîtea cadavre de eroi în juru-nu-i poate concepe totuși decît ca fără de moart. Sentimentul acesta e atît de puternic, înc el cere ca ostașului căzut să i se pună în mîn dreaptă bidonul, pentru ca

*Atunci cînd va veni
Victoria — să poată
Cu buzele lui reci
Să bea cu noi o dată.*

(„Bidonul“)

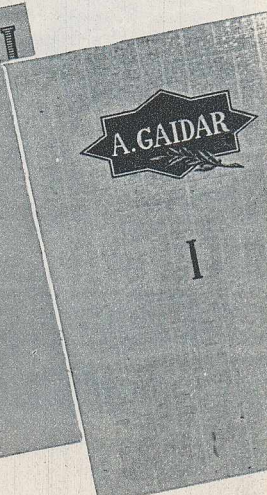
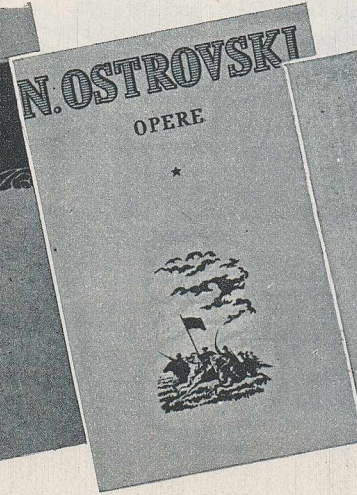
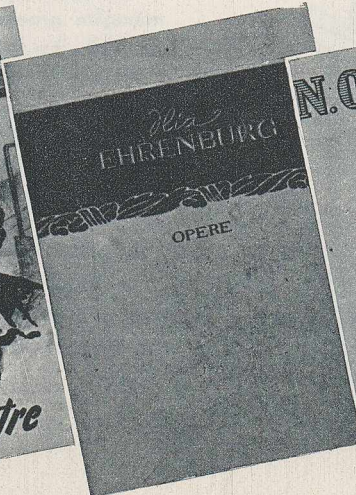
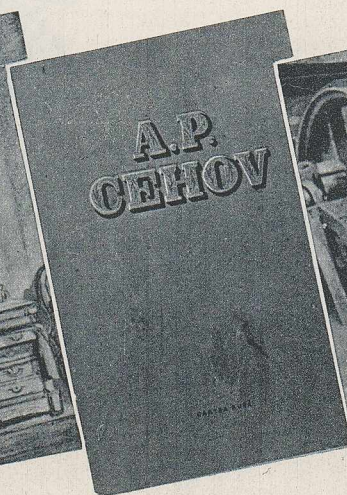
Tocmai pentru că se află la o astfel de altitudine, poetul poate vedea semnificația profundă a unui gest izolat de lașitate sau de mîcime, și de zăvălu cu indignare mizeria sufletească a nesimțirea, dar care e în același timp un adevărat imn închinat ostașilor sovietici femeii ruse.

K. Simonov, zugrăvindu-și eroii și prezeții tîndu-i acționînd în împrejurări atît de grele nu-i reduce însă la o singură dimensiune, și ni-i înfățișează ca pe niște oameni profunzi îndrăgostiți de viață, cărora nu le e străin nimic din ceea ce e omenesc: nici bucuria unui chef și nici mîndria, nici durerea, nici dragoatea cu toate durerile, elanurile și suferințele ei. Caracteristică pentru înțelegerea complexității și vitalității eroului liric al lui K. Simonov este poezia „De-o fi domnu-n răz să mă primească“, care constituie în același timp și un crez, și o confesiune făcută pe un ton glumeț. După ce arată modul „pămîntesc“ noi am spune pîgîn, în care concepe răul K. Simonov încheie:

*Pentru lăcomia-mi pămînteană
Dumnezeu, pe cîte mi se pare,
M-o zvîrli cu strașnică dojană
Pe pămînt, cu multă supărare.*

În încheștarea războiului, eroul liric al lui K. Simonov trăiește și durerea retragerii, și tristețea drumurilor lungi de țară, în toamnă

Din vitrinele librăriilor

Alexandru Odobescu

cețoșate și ploioase, dar și bucuria pe care
inoculează optimismul și sprijinul poporului:

*irea cum că se frînge pe fiecare colină
cruce pentru-aceia care luptăm din greu,
că străbunii noștri se roagă și se-nchină
întru nepoții care nu cred în dumnezeu.*

În această poezie, închinată lui A. Surkov,
poezie de atmosferă în înțelesul cel mai înalt
cuvîntului și poezie specific rusească în sen-
s că autorul surprinde toată măreția sufle-
lui poporului său, toate trăsăturile lui carac-
teristice, toată frumusețea naturii rusești —
petel trece firesc, ca în viață, de la o stare de
irit la alta, de la durere la încredere, apoi
jale.

*după obiceiul rusec — lăsînd în urmă
amîntul rus sub flăcări cumplite și cenuși —
sub ochii noștri, iată, tovarășii se curmă
și sîfșie cămașa, de jale — ca la ruși —*

Întru ca, în cele din urmă, tot sufletul să-i
e copleșit de un puternic sentiment de mîndrie
națională:

*vești ne cruță plumbii, eu cred că viața-mi toată
urînd mi se încheie — și totuși mă mîndresc
ă-m-am născut aicea și că îmi este dată
ubirea și tristețea pămîntului rusec.*

*ă o rusoaică-anume ne-a fost pe lume, maică,
i că în glia rusă o dată fi-vom duși.
i că pornind la luptă cumplită, o rusoaică
1-a-mbrățișat de trei ori — ca la ruși.*

În încheștarea războiului, eroul liric al lui
imonov trăiește mai profund încă sentimen-
tul de dragoste pentru femeia iubită. Admi-
rabila poezie „Să m-astepti — și-am să mă-ntorc”,
ezvăluie frumusețea, marea puritate a sen-
timentelor acestui ostaș neînduplecat, iar
„Fotografia” (scrisă cu prilejul războiului din
longolia), delicatețea lui excepțională, deși
— și asupra acestui fapt am vrea să insistăm
— delicatețea și puritatea aceasta nu lasă nici
clipă o amprentă ceaștă:

*În cer iubești femei din plictiseală
Și-apoi le lași, nerăscolit de chin.
Dar de-i cădea în mîna-mi pămîntească,
Eu nu sînt stea. Sînt om și te rețin.*

Iubirea aceasta profundă, răscolitoare, nu
implică însă nici cea mai ușoară slăbiciune,
nici o șovăială. Eroul nu poate concepe nici o
lipă de zertarea de la luptă pentru a-și rea-
liza visurile de dragoste, pentru a fi alături
de iubita lui. O spune deschis în poezia „Pe-afet
natoru-adăpostea băiatul” și o sugerează în
celelalte poezii în care-și cheamă iubita să-i
mpărtășească toate suferințele frontului.

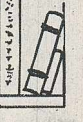
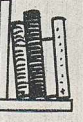
Sentimentul de dragoste e profund, dar e
dragostea unui om de o structură cu totul de-
osebită, a unui erou care nu se cruță nici în răz-
boi și nici în iubire. Tocmai de aceea, în
„Stăpîna casei”, el cere femeii dragi ca, în
ceasul victoriei, să-și înăbușe durerea morții
lui pentru a nu umbri bucuria reîntoarcerii la
o viață pașnică a prietenilor comuni. E în
acest gest emoționant multă tărie și, în același
timp, o invitație la eroism.

K. Simonov este și un satiric înzestrat, cum
o dovedesc poeziile din ciclul „Prietenii și dus-
mani”, reportaje poetice în care amănuntul
semnificativ e folosit cu inteligență pentru a
reliefa o idee, a dezvălui o situație, în vederea
ogîndirii luptei popoarelor pentru pace și
demascării ațîțătorilor la război. E o poezie
cu un profund caracter agitatoric și mobili-
zator, tocmai pentru că elementul satiric
e împletit cu cel liric.

Inițiativa publicării acestei antologii e lău-
dabilă, dar editura „Cartea Rusă” poartă o
mare răspundere pentru felul în care a înțeles
să organizeze tălmăcirea, cu totul nesatisfă-
cătoare, în limba românească, a foarte multe
dintre poeziile cuprinse în volum.

Dacă poezii Cicerone Theodorescu, Mihai
Dragomir, Victor Tulbure, Aurel Rău, H.
Grănescu s-au străduit să ne dea traduceri
artistice cât mai apropiate de sensul originalu-
lui, alții, ca Al. Andrițoiu, în parte, („O cum-
plită aniversare”), N. Teică („Patria”, „La 6
km nord-vest de Bain-Burta”), au tradus —
primul, sub posibilitățile sale, iar al doilea,
cu totul nesatisfăcător — împiedicîndu-ne astfel
să dobîndim o imagine reală a valorii poeziilor
lui K. Simonov.

Eugen LUCA

În cadrul acțiunii de re-
valorificare a literaturii
noastre clasice, au fost a-
duse, în ultimii ani, pre-
țioase contribuții la cunoaș-
terea științifică a vieții și
operei lui Alexandru O-
dobescu. Acestea le adăugăm
astăzi o modestă infor-
mație despre o pagină ui-
tată din bibliografia lui Ale-
xandru Odobescu, document
al consecvenței sale în apă-
rarea idealurilor culturale
progresiste ale anului 1848.
Este vorba de *Prospectul*
unei expozițiuni artistice, ap-
ărut în publicația lui B.P.
Hașdeu, *Columna lui Traian*,
din anul 1872 (III) nr. 25
(135) din 3 iulie și nr. 26
(136) din 10 iulie, și semnat
«Comitatul Societății Ami-
cilor de Belle-arte». «So-
cietatea» luase ființă în
același an din inițiativa
unui grup de oameni de cul-
tură și artiști plastici. *Pros-
pectul* reprezintă schița
teoretică a Expoziției Ami-
cilor Bellelor-arte, care s-a
deschis în ianuarie 1873 la
Hotelul Herdan. La a-
ceastă primă mare expoziție
națională, au expus și pic-
torii Th. Aman, G. Tatta-
rescu, C. I. Stăncescu,
C. Szathmary, H. Trenk (co-
laborator apropiat al lui Odo-
bescu) și N. Grigorescu.
Expoziția a avut o mare im-
portanță în dezvoltarea ar-
telor plastice românești și
«Societatea Amicilor Belle-
lor-arte» s-a bucurat un timp
de un mare prestigiu, pe
care însă spiritul înapoiat
al acelor care au condus-o
mai tîrziu, l-a fărîmițat.

Că *Prospectul* a fost re-
dactat de Odobescu, ne-o in-
dică atât «Cuprinsul» re-
vistei pe anul 1872, cît și
o notiță apărută tot în
Columna lui Traian din 1872
(III) nr. 24 (134) din 26
iunie. De altfel, aceste două
indicații sînt confirmate și
de conținutul *Prospectului*,
în care cititorul familiarizat
cu opera lui Odobescu re-
cunoaște ușor multe din
ideile sale fundamentale
despre artă în general și de-
spre arta plastică în special.

Astfel, chiar din pream-
bulul *Prospectului*, în care
sînt expuse scopurile ex-
poziției și criteriile gene-
rale de selectare a opere-
lor plastice, reiese principiul
armonic pe care se va în-
temeia expoziția: *binele și
frumosul* — acel „to kalon
k'agathon” al elenilor — pe
care Odobescu va situa ba-
zele studiului artei atît
în conferința din 17 de-
cembrie 1872, *Artele din
România în periodul preis-
toric*, cît și în lecția de
istoria arheologiei, ținut

*) Vezi articolul Priviri asupra
stilului în arte — Revista Peda-
gogică — București, I nr. 7, 8, 9,
1894, pag. 277-298.

la facultatea de litere din
București în 1874. Acestui
principiu estetic clasic,
Odobescu îi adaugă în *Pros-
pect* pe acela al *utili-
tății*, despre care va face
mențiuni în conferința
din 1888, *Atheneul Român
și clădirile antice cu dom
circular*, referindu-se la dez-

voltarea gustului public
romînesc și, în fine, prin-
cipiul *etnologic* (înțelege «stil
artistic romînesc») a căru
aplicare a urmărit-o de-a
lungul întregii sale activități
— de la vîrsta de 17 ani, cînd
a redactat textul conferinței
Viitorul artelor în România
(Paris, 1851) și pînă în ajunul
morții*) — ca pe un postulat
al pașoptismului.

Din *Prospect* reiese că ex-
poziția trebuia să cuprindă
trei saloane, în care să fie re-
prezentate cele trei ramuri ale
artelor plastice: pictura, sculp-
tura și arhitectura. Schița
salonului de pictură din *Pros-
pect* adună laolaltă tablouri
de maeștri renumiți ai străi-
nătății, prin care «am putea
să facem cunoscut învăța-
șilor și amatorilor din
străinătate opere remarcabile
care stau aci înlăturate din
cercul publicității artistice»
și lucrări ale pictorilor con-
temporani, străvechi icoane
în stil bizantin, portrete de
familie din timpurile vechi,
decopieri fidele de pe por-
tretele murale ctitoricești —
care au un «îndoit merit, ca
lucrări de artă și ca monu-
mente iconografice» — ale tre-
cutului, ornamente și ilus-
trații de pe paginile manu-
scriselor vechi, lito și xilo-
gravuri românești «informe»
dar și ele «interesante pen-
tru istoria artei la noi în
țară» (și pe care, în 1866,
Odobescu încercase să le
adune pentru pavilionul Ro-
mîniei la *Expoziția uni-
versală* din 1867, de la Paris)
— lucrări în mozaic, picturi
pe faianță, pe porțelan, pe
smalt și damaschinuri. A-
cestora li se adaugă «țesă-
turele și cusăturile, pe care
le execută cu un talent re-
marcabil pînă în ziua de azi
țărancele romîne, fără de
a avea alte modele în
măiestrețele lor ornamenta-

țiuni și în armonioasele
lor combinări de culori,
decît uzul tradițional și
simțămîntul lor artistic.
Acest instinct al frumosului
— încheie Odobescu — merită
de a fi observat cu aten-
țiune la femeile romîne.
căci, dintre toate popoarele
europene, putem zice
că nici unul nu-l posedă
în așa grad de perfecțiune».
Această idee, autorul *Pros-
pectului* o va relua aproape
cu aceeași formulare, în
cuvîntarea amintită, *Artele
din România în periodul
preistoric*, combătînd, de pe
pozițiile stilului specific
național, pe «detractorii»
și «nepăsătorii» cosmopoliți
ai artelor.

Schițele celorlalte două
saloane sînt mai puțin in-
teresante. După *Prospect*,
salonul de sculptură ar fi
trebuit să cuprindă, alături
de cîteva «busturi, statu-
etui, anaglitte mai mici
sculptate în marmură sau
în alte pietre», colecții de
camee și pietre tari gra-
vate, sculpturi în os, în
fildes și lemn prețios, sculp-
turi monumentale în pia-
tră și în lemn, colecții
de monede și medalii vechi,
«giuvelăria, în care me-
talurile prețioase și pie-
trele scumpe sînt com-
binate în ornamente de o
fineță și de o grație adevă-
rat artistice», «or fărâria»,
odoarele bisericesti, obiecte
de filigran, arme, obiecte
de ceramică, de porțelan, de
sticlă și olărie antică.
După cum se vede, arheo-
logul și etnologul Odobescu
dădea prioritate, în lipsa
sculpturii originale de va-
loare, sculpturii retrospective
și industriale.

Din cauza stadiului în-
apoiat al cercetărilor de is-
toria arhitecturii, nici schița
salonului de arhitectură
nu e prea bogată, Odobescu
limitîndu-se a-i invita pe
arhitecți să întrunească în
expoziție principalele lor
studii și proiecte de edificii
și mărturisindu-și regretul
că arhitectura retrospectivă
nu va putea fi reprezen-
tată, deoarece nu există
planuri, vederi, detalii și
modele plastice după mo-
numentele vechi. Aceste
lipsuri împiedicau scrierea is-
toriei arhitecturii naționale,
operă capitală «care mai
mult ca orice noțiuni ne
va da măsura culturii
noastre la diferite epoci
ale istoriei».

Este interesant de re-
marcat că *Prospectul* se în-
cheie cu o prețuire a artei fo-
tografice, subliniindu-se im-
portanța ei în popularizarea
picturilor, sculpturilor și
monumentelor arhitectonice,
decî în cultivarea gustului
artistic al marelui public.

G. PIENESCU

Răspundem cititorilor

REȘIȚA

La cererea tovarășului Bojă Florea, elev din Alexandria, publicăm materialul de mai jos, despre istoria orașului Reșița.

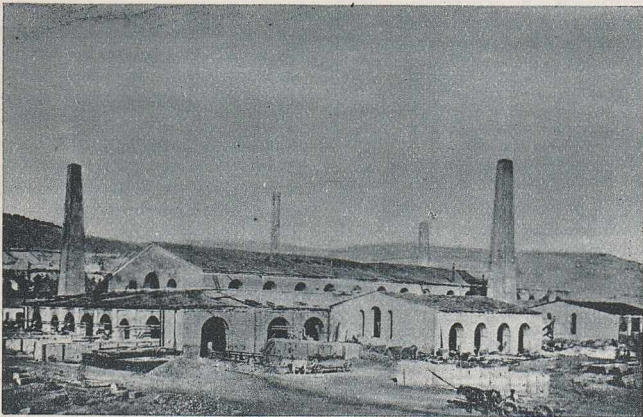
Reșița... Se scrie și se pronunță Reșița în mod greșit, căci orașul a primit denumirea de la satul Reșița, o veche așezare românească a cărei existență o dovedesc urme încă de prin secolul al XV-lea. Românii bănățeni și astăzi pronunță Reșița (cu „ci” muiat), pronunțarea și scrierea nouă fiind introduse de administrația austriacă din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, ai cărei funcționari, neputând pronunța corect pe „ci”, au scris și pronunțat „Reschitza”.

Puternica cetate a metalului are o istorie străveche. În tinuturile Reșiței, prin văile celor 3 ape — Birsava, Caraș și Nera — minierul luase un oarecare avânt încă în perioada pre-romană. Iar în epoca romană ajunseseră la un grad înalt de dezvoltare, extrăgându-se în special aur, aramă, minereu de fier.

Bogățiile subsolului au favorizat formarea și creșterea unor așezări omenești, cu existență bazată, în bună parte, pe exploatarea miniere.

În tot evul mediu și chiar în timpul dominației turcești în Banat — care a durat 164 ani — populația din regiunea Reșiței a continuat să se ocupe cu exploatarea bogățiilor subsolului. O dată cu înscăunarea stăpînirii austriace, regiunea începe să fie transformată într-un centru industrial. În 1718, se construiește în apropiere de Reșița, la Oravița, primul furnal. În anul următor, un alt furnal și o topitorie de metal sînt construite la Bocșa. În 1723, mai este construit un furnal și la Dognecea. Aceste furnale erau de capacitate mică, lucrînd cu mijloace primitive. În timp ce aceste unități industriale luau flință, Reșița propriu-zisă continua să rămînă un sat oarecare, lipsit cu totul de industrie. În 1765, abia număra 300 de locuitori. În 1768, curtea impe-

Așa arătau „halele” laminatoarelor acum vreo nouăzeci de ani.

rială de la Viena a decis părăsirea furnalelor construite în apropierea Reșiței și înființarea unei uzine mari chiar în Reșița. Iar în anul următor au și început lucrările de construcție ale uzinei.

În 1851, concernul „Privilegierte Oesterreichische Staatseisenbahn Gesellschaft” (STEG), la care participau capitalurile austriace, franceze, belgiene și engleze, pune mina pe uzinele din Reșița, pe care le organizează pe baze capitaliste moderne. O dată cu creșterea importanței localității Reșița, crește și numărul locuitorilor. În 1890 Reșița, devenită oraș, avînd o așezare foarte pitorească în lungul văii Birsavel, ajunse să aibă o populație de 10.061 locuitori.

După primul război mondial, uzinele din Reșița sînt acaparate de capitaliștii romîni și exploatare împreună cu cei englezi și francezi. Atunci se constituie societatea „Uzinele și domeniile din Reșița”, denumită pe scurt U.D.R., care stăpînea, în afară de furnalele, oțelărieleși laminarele Reșiței, și o serie întreagă de mine, 100.000 de hectare de pădure și aproape 33.000 hectare pămînt arabil. În exploatarea oamenilor muncii care lucrau la uzinele și domeniile din Reșița s-au asociat, în deplină înțelegere, monopoliiștii englezi de la Vickers cu capitaliștii romîni de feul lui Auschnitt, Pop, Bujoiu și cu Carol de Hohenzollern.

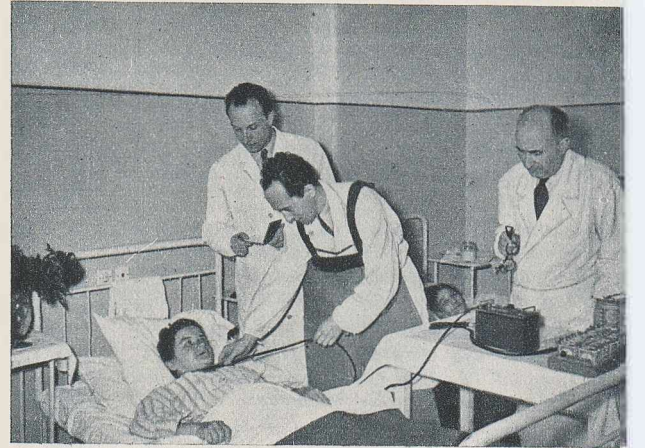
După 23 August 1944, burghezia a organizat pe scară largă acțiunea de sabotaj pentru a împiedica Reșița să-și aducă aportul ei de seamă la refacerea și dezvoltarea economiei naționale.

Naționalizarea din 11 iunie 1948 a însemnat și pentru Reșița o cotitură hotărîtoare.

În anii dezvoltării planificate a economiei noastre naționale, uzinele din Reșița au fost reorganizate, modernizate, dezvoltate.

Multe s-au schimbat și în viața locuitorilor Reșiței. În anii puterii populare, au fost construite și date în folosință muncitorilor sute de apartamente, mari grupuri sociale pentru îngrijirea sănătății și dezvoltarea cultural-sportivă a muncitorilor din Reșița și a familiilor lor.

CE ESTE CANCERUL?

La secția chirurgie a Institutului „C. I. Parhon” din București a început aplicarea iodului radioactiv în tratamentul tumorilor tiroidei.

La întrebarea tovarășilor Corneliu Andrieș din Iași și Simion Mariana din Arad, „Ce este cancerul și cum poate fi tratat?” răspunde, prin materialul de mai jos, tov. dr. Sebastian Pineles de la Institutul de Oncologie.

In limbaj popular, cancerul, sau tumora malignă, este cunoscut sub numele de creșcătură rea sau rac. Această din urmă denumire se datorează unei comparații între prelungirile cancerului în țesuturile înconjurătoare și picioarele de rac.

Cancerul poate apare în orice parte a organismului și este format din celule tumorale. Acestea sînt caracterizate printr-o înmuțire dezordonată: creșterea și diviziunea normală, armonioasă, a celulelor unui țesut oarecare sînt la un moment dat înlocuite, într-un punct, printr-o diviziune anarhică. Ea dă naștere unui nodul tumoral invizibil, microscopic, care la început nu produce nici o manifestare dureroasă. Aceste celule tumorale păstrează numai o parte din caracterele celulelor țesutului pe care se dezvoltă și capătă caractere noi, care le ajută ușor identificarea, prin examenul microscopic.

Cum anume se nasc aceste celule canceroase, cum se produce, la un moment dat, dezechilibrul care provoacă creșterea dezordonată a celulelor, nu se știe încă cu precizie. Este însă sigur că un rol important în această transformare îl au modificările metabolismului, ale schimbărilor de substanțe ce se petrec în organism.

Ce se știe despre cancer e că se poate dezvolta uneori nu pe un țesut normal, ci pe o leziune preexistentă, așa-zisa leziune precancerosă sau precancer. Precancerul e o boală benignă, cu caracter cronic, adică evoluează într-un timp foarte lung, ani, zeci de ani, toată viața. Exemplul cel mai tipic îl constituie leziunile precancerose ale pielii, cum sînt negii, în special cei pigmentari (negri) etc. Aceste leziuni pot rămîne neschimbate — cum am spus — și toată viața. Uneori, însă, ele suferă modificări — cresc sau se ulcerază și-și schimbă consistența, devenind mai dure. Este semnalul că s-a produs schimbarea importantă, că leziunea și-a schimbat caracterul din benign în malign, că a survenit cancerizarea.

Dacă în cazurile leziunilor precancerose vizibile se poate observa transformarea lor malignă, apoi, în marea majoritate a cazurilor, începuturile tumorii

trec neobservate. Dar acea fază tăcută în evoluția bolii schimbă îndată ce tumoră prin creșterea ei continuă, devine direct vizibilă sau produce tulburări prin compresiunea asupra unor organe vecine. Asemenea compresii se pot produce, hînuoasă asupra unor nervi, provocînd uneori dureri foarte puternice. Alteori, tumora poate infiltra vasul sanguin, producînd tulburări în circulația teritoriului respectiv sau poate produce tulburări funcționale ale organului respectiv. Cancerul de laringe produce, exemplu, răgușeala. Asemenea manifestări, ce apar în prim stadiu ale bolii, pot atrage atenția bolnavului.

Dificultățile precizării diagnosticului timpuriu (precoce) cancerului nu rezidă însă numai în evoluția lui tăcută, dar în faptul că primele lui semne sînt banale, adică se observă un număr de boli frecvente tumorale.

Ce se întîmplă cu o tumoră care își urmează nestingherită evoluția?

Tumora malignă are o tendință: de a se infiltra în țesuturile și organele vecine de a produce metastaze.

Sînt unele tumori care au tendință mai mult infiltrativă cum sînt cele de col uterin invadînd direct organele vecine ale căror funcțiuni sînt indisponibile vieții.

Alte tumori, cum sînt cele glandă mamară, au tendință să producă metastaze. Potrivă acestei tendințe, celulele tumorale pot pătrunde în circulația limfatică și, infiltrînd ganglionii dau naștere unor metastaze ganglionare. Ele pot pătrunde și în circulația sanguină; oprindu-se în diferite organe și înmulțindu-se, formează tumori cu metastaze.

Apariția metastazelor arată că boala a intrat într-un stadiu ireversibil, în care nu se mai poate interveni cu nici un tratament curativ.

Problema de bază în tratamentul cancerului este diagnosticul precoce, adică descoperirea tumorii în primele ei stadii de dezvoltare. Și aceasta este azi perfect posibil la noi țară; orice om al muncii își poate face și trebuie să-și facă controlul medical la dispensarul sau policlinica de care aparține. Descoperit la începuturile sale, cancerul poate fi îndepărtat chirurgical sau tratat așa fel încît devine perfect vindecabil, contrar părerii asupra fatalității lui. E de ajuns să spun, în această privință, că descoperit din primele stadii de dezvoltare și tratat (pr-

DESPRE PLANETE

Tov. Victor Stoica din Ploiești ne-a adresat următoarea întrebare: „Care este poziția planetelor față de soare, căror forțe de atracție sînt supuse, ce mișcări efectuează și ce sateliți au?” A răspuns tov. prof. dr. Călin Popovici.

Pentru lămurirea acestor întrebări, ar fi necesare tomuri întregi. Mă voi strădui să fiu cit se poate de concis.

Planetele fac parte din familia soarelui, în jurul căruia gravitează; fac parte, deci, din sistemul solar. Ele descriu în spațiul sideral anumite drumuri, numite orbite și care au formă de cercuri turtite (elipse).

În ordinea depărtării lor de soare, cunoaștem următoarele nouă planete mari: Mercur situat la 0,4 unități astronomice (distanță de soare, Venus, la 0,7 U.A.; Pămîntul, la o unitate astronomică; Marte, la 1,5 U.A.; Jupiter, la 5,2 U.A.; Saturn, la 9,4 U.A.; Uranus, la 19,2 U.A.; Neptun, la 30,1 U.A., și Pluto, la 39,5 U.A.

Am vorbit mai sus de anumite

drumuri în formă de elipsă pe care le descriu planetele. Ele le sînt imprimate de soare, prin atracția pe care o exercită asupra lor. Dar pe lângă această atracție generală, planetele mai suportă și atracția celorlalte planete, precum și a propriilor lor sateliți, care se face după legea lui Newton, adică proporțional cu masele corpurilor și invers proporțional cu patratul distanței. Diferitele atracții exercitate de alte planete și sateliți determină în mișcarea generală a planetelor unele abateri care poartă numele de perturbații.

Planetele efectuează, pe lângă mișcarea în jurul soarelui (de revoluție), și mișcări de rotație în jurul propriilor lor axe. Aceste mișcări de rotație sînt în general destul de rezezi, cu excepția lui Mercur (88 zile) și probabil a lui Venus. Astfel, Pămîntul se învîrtește în jurul axei sale în 23 ore și 56 minute.

În afară de planetele mari, mai există între Marte și Jupiter circa 2.000 planete mici, asteroizi, unele cu dimensiuni de numai 1 km diametru.

În ce privește sateliții — acele corpuri cerești care se roteșc în jurul planetelor — este greu să-î numărăm pe toți fiindcă sînt prea numeroși. Marte, bunăoară, are doi sateliți; Neptun, de asemenea; Uranus are cinci sateliți;

Saturn, nouă; Jupiter, doisprezece... Numai Pămîntul are, momentan, un singur satelit. Am spus „momentan”, gîndindu-mă la îndrăzneța inițiativă luată în Uniunea Sovietică, în vederea construirii unui satelit artificial al planetei noastre.

Răspunsurile la întrebările pusese fiind extrem de sumare din cauza spațiului redus, recomand tov. Victor Stoica să citească broșura: „Cum a cunoscut omul Universul”, de prof. S.K. Vshsviatki, editată de „Cartea Rusă” în colecția „Știința pentru toți” (97).

1) Unitatea astronomică (U.A.) — este egală cu distanța Pămînt - Soare, adică cu 149.670.000 km.

aze X, radium etc.), un cancer e col uterin poate fi vindecat a 85-90%, din cazuri. Știința înaintată a secolului oștru a pus și la dispoziția elor ce luptă împotriva cancerului marea descoperire a energiei atomice. În Uniunea Sovietică, izotopii radioactivi (cobaltul radioactiv) sînt utilizați pe scară largă în combaterea cancerului. Pînă azi — și să

nu uităm că sîntem de-abia la începutul folosirii energiei atomice — s-au obținut rezultate neașteptate în vindecarea cancerului prin tratamentul cu izotopi radioactivi. Aceste rezultate și conștiința imenselor resurse pe care le oferă de-abia de aici înainte folosirea pașnică a energiei atomice ne dau convingerea viitoare izbînzii a omului asupra cancerului.

ATLETUL MAGHIAR SANDOR IHAROS

La cererea tovarășilor Mircea "randafir, funcționar, și Emanoil "runza, tehnician la cooperativa Lemn și Mobilă", din București, publicăm materialul de față.

Sandor Iharos n-a crezut niciodată că va dobîndi rezultatele care astăzi ulnesc lumea. Și într-adevăr, pentru înălțimea de 1,81 m, cele 60 de kilograme pe care le avea erau prea puține pentru un atlet... Așa credea. Dar antrenorul Igloyi Mihaly era de părere că picioarele lungi și suple ale acestui tînar sînt ideale pentru un demifondist.

În primul an de activitate, Iharos obținea performanțe slabe. Nu reușea nicicum să coboare sub 4 minute pe 1500 m și aceasta îl demoraliza. Era convins că nu are talent și n-a lipsit mult să abandoneze atletismul. „Răbdare și iar răbdare” — îi spunea antrenorul. Mai mult ca să-i acă pe plac, Iharos a încercat pentru...ultima oară. Muncea mult, se antrena cu perseverență.

Sandor IHAROS

Și, în toamna anului 1951, el își realizează visul: pe 1500 m, reușește o performanță sub 4 minute: 3:54,2. Nu peste mult timp, la Kiev, el obține pe această distanță un rezultat de valoare europeană: 3:49,4. Drumul spre culmile măiestriei îl era de acum deschis...

Era în maximum de formă și se pregătea să asalteze recordul mondial, cînd i s-a întimplat o nenorocire: s-a îmbolnăvit grav de tifos. Două săptămîni a fost între viață și moarte, și numai îngrijirile medicilor au reușit să-l salveze. Ieșirea din spital a marcat în viața lui Iharos începerea unei perioade de mari frământări sufletești: va reuși el oare să mai alerge și să-și regăsească vechea formă, să obțină performanțe de valoare? Aceste gînduri îl chinuiau zi și noapte...

Și totuși, printr-un efort admirabil de voință, îndrumat și încurajat de antrenorul său Igloyi și de tinerii săi tovarăși Rozsavolgyi și Tabori — azi cunoscuți atleți — Iharos devine din nou prietenul pistei. În iunie 1954, el aleargă 3:48,2 pe 1500 m, iar cu o lună mai tîrziu îl învinge pe Jungwirth, realizînd 3:46,4... Curînd, stafeta de 4x1500 m, în care aleargă și Iharos, doboară recordul mondial al probei. În august, la Oslo, Iharos doboară recordul european pe 1500 m: 3:42,4! Anul 1954 este încheiat cu alte performanțe de valoare, de data aceasta pe 3000 m, unde reușește să coboare sub 8 minute, rezultat obținut pînă atunci doar de un singur atlet: recordmanul mondial al probei, belgianul Gaston Keiff.

Anul 1955... Iharos s-a pregătit foarte serios în timpul iernii. În mai, el atinsese forma maximă pe care o avusese anul trecut. Era de așteptat ca acest tînar atlet să asalteze recordurile mondiale. Și Iharos a reușit aceasta. La Budapesta, el obține acel 7:55,6 pe 3000 m, întrecînd vechiul record mondial al lui Reiff, iar peste alte două săptămîni, la Londra, Iharos obține o nouă performanță de valoare mondială, doborînd recordul lumii pe 2 mile. În luna iulie a. c., doboară recordul mondial la 1500 m realizînd 3:40,8. Acest timp este superior vechiului record mondial al australianului Landy.

Recent, în cadrul campionatelor de atletism ale R. P. Ungare, Sandor Iharos a obținut o nouă performanță excepțională, realizînd un nou record mondial la 5000 m: 13:40,6.

CUM SĂ ÎNȚELEM MUZICA

(VI) Mod și tonalitate

Discuțăm adesea, auzim sau citim în programe despre concertul în re major de Beethoven sau simfonia în sol minor de Mozart, despre sonata în si minor de Liszt sau poloneza în fa major de Chopin. Asemenea titluri sînt cu neputință de transpus — ca titluri — în alte arte, deoarece ele sînt legate de materialul sonor specific pe care-l folosește muzica. Nimeni nu și-ar putea închipui un „poem în sol minor” sau un „tablou în fa major”.

Și totuși noțiunea artistică de major sau minor este familiară unui cerc larg de cititori, tocmai din contactul lor cu opere literare sau de artă plas-

tică. Nu asociem noi oare cuvîntul „major” cu ideea de limpezime, de luminozitate, de exuberanță, în timp ce prin „minor” subînțelegem de obicei o expresie mai întunecată, mai depresivă? În linii generale, acesta este, și în cazul muzicii, conținutul artistic al noțiunilor major și minor.

Deși utilă, o explicație a structurii sonore a majorului și minorului ar depăși însă cadrul și specificul acestei rubrici. Ne vom mărgini a spune că ele sînt denumite în muzică moduri și corespund fiecare unei anumite posibilități de a organiza, în ordinea înălțimii, sunetele muzicale. În cadrul modului major, acestea sînt astfel orînduite încît din primul, al treilea și al

cincilea sunet poate lua naștere un acord major. Atunci cînd din aceleași trepte se poate forma un acord minor, avem de-a face cu un mod minor.

Modurile major și minor nu există în abstract, ci în funcție de un anumit sunet muzical pe care se formează. Modul major, de pildă, care are ca punct de plecare nota fa, se va numi fa major, după cum, dacă am fi orînduit sunetele după sistemul modului minor, pornind de la același punct, am fi obținut fa minor. Aceasta este așa-zisa tonalitate indicată întotdeauna prin sunetul muzical care servește drept punct de plecare și modul care-i dă coloratura majoră sau minoră.

Dacă ne gîndim că cea mai mare parte a compozițiilor muzicale (mai ales a celor fără program) poartă, pe lângă genul cărui aparțin — simfonie, concert, sonată etc. — și numele tonalității — fa major, re minor etc. — ne dăm seama că această din urmă reprezintă un semn distinctiv esențial al unei lucrări. El este legat de împrejurarea că un compozitor nu și-a alege într-un mod arbitrar tonalitatea în care compune, ci în funcție de scopul expresiv pe care-l urmărește. Nu este desigur vorba de faptul că printr-o anumită tonalitate se poate exprima un anumit sentiment.

DON QUIJOTE

văzut de Pablo PICASSO

Acest nou desen al lui Pablo Picasso reprezintă cea mai recentă imagine a lui Don Quijote, a cărui aniversare a fost sărbătorită în luna octombrie, cînd popularul erou al lui Cervantes a împlinit 350 ani

În artă, nu sînt valabile asemenea rețete. Cu atît mai mult, cu cît alături de tonalitate acționează și alți factori ca, armonia, ritmul, timbrul etc. care determină, prin interacțiunea lor, conținutul emotional. Dar se poate spune că o anumită tonalitate favorizează exprimarea unui anumit conținut. Această constatare se sprijină pe faptul că, într-un foarte mare număr de cazuri, compozițiile muzicale concepute în aceeași tonalitate sînt legate de aceeași sferă de imagini muzicale. Conținutul patetic este dominant și în simfonia a V-a de Beethoven, și în concertul nr. 2 de Rahmaninov, și în studiul revoluționar de Chopin — toate scrise în do minor. În simfonia a II-a de Beethoven, în uvertura la „Ruslan și Ludmila” de Glinka, în valsul din „Evgheni Oneghin” de Ceikovski — compuse în re major — dominant este sentimentul de luminos și tineresc optimism. Și așa mai departe.

Tonalitatea al cărei nume îl poartă o operă muzicală este de obicei afirmată cu putere la începutul și sfîrșitul acestora. Ce se întîmplă însă între aceste extreme? Este ușor de înțeles că menținerea permanentă a aceleiași tonalități ar duce la monotonia și sărăcie de expresie — incompatibile cu arta adevărată. Tocmai de aceea într-o

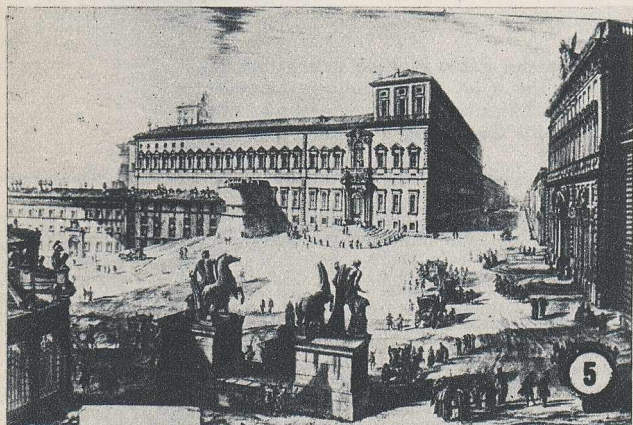
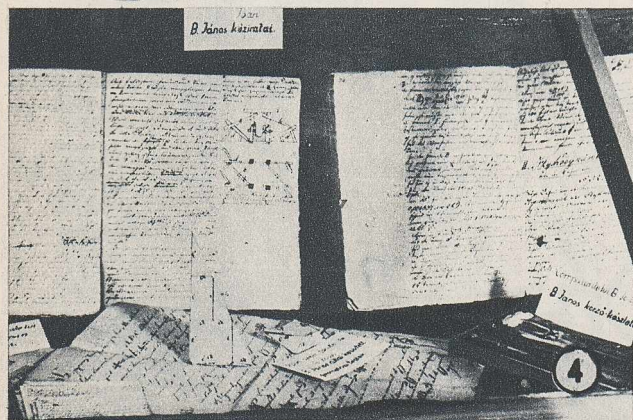
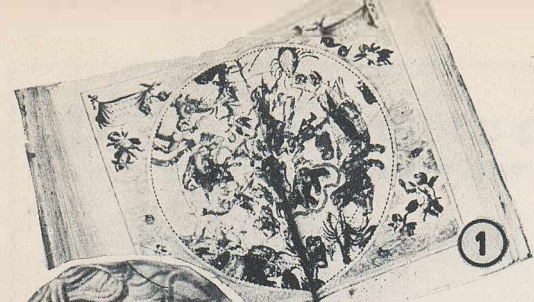
compoziție valoroasă afirmarea clară a tonalității de bază se îmbină armonios cu incursiuni în tonalități cît mai felurite, ceea ce dă culoare, varietate, dinamism expresiei muzicale. Acest proces de trecere prin diferite tonalități poartă în muzică numele de modulație. Efectul artistic produs de succesiunea tonalităților se poate întîlni de asemenea și pe plan mai mare în cazul operelor muzicale alcătuite din mai multe părți — de pildă, o simfonie — fiecare dintre acestea fiind concepută într-o anumită tonalitate.

În asemenea cazuri, tonalitatea primei părți este aceea care dă numele lucrării.

În simfonia a X-a de Șostakovici, spre exemplu, partea I este în mi minor, partea a II-a în si bemol minor, partea a III-a în do minor, partea a IV-a în mi major. Comparînd acest procedeu artistic al succesiunii tonalităților cu acela al relațiilor ce se stabilesc între culori în pictură, muzicologul flamand Gevaert spunea: „Impresia psihologică pe care ne-o produce o tonalitate nu este ceva absolut; ea se supune unor legi asemănătoare aceluia care există în cazul culorilor. Așa cum culoarea albă ni se va părea și mai albă după negru, tot astfel tonalitatea sol major ni se va părea mai întunecată după mi major sau si major”.

VĂ PREZENTĂM BIBLIOTECILE DOCUMENTAR „BOLYAI“ ȘI „TELEKY“ DIN TG. MUREȘ

„Această operă are o însemnătate extraordinară în istoria geometriei neeuclidiene. Ideile originale și valoroase expuse în ea o situează într-un rînd cu monumentele cele mai de seamă ale literaturii matematice“. Așa caracterizează profesorul V. F. Kagan, în prefața ediției în limba rusă apărută la Leningrad în seria „Clasicii științelor naturii“, lucrarea revoluționară a marelui matematician János Bolyai (1802-1860), intitulată „Appendix“, care a apărut în anul 1831 la Tg. Mureș, în limba latină. Avînd doar 26 pagini, această lucrare a fost anexată la voluminoasa operă matematică „Tentamen („Încercare“) a tatălui lui János Bolyai — profesorul de matematică și fizică Farkas Bolyai (1775-1856).

Insemnătatea deosebită a operei lui János Bolyai constă în faptul că, în aceeași epocă cu marele matematician rus N. I. Lobacevski, dar independent de acesta, a arătat cum se poate construi o nouă geometrie, diferită de geometria lui Euclid, care fusese considerată timp de peste 2000 de ani ca singura geometrie posibilă.

În biblioteca documentară „Bolyai“, ale cărei prime începuturi se leagă de înființarea uneia din cele mai vechi școli din Ardeal, Colegiul din Tg. Mureș, care în acele vremuri purta denumirea de „Schola Particula“, se păstrează numeroase documente despre viața și opera celor doi Bolyai.

Pe lângă edițiile originale și cele din anii 1867, 1868, 1872, 1897 și 1902 ale operei lui János Bolyai, în biblioteca documentară se mai găsesc peste 10.600 manuscrise originale ale acestuia. Umanist, om cu vederi largi, progresiste, el spune într-unul din manuscrise: „Nimeni nu iubește, apreciază, sprijină națiunea valahă mai mult decît mine; o iubesc tot atît de mult ca pe cea maghiară“.

Bogata colecție a bibliotecii documentare „Bolyai“ cuprinde peste 18.000 de opere

editate în aproximativ 42.000 volume de o valoare neasemuită. Stocul de manuscrise — a căror sistematizare a fost recent terminată sub îndrumarea profesorului dr. Alexe Farczady — se compune din 398 opere cuprinse în 530 volume în limbile maghiară, latină, germană și franceză, date din secolele XVII, XVIII și XIX. Tot aici, se găsesc două codice datînd din secolul XV, un cod de pergament din secolul XIV, cît și alte 460 colecții de acte și documente de pergament și hîrtie, datînd din secolele XV, XVI, XVII și XVIII.

La biblioteca „Bolyai“, se mai păstrează 9 tipăriri străvechi, din anii 1477-1500, 37 exemplare unice, printre care Catechismul lui Fogarasi István, tipărit în limba romînă la Alba-Iulia în anul 1684, Manualul de logică al lui Apáczai Cseri János, din 1654, și 417 tipăriri maghiare anterioare anului 1741, ce poartă denumirea de „Hungarica“.

Sînt reprezentate edițiile mai tuturor tipografiilor renumite din secolele XVI—XVIII, ca cele din Veneția, Basel, Paris, Amsterdam, Frankfurt, Mainz, Strassburg, Lyon etc. Pe copertile multor cărți pot fi întîlnite numele unor meșteri tipografi celebri ca: Aldus Manutius, Hervagius, Plantiu, Frobenius sau Elzevir.

Colecția numismatică este compusă din 2.300 monede, printre care 25 medalii de aur. Aici, se mai află o colecție de afișe de teatru date de la începutul anului 1835 și altele.

La o depărtare de numai cîteva zeci de pași de biblioteca „Bolyai“, se află biblioteca „Teleky“.

Construită între anii 1799 și 1805, biblioteca aceasta, întemeiată de cancelarul Samuel Teleky, cuprinde peste 50.000 de volume. Alături de cărțile teologice, se găsesc aici volume din domeniul istoriografiei, științelor naturale, geografiei, tehnicii și numeroase opere literare clasice. Printre comorile bi-

bliotecii, se află colecții complete ale unor opere științifice tipărite între anii 1500-1800.

O mare valoare reprezintă și cele 57 de exemplare unice și 37 de tipăriri străvechi (dintre anii 1476-1500) denumite „incunabula“. Ce mai veche tipăritură a bibliotecii este: „Cartea lui Geleotii Marcio despre om“ — care datează din anul 1476. Execuția tehnică a acestor cărți a fost asigurată de Jacobus Rubens din Veneția.

Printre cele mai atractive lucrări sînt și cele 11 volume ale Atlasului, executate cu mîna, în culori pitorești de familia Janson, timp de mai bine de un secol (între anii 1568-1688).

La biblioteca documentară „Teleky“ se mai găsește jurnalul căpitanului cetății din Tg. Mureș, Tamas Borsos trimis al principelui Gabo Bethlen la Istanbul (secolul al XVII-lea).

Cu gravuri executate prin folosirea aramei au fost imprimate cele 12 volume destinate descrierii Egiptului. Această lucrare uriașă a fost executată între 1809-1817, de o armată întregă de oameni de știință și cercetători. Cele 12 volume cuprind planșe al căror subiect îmbrățișează toate domeniile vieții. Ele reprezintă reproduceri de manuscrise pe papyrus, caractere hieroglice, monumente din antichitate, mumii, aspecte despre flora și fauna Egiptului, ocupațiile populației egiptene etc. În alte 9 volume se dau explicații amănunțite asupra gravurilor.

Sînt foarte valoroase și cele 16 volume (imprimate cu ajutorul gravurilor pe aramă) ale lui Giambattista Piranesius, înfățișînd vederi din Roma, Pompei, Herculaneu etc., datînd din secolul al XVIII-lea, cît și cele două tomuri ale dicționarului limbii tibetane, întocmit de marele om de știință Körösi Csoma Sándor. Dicționarul a fost editat în anul 1834 la Calcutta.

În anii crunței exploatări burghezo-moșierești, porțile acestor biblioteci documentare erau închise cu strănicie în fața celor setoși de cultură din rîndurile poporului. Arcadele boltite, ce în trecut se aplecau cu gravitatea unor catacombe deasupra celui care îndrăznea să se strecoare pe furis sub ele, parcă au luat acum înfățișarea unor arcuri de triumf, dînd acces liber poporului în drumul său spre știință, spre lumină.

St. IZSÁK

corespondent-Tg. Mureș

- 1 Constelațiile din „Emisfera Boreală“ — în paginile unuia dintre atlasurile Janson, editate între anii 1568-1688.
- 2 Mumie de femeie (profil și față), de pe una din planșele reproduce după gravurile în aramă din cele 12 volume destinate descrierii Egiptului, apărute între anii 1809 și 1817.
- 3 Biblioteca documentară „Bolyai“ este vizitată zilnic de oameni ai muncii, elevi și studenți.
- 4 Insemnări, manuscrise, corpuri geometrice și garnitura de compasuri aparținînd lui János Bolyai, unul din fondatorii geometriei neeuclidiene.
- 5 Vedere din piața „Monte Cavallo“ — gravura lui Giambattista Piranesius (secolul al XVIII-lea).
- 6 Clădirea în care se află biblioteca documentară „Teleky“ (construită între anii 1799 și 1805).

CONCURSUL CURAJULUI

„Sportul căleşte omul, îi dă voință și curajul”. Am auzit aceasta de multe ori, dar o considerăm o frază oricărui altă, destinată mai ales pentru uzul sportivilor. Am convins odată mai mult de adevărul ei, asistând la concursul internațional de motocros organizat de A.V.S.A.P., la Orașul Stalin. Motocrosul este o probă puțin obișnuită. Concurentul trebuie să parcurgă o anumită distanță printr-un teren variat și accidentat. Și terenul pe care l-au parcurs ei aproape o sută de concurenți din 7 țări n-a fost decât un loc de promenadă. Alergătorii au avut de trecut terenuri mlăștinoase sau line de bolovani, pante brupte, drumuri de țară nefundate, coborâșuri veriginoase, poteci strâmte, șezate pe buza prăpastiei. Dar nici unul dintre alergători n-a simțit fiorul fricii, nu și-a pus problema că va fi învins de traseu. Toți au fost convinși că omul poate birui orice greutate, dacă are voință și curaj, dacă e mînat de un scop nobil. Fiecare concurent s-a simțit mîndru să apere culorile țării sale, să-și desfășoare din plin abilitățile de luptător și de sportiv.

Concurenți și spectatori au admirat îndeosebi curajul și măiestria alergătorilor sovietici, cîștigători a cinci din cele șapte probe. Tînărul nostru al sportului P. N. Sevastianov a dovedit calități excepționale. Pe un teren foarte accidentat, el și-a parcurs mașina cu o viteză de 73 kilometri la oră, vitează

neobișnuită într-un concurs de motocros.

Spiritul de echipă a fost demonstrat de sportivii sovietici într-un chip strălucit. În proba pe echipe, alergătorii Sevastianov, Pîlaev și Diojenov au plecat de la start buchet, sosind apoi unul lîngă altul, în linie. Această cursă a cerut efort deosebit alergătorilor sovietici, aflați în întrecere strînsă cu cei maghiari, cehoslovaci și chinezi. Greutatea cursei s-a făcut simțită din plin. Cu 40 de kilometri înainte de sosire, mașina lui Diojenov s-a defectat. Urma să repare cauciucul, ceea ce ar fi însemnat o întîrziere de un sfert de oră și, probabil, pierderea cursei. Fără să ezite, a pornit mai departe pe geantă, folosind ultimele picături de energie. Și așa, echipa sovietică a cucerit locul întîi.

Sportivele maghiare au impresionat și ele. Pornind cu gîndul să ocupe un loc onorabil, Benka Rozália și Gondos Aranka au cucerit victoria pe echipe. Cu toate că au avut greutăți mari pe parcurs, cu toate că Aranka a căzut, continuînd cursa cu o rană la picior, cu toate că motorul i s-a defectat, sportivele maghiare au dovedit forță de luptă, ajungînd la capătul cursei cu 45 de secunde înaintea alergătoarelor romîne.

Despre fiecare alergător în parte, chiar despre cei care au rămas pe drum, se pot spune lucruri de laudă. Fiecare se poate mîndri cu ceva. Unul a trecut cu succes punctul dificil de la Piatra Dra-

cului, altul, prin mocirlă, un al treilea, pe grohotiș, al patrulea a terminat cursa în mod onorabil cu toate că a avut multe pene de motor. Alergătorii romîni au arătat și ei calități deosebite de luptători curajoși, deși au avut de înfruntat lipsa de experiență a unor concursuri internaționale și adversari de faimă mondială. Tînerele noastre alergătoare Kedves Ilona și Unghe Margareta au arătat multă putere de muncă, talent și perseverență, cu toate că alegeau pe motociclete de numai 8 luni. Cele două sportive au cucerit locul doi pe echipe, iar în proba individuală, locul trei și, respectiv, cinci. Alexandru Lăzărescu, alergînd la proba de 500 cm c, a cîștigat un prețios loc doi într-o întrecere grea, avînd ca adversari doi maeștri ai probei, pe S. V. Pîlaev și Iaromir Cizek. Nicolae Popescu, tot pe o mașină de 500 cm c, făcînd față unor numeroase defecțiuni mecanice, mergînd 90 de kilometri cu roata descențră, a sosit pe locul cinci, dovedind îndrîjire și curaj.

Primul concurs internațional de motocros organizat în țara noastră de A.V.S.A.P. a fost o manifestare a îndrăznelii și măiestriei sportive, o reușită demonstrație a curajului. El a contribuit încă o dată la strîngerea legăturilor de prietenie dintre sportivii țărilor participante.

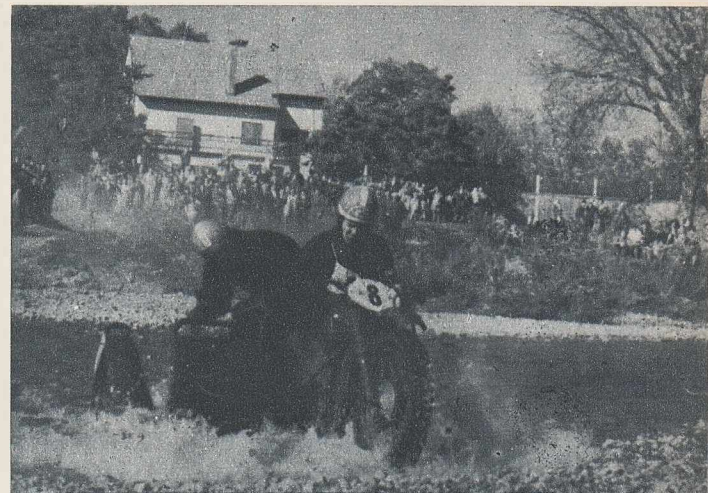
A. G.

Fotografii de M. IVANCIU

La capătul cursei care le-a adus victoria, concurențele maghiare Benka Rozália și Gondos Aranka zîmbesc fericite în fața obiectivului fotografic (fotografia din stînga).

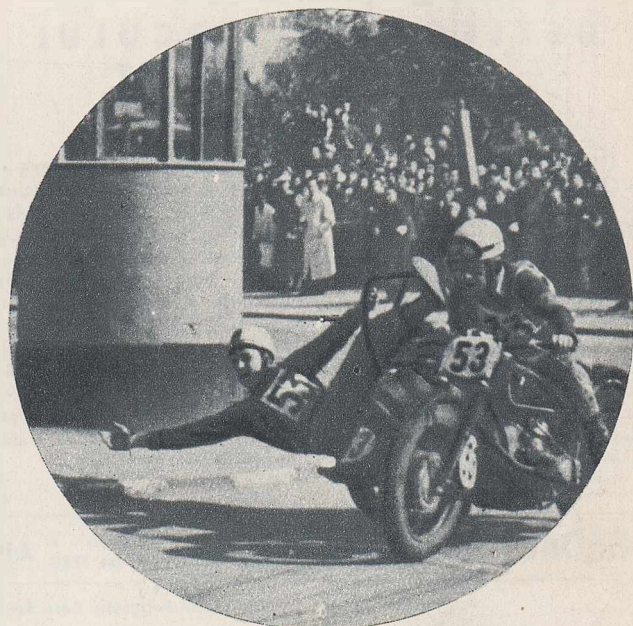
Înainte de cursă, concurenții romîni fac un tur de verificare a motorului. În fotografia din dreapta: W. Hirschvogel (cu nr. 83) și Popa Tudor (cu nr. 82), acesta din urmă sosit pe locul trei în proba de 125 cm c.

Trecerea mocirlei a fost un obstacol deosebit de greu. Echipajul sovietic alcătuit din Volcikievici și Filipov l-a biruit însă cu mult curaj.

O curbă bruscă și pasagerul trebuie să facă adevărate acrobații pe ataș, pentru a asigura echilibrul coechipierului său.

otul masculin al Uniunii Sovietice a imprimat concursului o notă puternică de combativitate și un înalt nivel sportiv. Iată-i în fotografia noastră pe alergătorii la motociclete solo, cîștigătorii primelor două locuri în proba pe echipe, împreună cu conducătorul lotului, A. I. Serghiev și antrenorul Korneev.

Fotbalul pe biciclete este un sport foarte popular în Europa, mai ales în Cehoslovacia, Elveția și Germania. În acest sport, se cer biciclete de construcție specială, iar jucătorii, (o echipă este formată din doi jucători) trebuie să posede multe calități de acrobat. Căci nu este un lucru simplu să stai pe loc, sau să ridici roata din față sau pe cea din spate. La trasul de la înălțime, trebuie să vii cu roata din față în așa fel, încât mingea să sară în sus și apoi s-o trimiți cu o lovitură puternică în poartă.

Sau să tragi la poartă cu roata din spate... Jucătorul trece greutatea corpului pe roata din față, iar cu piciorul lovește roata din spate, care la rîndul ei lovește mingea grea, umplută cu pînă. Și în acest răstimp, nu ai voie să-ți pierzi echilibrul.

Jucătorul care își pierde echilibrul și atinge parchetul cu piciorul este eliminat din acțiune și, drept pedeapsă, trebuie... să înconjoare suprafața de joc pe bicicletă. Natural că, în acest timp, adversarii au șanse mari de a înscrie.

În Cehoslovacia, această disciplină sportivă se bucură de o mare popularitate. În cursul acestui an, jucătorii cehoslovaci au susținut o în-

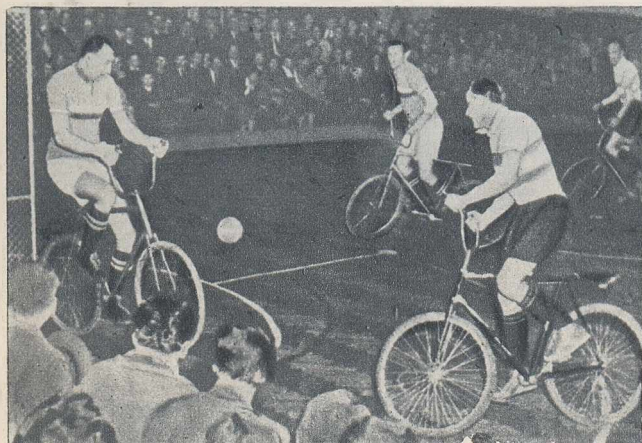
tlînire internațională cu reprezentativa Austriei și au organizat un turneu internațional.

Fotbalul pe bicicletă este practicat în Cehoslovacia din anul 1900. Începutul l-a făcut clubul „Cechie“. Dezvoltarea lui începe însă cu un sfert de secol mai târziu.

Din anul 1925, fotbalistii-cicliști cehoslovaci iau parte la diferite turnee internaționale. La campionatele mondiale, echipa Cehoslovaciei participă pentru prima oară în anul 1934, clasându-se pe locul patru. Astăzi, cele mai bune perechi de jucători sînt: Sedlacek-Daneș (Praga) și frații Jan și Jaroslav Novak.

Cu prilejul campionatelor europene, desfășurate în anul 1946 în Elveția, frații Novak, care formau echipa R. Cehoslovace, au ocupat locul al treilea. Un an mai târziu, la campionatele mondiale desfășurate la Paris, perechea Sedlacek-Daneș a ocupat locul al doilea, iar în anul 1948, la campionatele mondiale desfășurate la Praga, obțin titlul de campioni mondiali.

Cîteva cuvinte despre regulamentul de joc: terenul de joc pentru echipe de două persoane este de 11 x 9 m. Timpul de joc: 2 reprize a 7 minute. Pauza este de 1 minut. Poarta are dimensiunile: 2 m x 2 m.

Fotbaliști pe... biciclete

DEZLEGAREA JOCULUI DIN Nr. TRECUT

„MUZICA ÎN SILABE”

ORIZONTAL: 1) Acordeon — Clape — Instrumente. 2) Cor — Nuri — Ocarină — Sonată — Ba. 3) Dalibor — Val — Ne — Lalo — Violă. 4) Reda — Mi — Fa — Te — Tobă — Oară — Lai. 5) Man — Taragot — Orna — Terasă — Ca. 6) Do — Pi — Renega — Lirice — Pian. 7) Lia — Legato — Ta — Enescu — Co. 8) Nani — Cinema — Te — Actor — Liră. 9) Sunete — Gumate — Serenadă. 10) Flamură — Ravel — Mare — Muzică.

VERTICAL: 1) Acordare — Mandolină — Suflă. 2) Cornuri — Li — Dată — Pianine — Mu. 3) De — Obor — Mirare — Le — Citeră. 4) On — Caval — Fagot — Nega — Negură. 5) Clarinete — Orgă — Toma — Ma — Vel. 6) Penală — Tonalitate — Temă. 7) In — Solo — Baterie — Ac — Sere. 8) Strună — Vioară — Ce — Nestor — Re — Mu. 9) Mentă — Orașe — Piculină — Zi. 10) Te — Balaiaică — Ancoră — Ducă.

ORIZONTAL. 1) În fruntea Revoluției, cei mai căliți luptători în asaltul hotărîtor pentru răsturnarea burgheziei și instaurarea dictaturii proletarietului — Fluvii siberian. 2) Aici, la 25 octombrie 1917 (7 Noiembrie), crucișătorul „Aurora“ vesti, prin bubuiturile tunurilor sale îndreptate asupra Palatului de Iarnă, începutul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. 3) Prin cele din aprilie 1917, Lenin a dat partidului și proletarietului o linie revoluționară clară de trecere de la revoluția burgheză, la cea socialistă — Cele două faze ale revoluției, despre care Lenin arată că „trebuie trecut de la prima, care a dat puterea burgheziei... la a doua, care să dea puterea proletarietului și păturilor celor mai sărace ale țărânimii“. (Lenin, vol. XX, pag. 88). 4) Strigătele de bucurie cu care gărzile roșii s-au aruncat la asaltul Palatului de Iarnă — Cel al proletarietului a putut fi creat datorită victoriei Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. 5) Adjectivul Revoluției Socialiste din Octombrie — Fir — Fiu, în limba berberă. 6) Culoare — Slavă la început. 7) Nep! — Fii ai marelui partid al lui Lenin 8) Aici a fost zdrobit, de către Armata Roșie, Denikin, uncalta Antantei intervenționiste — Ață — întreg. 9) „...cea mare“, film ce redă un episod din Marea Revoluție Socialistă din Octombrie — Pronume — Literă greacă. 10) Cel revoluționar, al bolșevicilor, a dus la victoria Revoluției — De aici, ascuns

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1	B	O	L	S	E	V	I	C	I		O	B	
2		P	E	T	R	O	G	R	A	D		R	
3	T	E	Z	E		T		E	T	A	P	E	
4	U	R	A	L	E		S	T	A	T		S	
5	M	A	R	E		A	T	A		A	I	T	
6	A		E		G	R	I	E		S	L		
7	N	R			C	O	M	U	N	I	S	T	I
8	O	R	E	L		I	T	A		T	O	T	
9	V	A	P	A	I	A		V	A		R	O	
10	A	V	I	H	T		R	A	Z	L	I	V	
11		D	C		I	N	E	L		A	C	S	
12	T	A	I	A	T	I		A	R	T	E	C	

într-o colibă, Lenin a condus Congresul al VI-lea, prin intermediul discipolilor și tovarășilor săi de luptă. 11) De ce! — Verigă — Oraș în R.P. Ungară. 12) Detașai — Vestită tabără a pionierilor sovietici.

VERTICAL: 1) Personaj din „Așa s-a călit oțelul“ de Ostrovski — 2) Cele ale lui Lenin sînt și azi studiate cu dragoste de oamenii muncii din întreaga lume (sing.) — Cotidian bolșevic fondat de Lenin în 1912, puternică armă în mâinile partidului, a întreținut vie flacăra Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. 3) Rămire — Autori ai unui gen poetic. 4) Cea roșie lucește deasupra Kremlinului (pl.) — Trib. 5) R

— Mo Jo, cunoscut scriitor chinez — Ivit. 6) Prin el, poporul își exprimă voința — Krasnaia..., eroica Armată Roșie, născută și călită în focul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — Nichel. 7) Frig pe jumătate! — Cunoscut — Notă muzicală. 8) Specie calcaroasă — Asalt. 9) Privește — Pronume — În Razliv! 10) 25 octombrie (7 Noiembrie) 1917 este cea a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — Sete — Intins. 11) De domeniul istoriei (pl.) — 12) Localitatea în care, în februarie 1918, s-a încheiat pacea dintre țînăra putere sovietică și puterile centrale.

Cuvinte rare: AIT, ACS.

VERSURI ASCUNSE

	di-	din	Ma-	ri-				
	mi-	chi-	rea.	bu-	pu-	ia-		
o-	Ma-	fe-	mir	e,	ski	cu-	re,	
ne	car-	tr-a	lor	te-	toa-	ră-	kov-	
prin-	ri-	mul	din	și	tă	Pa-	li-	
tui-	toa-	te,	ci-	e-	co-	Vreau	măr-	
gă	Ză-	Be-	re	ca	tu-	se-	m-	ver-
li-	În	vre-	ri-	tom-	sul	e	te.	
rea,	beur-	mis-	mus-	Vreau	plin-	ta,	să	
	chii	e	to-	vitt	bri-	ca		
	să-	și	is-	to	de-			
	da-				to-			

Pornind de la un anumit punct și citind, în sensul mersului calculului la jocul de șah, silabele înscrise în pătrățelele din desenul alăturat, se vor afla cinci versuri dintr-un cunoscut poem închinat Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. De asemenea, vom afla, în continuare, numele autorului — unul din marii poeți ai proletarietului și titlul poemului.

PENTRU CITITORII REVISTEI „FLACĂRA”

Anunțăm pe cititorii noștri că prelungirea abonamentelor la revista „Flacăra” pe anul 1956 se face între 1 noiembrie — 30 decembrie 1955.

Pentru a-și asigura primirea cu regularitate a revistei, cititorii sînt rugați a se abona din timp. Abonamentele pot fi făcute la oricare oficiu poșta din țară, la factorii poștali sau la difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

REDACȚIA: BUCUREȘTI Căsuța Poștală 7

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

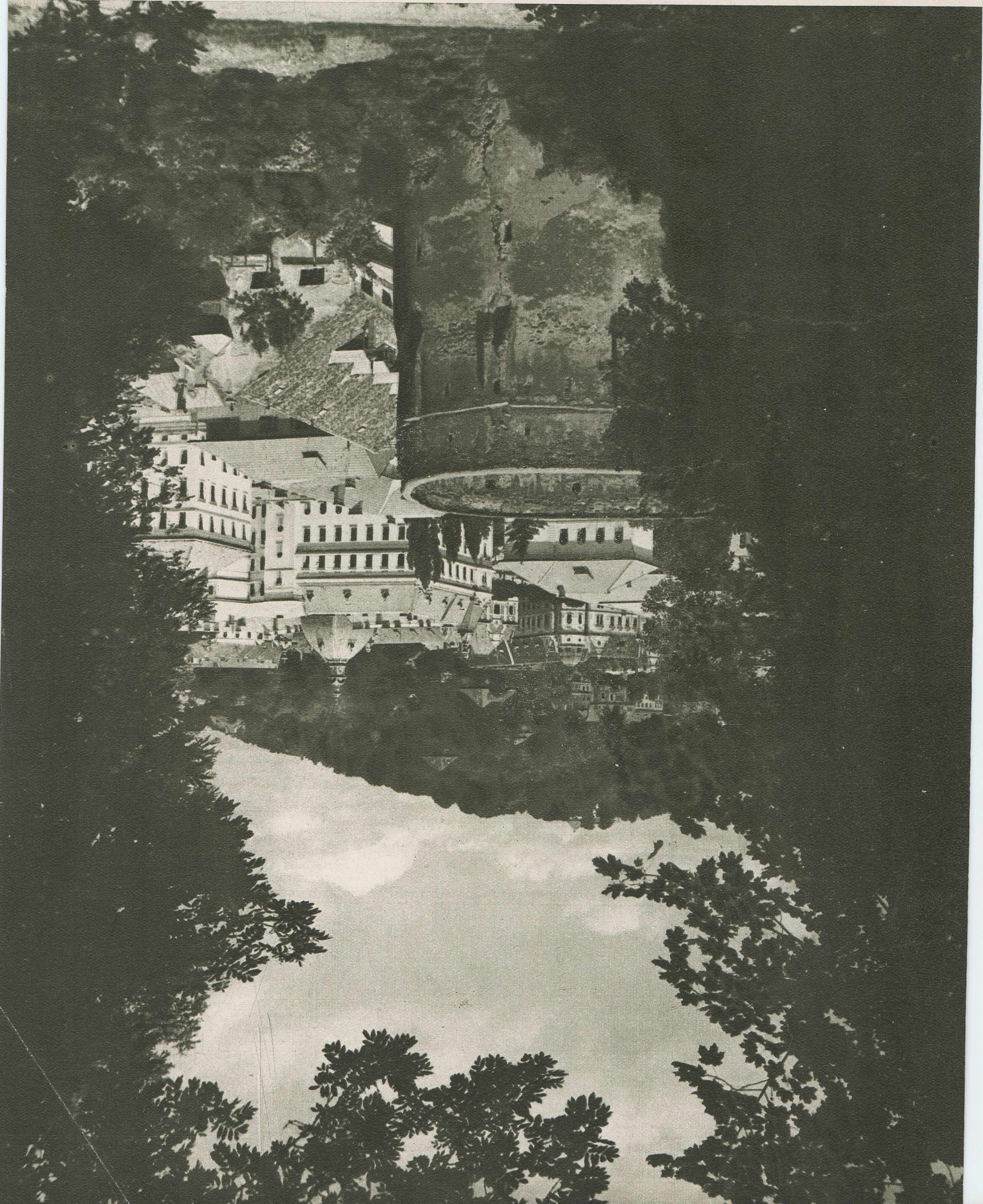
PREȚUL ABONAMENTELOR

3 luni: 9 lei
6 luni: 18 lei
un an: 36 lei

— În anul alina 1956, să se cumpere
bucurești o săptămână

Fotografie de P. MOLNAR

Oraşul Salin vârtui de pe coasta Timpei.

FLACARA

Nr. 21 (70) — 1 noiembrie 1955

Prețul 1,50 lei